

vergadering **22**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 8 februari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannelore Goeman, Kurt De Loor en Ludwig Vandenhove over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra – 1573 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	7
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over online seksueel geweld	
ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar online seksueel geweld	8
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de blokkering van de Europese landbouwsubsidies	15
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de industrie 4.0-proeftuin 'Technologie voor Werkbaar Werk'	19
ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de noodhulp na de aardbeving in Turkije	
ACTUELE VRAAG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over hulp na de aardbevingen in Turkije en Syrië van 6 februari 2023	
ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over humanitaire hulp voor Turkije en Syrië na de zware aardbeving	22
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de slechte financiële situatie van commerciële woonzorgcentra	28
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe leerboeken islamitisch godsdienstonderwijs	34
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de plannen van de Franse Gemeenschap om levensbeschouwelijk onderwijs optioneel te maken in het officiële onderwijsnet	40

ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie betreffende de defederalisering van justitie	
ACTUELE VRAAG van Jeroen Tiebout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de defederalisering van justitie	44
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuwe voetbalstadion van Club Brugge	
ACTUELE VRAAG van Maaike De Vreese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuw voetbalstadion van Club Brugge	
ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuwe voetbalstadion van Club Brugge	51
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Mijn VerbouwLening	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de renteverhoging voor de Mijn VerbouwLening	58
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het pleidooi van de minister om ambtenaren van de Vlaamse Belastingdienst uit te rusten met luchtdrukgeweren	64
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	69
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deelentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen	
– 1517 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	69
Artikelsgewijze bespreking	69
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen	
– 1529 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	70
Artikelsgewijze bespreking	70

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft	
– 1526 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	70
Artikelsgewijze bespreking	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie	
– 1499 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	71
VOORSTEL van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft	
– 1551 (2022-2023) – Nr. 1	
Algemene bespreking	75
Artikelsgewijze bespreking	76
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannelore Goeman, Kurt De Loor en Ludwig Vandenhove over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra	
– 1573 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	76
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deelentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen	
– 1517 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	77
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen	
– 1529 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	78
VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft	
– 1526 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	78
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie	
– 1499 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	79

VOORSTEL van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft – 1551 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	80
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	80
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	82
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	82

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Rita Moors, Axel Ronse: ambtsverplichtingen;

Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Allessia Claes, Bart Dochy, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele, Leo Pieters, Joke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Ludwig Vandenhove, Bart Van Hulle: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın: gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannelore Goeman, Kurt De Loor en Ludwig Vandenhove over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra – 1573 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik met spoed de agendering willen vragen van een voorstel van resolutie dat wij hebben ingediend over de bestrijding van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra.

De voorzitter: En dat is al officieel ingediend?

Hannelore Goeman (Vooruit): Dat is normaal gezien ingediend, ja.

De voorzitter: Is het goed dat we ons daar straks over uitspreken?

Hannelore Goeman (Vooruit): Uiteraard.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Collega's, ik moet u mededelen dat ik omstreeks 14.25 uur even – ik weet niet precies hoelang – moet verdwijnen wegens het installeren van de raad van bestuur van het Vlaams Mensenrechteninstituut, maar helaas voor u kom ik nog terug. Ik laat mij hier straks dus vervangen, maar we kunnen alvast beginnen met de actuele vragen.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over online seksueel geweld

ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar online seksueel geweld

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, gisteren was het al het twintigste jaar op rij de Europese Safer Internet Day. En die is helaas nog altijd nodig, want het internet, collega's, is een fantastische plek met ongelooflijk veel mogelijkheden, maar er zijn daaraan ook heel wat gevaren verbonden. Een voorbeeld kwam gisteren uitgebreid in het nieuws: ongevraagd een foto toegestuurd krijgen op je smartphone van een penis, al dan niet in erectie. Het gebeurt. Je hebt dat niet gevraagd, maar het gebeurt.

De helft van de vrouwen tussen 15 en 25 jaar heeft al eens een zogenaamde dickpic ontvangen, een foto van een penis. Die worden hun toegestuurd om hen te imponeren, te intimideren, maar vooral om hen te laten reageren. En dat, minister, is onacceptabel, daarover zijn we het eens. We leven ons leven steeds meer online; ook het seksuele deel van ons leven krijgt een onlinedimensie. En dat moet kunnen, maar dat moet vooral veilig kunnen. Maar nu voelen jongeren die veilige omgeving niet. Wat ervaren ze wel? Ze ervaren verlegenheid, boosheid, zelfs woede bij het ontvangen van een ongewenste foto. En dat is precies wat die afzender wil.

Tegelijkertijd is ook het aantal meldingen van wraakporno zorgwekkend. Beelden die tijdens een relatie in vertrouwen werden verstuurd, worden misbruikt bij het beëindigen van die relatie.

Jongeren en slachtoffers vragen aandacht voor dit soort problemen. Zij vinden dat ze recht hebben op een veilige omgeving op het internet. En ik denk dat wij die bezorgdheid en die bekommernis delen.

In het onderzoek van de Universiteit Antwerpen waaruit deze cijfers blijken, komen de onderzoekers maar ook de jongeren zelf met oplossingen naar voren. Ze vragen alternatieve straffen, ze vragen sensibilisering en educatie rond seksueel geweld. Ze vragen ook dat er een wet komt die het verspreiden van seksueel ongewilde beelden verbiedt, ze vragen een strengere regulering naar de socialemediaplatformen, alternatieve straffen, maar vooral ook die educatie.

Minister, wat wilt u doen met de aanbevelingen die de onderzoekers, maar vooral ook de jongeren zelf maken? *(Applaus bij Vooruit, van Mieke Schauvliege en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, wij zijn geen van allen – ik ook niet – digital natives. En wij zijn niet geboren met een scherm in de handen. *(Opmerkingen van Filip Brusselmans)*

Zelfs u niet, collega Brusselmans, nog net niet.

Maar sta mij toe een situatie te vertalen naar onze leefwereld. Stel u voor: een 15-jarig meisje zit aan de bushalte te wachten. Ze kan uw dochter zijn, uw kleindochter, uw nichtje, dat doet er niet toe. Het is een 15-jarig meisje dat aan de bushalte zit te wachten. Er komt een man op haar afgestapt die zijn broek laat

zakken en zijn lid ontbloot voor haar ogen. Je kunt je dat niet voorstellen. Je bent woedend, je bent daardoor gedegouteerd. Dat is logisch.

Zelfde situatie: 15-jarig meisje zit aan de bushalte, met de gsm in de hand, om af te spreken met mama hoe laat ze thuis moet zijn, wat ze vanavond gaat eten. Ineens verschijnt er ongevraagd en ongewenst een foto van een blote penis op haar gsm-toestel.

Collega's, eigenlijk is die situatie hetzelfde. Het invasieve is hetzelfde. De manier waarop dit beleefd wordt door de ontvanger is hetzelfde. De collega haalde het onderzoek in opdracht van staatssecretaris Schlitz en onder leiding van Catherine van De Heyning en Michel Walrave van de Universiteit Antwerpen al aan. Minister, het onderzoek zelf was nog niet gepubliceerd, maar ik kan me voorstellen dat u betrokken – minstens geïnformeerd – geweest bent over het onderzoek aangezien het veelal betrekking heeft op uw bevoegdheden, uw regionale bevoegdheden. Uit dat onderzoek kwam al een bevinding naar voren: toestemming en het bewustzijn is in de fysieke wereld wel heel erg duidelijk. Iedereen weet dat je in een bushalte je broek niet laat zakken en je penis niet ontbloot, maar in de online wereld is het zelfs voor digital natives een pak waziger. Dat is een van de bevindingen waar zeker mee aan de slag gegaan moet worden. De vraag is eigenlijk heel simpel: minister, op welke manier gaat u aan de slag met de bevindingen van dit onderzoek?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de vragen. Het zijn effectief verontrustende cijfers die hier naar voren komen. Ik moet er ook op wijzen dat dit thema in de brede zin de afgelopen maanden al verschillende keren in de plenaire vergadering naar voren gekomen is. Eind vorig jaar is het gegaan over het versturen van naaktbeelden via WhatsApp en via WhatsAppgroepen. We hebben het hier al gehad over een ontvoering die via online middelen geïnitieerd was en zelfs over een moord door online pesten. Het is duidelijk dat dit een thema is dat heel actueel is en dat regelmatig terugkomt.

Laat me heel duidelijk zijn: wat niet toegestaan is in de fysieke wereld, in de normale, reële wereld is ook online niet toegestaan. In die zin is het versturen van naaktfoto's zonder toestemming absoluut ongeoorloofd. Dat is absoluut niet gepermitteerd. Dat moeten we op de meest strenge wijze veroordelen. Mijn kabinet heeft recent de verschillende diensten samengebracht zoals justitie en politie en ook de federale ministers Van Quickenborne en Verlinden om precies deze problematiek te bespreken. Er kwamen drie conclusies uit die bespreking naar voren. Ten eerste moet het juridisch kader, zowel strafrechtelijk als burgerrechtelijk, helder zijn en afgedwongen worden. Ten tweede is de opvoeding natuurlijk cruciaal, waarbij ouders en leraars in het onderwijs een rol spelen. Ten derde – en dan zit ik helemaal in mijn eigen bevoegdheid – zijn preventie, sensibilisatie en mediawijsheid cruciaal. Het is natuurlijk precies op die niveaus dat ik binnen mijn bevoegdheden Media en Jeugd optreed.

Wat doen we allemaal? Ten eerste organiseren we via ons Kenniscentrum Mediawijsheid heel wat initiatieven ter zake. U moet weten dat digitale veiligheid, waaronder sexting, een van de vier centrale pijlers is van onze beheersovereenkomst met het kenniscentrum. Daar worden tal van initiatieven genomen. Denk aan de opleiding mediacoach in het jeugdwerk, aan de EDUbox over online-seksualiteit en sexting die er zit aan te komen.

Ten tweede hebben we ook het initiatief van de influencer code die we volgende maand zullen lanceren waar we ook aan influencers meegeven hoe ze moeten omgaan met seksueel getinte beelden waaronder ook dit soort situaties.

Ten derde, specifiek voor jongeren actief in de jeugdsector, hebben we ook een breder beleid rond integriteit, de online integriteit, waar natuurlijk het online versturen van beelden en dergelijke prominent in voorkomt. Trouwens, in uitvoering van ons jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP), waarin prioriteit 1 gaat over welbevinden waar ook dit element prominent aan bod komt en natuurlijk prioriteit 5 rond mediawijsheid, komt dat allemaal samen.

Is dat voldoende? Het is duidelijk vandaag niet voldoende. Daarom wil ik nog twee extra initiatieven nemen. Ten eerste, ik reken erop dat de federale collega van Justitie dit onderzoek ook meeneemt in de beoordeling van de nieuwe strafrechtregels. Er komt een nieuw strafwetboek. Er moet ook goed nagegaan worden of de regels vandaag voldoende helder en duidelijk zijn. Daar zijn een aantal incoherenties die zeker nagekeken moeten worden. Het is ook belangrijk – en de procureurs vragen dat ook – dat er een nationaal kader komt, vervolgingsrichtlijnen die heel helder zijn en die een coherent kader zijn voor deze problematiek. Dat zijn twee zaken die de federale collega's moeten opnemen.

Ten tweede zal ik zelf de verschillende partners – ik denk in eerste instantie aan het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid, maar ook aan Child Focus, Sensoa, Pimento, Awel, WAT WAT en Ketnet – samenbrengen om specifiek van de problematiek rond onlineseksualiteit en onlinerelaties verder werk te maken en te bekijken of we nog nieuwe initiatieven moeten nemen, want één ding is zeker en dat is dat dit niet de laatste vraag in deze plenaire vergadering over dit thema zal zijn. We gaan hier ook verder mee aan de slag. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister, voor het overzicht van de initiatieven die momenteel al worden genomen. Met Vooruit hebt u zeker en vast een partner als het erover gaat met de Federale Regering te kijken naar een kader om ongewenste verspreiding van seksuele beelden strafbaar te maken.

Ten tweede vindt u in ons ook een partner om te kijken hoe we de socialemedia-bedrijven veel meer kunnen responsabiliseren, zelfs bestraffen, zoals dat in Engeland, Wales en Schotland vandaag al gebeurt. Maar voorkomen blijft natuurlijk altijd beter dan genezen. En daar ligt natuurlijk een rol voor onderwijs en voorlichting.

U geeft aan dat u rond de tafel gaat zitten met Pimento, Child Focus, Mediawijs en zo verder om te kijken hoe we het onderwijs daarin kunnen versterken. Er zit hier toevallig een klas met een aantal leerkrachten. Noch voor leerkrachten, noch voor jongeren is het gemakkelijk om te spreken over het internet of over seksualiteit. Vaak voelen scholen en leerkrachten zich niet competent. Ik denk dat we vooral moeten kijken naar Pimento, Sensoa, Gezinsbond, Mediawijs om de leerkrachten daarbij te ondersteunen.

Samenzitten met hen is een goede zaak, maar bent u ook bereid om die organisaties extra te ondersteunen om in de scholen aan de slag te gaan om leerkrachten en leerlingen bij te staan? *(Applaus bij Vooruit en van Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, minister. Ik hoorde u aangeven dat u met twee federale collega's contact had. Ik hoorde echter de naam van federaal staatssecretaris Schlitz niet, hoewel zij opdracht gaf voor dit onderzoek. Ik vraag me af of u betrokken was bij dit onderzoek. Hebt u met haar al contact gehad over deze thematiek?

Het onderzoek an sich bracht enkele verontrustende elementen naar voren. De jonge leeftijd is er een van. De bevraging startte pas bij 15 jaar, maar we weten uit eerder onderzoek, collega's, dat al vanaf 9 jaar vooral meisjes met dit soort beelden worden geconfronteerd.

Maar het gaat ook over het waarom van het versturen. Er is enerzijds de poging om te verleiden. Als je terugdenkt aan het bushokje, moet je ver van het pad af zijn om te denken dat je op die manier iemand verleidt. Maar in 23 procent van de gevallen gaven de verzenders aan dat het doelbewust was om ontvangers lastig te vallen en te intimideren. Er is dus niet alleen de impact op het mentaal welzijn en het veiligheidsgevoel van de ontvanger, maar het is bovendien ook nog eens doelbewust om die redenen verstuurd.

Agressie aanpakken vereist heel gerichte actie. Daarvoor is zicht op het daderprofiel belangrijk. Minister, hebt u zicht op het daderprofiel? Kunt u hen targeten?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hoort het en merkt het in het onderzoek. Jongeren vragen zelf om veel meer informatie en voorlichting rond online seksueel geweld, maar vooral rond respectvolle online omgang. U herinnert het zich waarschijnlijk ook nog. Toen wij ooit seksuele en relationele opvoeding kregen, was dat heel plastisch en biologisch en – eerlijk gezegd – voor veel mensen heel onprettig. Toen mijn dochter dat twee jaar geleden kreeg, had ik gedacht dat er een grote revolutie zou zijn geweest. Maar ook zij ervaarde dat als heel biologisch en weinig gericht op de realiteit en de online uitdagingen waar jongeren vandaag voor staan. Ze had nood aan een gesprek dat ging over het aftasten van relationele grenzen binnen de realiteit van jongeren.

We zien uit onderzoek na onderzoek dat er nood is aan dat soort voorlichting en preventie. Gewoon, zodat die cultuur van agressie geen kans krijgt, maar er een cultuur van respect wordt geïnstalleerd.

Nu, rond relationele en seksuele opvoeding moeten leraars vaak zelf nog het warm water uitvinden. Gaat daar meer nadruk op komen, minister, zodat er op deze maatschappelijke uitdagingen echt antwoord wordt geboden? *(Applaus van Jeremie Vaneekhout)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister, online seksueel geweld is een heel ernstige problematiek en uiteraard moeten er meer spelregels voor komen, maar extra wetgeving en straffen alleen zullen niet de oplossing zijn. De essentie is gezonde seksuele opvoeding, leren over relaties, over seksualiteit, over toestemming vragen, over grenzen respecteren en over wederzijds respect. Dat moet van jongsaf en in dialoog worden aangepakt, als ouder, opvoeder of begeleider. Want wanneer politie en justitie in actie moeten komen, dan is het kwaad eigenlijk al geschied, dan is het te laat.

Dat juridisch kader is dus nodig, maar ik denk tegelijkertijd ook wel dat we moeten opletten met het strafrechtelijk kader. Jongeren vragen zelf ook om in deze gevallen alternatieve sancties te voorzien, zoals bemiddeling, cursussen, schadevergoeding. Dat kan allemaal buitengerechtelijk worden afgehandeld. Ik denk dat dat de weg is die moet worden bewandeld.

Cruciaal is dus inderdaad die preventie, mediawijsheid, sensibilisering, informeren, een goede seksuele relatie uitbouwen, respect voor zichzelf en anderen ... En ik denk dat u daar, minister, de juiste aanpak hanteert door de juiste partners

daarover rond tafel te brengen. (*Applaus van Tinne Rombouts en Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: Collega Dewinter, mag ik u vragen om mij even te vervangen?

– *Filip Dewinter, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, u hebt terecht gezegd dat we het hier de voorbije maanden al verschillende keren hebben gehad over soortgelijke problematieken, allemaal in de digitale context. Het is dus heel belangrijk om hier constant op te blijven inzetten.

Iedereen zegt terecht, collega's, dat de overkant van de straat een verantwoordelijkheid heeft, de Federale Regering, het federaal parlement, het strafrecht. Maar laat ons hier in dit huis toch focussen op wat we zelf kunnen doen, dat is sensibilisering, preventie, educatie. En dan sluit ik mij aan bij de cijfers van collega Perdaens. Als je ziet dat 23 procent van de daders zegt dat ze bewust willen lastigvallen en intimideren, dan hebben wij een verantwoordelijkheid op te nemen in het onderwijs en via alle partners die u hebt opgesomd.

Maar vooral hebben we heel concreet nood om te weten wie de dader is, en of we daar veel specifiekere en veel gerichtere acties toe ondernemen. Ik denk dus dat dat de opdracht is, het vervolgonderzoek, om het zo te zeggen. Wie is die dader? Wat kunnen we doen om die beter te bereiken?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Het is inderdaad verontrustend hoeveel jonge meisjes, maar ook jongens trouwens, met dergelijke vormen van seksueel geweld, en het ongewenst toegestuurd krijgen van naaktfoto's allerhande, te maken krijgen vandaag. En de oplossing is volgens mij inderdaad, zoals hier ook werd gezegd, tweeledig: enerzijds een strafbaar kader, en anderzijds de sensibilisering.

Nu over dat strafbaar kader: het is goed dat hier gepleit wordt om aan de overkant, in het federaal parlement, een strengere juridisch kader – of een juridisch kader tout court – errond te vormen. Maar je moet ook zien dat er dan effectief wordt overgegaan tot straffen. Want wanneer vandaag mensen in fysieke lijve dergelijke dingen doen – zoals bijvoorbeeld een potloodventer, zoals wij dat zeggen, aan een bushokje bijvoorbeeld – worden die zelden gestraft. In Sint-Niklaas loopt er zo bijvoorbeeld iemand rond die bijna maandelijks wordt opgepakt. Ik denk dat die persoon één keer voor een week is geïnterneerd geweest. Dan gaat die opnieuw de straat op, en doet hij gewoon hetzelfde. En men staat erbij, de politie weet niet wat te doen, ze zijn wanhopig, dus er moet effectief gestraft worden.

En dan ten tweede, qua sensibilisering denk ik dat we daar andere partners zoals ook bijvoorbeeld de VRT bij kunnen betrekken. Zij hebben immers ook heel wat ervaring met naaktbeelden, ook onder de schermgezichten. (*Gelach bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel collega's, voor de extra vragen en bedenkingen.

Ten eerste, wat het federale luik betreft: zoals gezegd heb ik met mijn kabinet ook een meeting gehad met zowel de minister van Justitie zijn kabinetsmedewerkers,

de minister van Binnenlandse Zaken, politie en ook het parket, waar we de zaak hebben besproken.

Nu, op dat niveau zijn er drie zaken die belangrijk zijn: ten eerste, de strafbaarstelling. En daar kijk ik echt wel naar het nieuwe Strafwetboek om ook helderheid te brengen. Want het is inderdaad zo dat onze strafwetgeving bepaalde zaken goed aanpakt, maar andere zaken minder goed kent, omdat het natuurlijk wetgeving is die al van lange tijd geleden dateert. Dat is dus een eerste punt.

Het tweede punt gaat dan effectief over de nood aan effectieve vervolging, waar we nood hebben aan nationale richtlijnen ter zake van het parket-generaal om hierover ook duidelijkheid te scheppen, en ook prioriteit aan te geven als het aan mij ligt.

En het derde gaat dan over het type sancties, waarvan collega Van de Wauwer terecht zegt dat een zuivere sanctionering via de klassieke weg van boetes of gevangenisstraf, niet noodzakelijk de weg is. Ik denk zelfs dat het voor de meeste van die overtredingen niet de juiste weg is. Men moet eerder kijken naar alternatieve vormen van bestraffing. Maar die drie elementen zijn natuurlijk zaken die op federaal niveau aangepakt moeten worden.

Verschillende collega's hebben er terecht op gewezen – en dat was ook de conclusie van onze meeting met de federale collega – dat de nadruk bij ons moet liggen op preventie, op mediawijsheid, en ook op educatie. Wat dat betreft is het zo dat leerkrachten daar een belangrijke rol in spelen. Ook ouders trouwens. Alle mensen die in een opvoedsituatie zitten, kunnen daar een nuttige rol in spelen.

Wat dat betreft – en ik denk dat collega Groothedde daar een goed punt maakt – moet het ook breder gezien worden. Het gaat niet enkel over het versturen van die foto's, het gaat niet enkel over puur seksualiteit, maar het gaat breder over de wijze waarop we op een respectvolle manier relaties, of seksuele relaties, aangaan.

Ik verwijs naar onze Belgisch-Amerikaanse therapeute Esther Perel, die zegt dat de kwaliteit van ons leven bepaald wordt door de kwaliteit van onze relaties. Datgene wat zo bepalend is voor onze levenskwaliteit, moet natuurlijk goed aan bod komen in de opvoeding of in het onderwijs.

De verschillende initiatieven die we daarrond nemen, zijn denk ik nuttig en zinvol. Al het werk met het Kenniscentrum Mediawijsheid, ook de EDUbox die ontwikkeld wordt ... Al die verschillende initiatieven zullen we natuurlijk verder zetten, maar dat op zich volstaat niet. Daar is het inderdaad mijn bedoeling om op korte termijn de verschillende partners samen te zetten.

Ook de VRT kan daar een rol in spelen, vooral via Ketnet, al dan niet op basis van eerdere ervaringen. Ik denk dat ze inderdaad goed weten hoe ze bepaalde informatie op kindermaat naar voor kunnen brengen, zodat zij op een respectvolle manier met elkaar kunnen communiceren. Want in de digitale wereld werken zij niet anders dan in de fysieke wereld, namelijk met heel veel respect voor elkaar.

Collega Perdaens heeft gepeild naar de vraag of ik betrokken was bij het onderzoek van federaal collega Schlitz. Het is zo dat ik haar niet had uitgenodigd op het overleg, omdat het eigenlijk ging over vervolging, over de federale aanpak, waar zij niet rechtstreeks bij betrokken is. Zij heeft dit onderzoek gelanceerd. Dat is een federale opdracht geweest. Als dusdanig heb ik geen impact gehad op de onderzoeksvraag. We zijn wel op de hoogte gebracht van de resultaten. Het is sowieso een nuttig onderzoek.

Wat de daderprofielen betreft: daar hebben we vandaag geen helderheid over. Het is ook nogal moeilijk om in het kader van een bevraging van jongeren te

weten wie dan de dader was. Daar zijn dus geen wetenschappelijke data over. Het is inderdaad zinvol om dat verder te bekijken en te onderzoeken.

Mij komt het voor dat er een diversiteit is aan daderprofielen, en dat er ook een kleine groep van mensen is die een grote impact heeft. Ik verklaar me nader. Via socialemediaplatformen is het mogelijk om heel veel mensen te bereiken, en dus om op grote schaal mensen, ook mensen die je niet kent, op die manier met ongewenste foto's en beelden te bereiken.

Het is mijn indruk dat het iets minder voorkomt in relaties tussen mensen – tussen kinderen en jongeren – die elkaar goed kennen. Daar bestaat sexting ook vaak, maar het gaat vaak over iets minder delicate foto's dan waar het hier over gaat. Dat is toch eerder uitzonderlijk, is onze ervaring. Maar ook daar is mediawijsheid natuurlijk heel erg belangrijk.

Op zich is er niets verkeerd met sexting, met het sturen van pikante beelden, wanneer iedereen daarmee akkoord gaat, en wanneer daar goede afspraken over gemaakt worden. Maar wat hier aan de orde gesteld is gaat natuurlijk veel te ver. Dat moeten we absoluut aanpakken.

Kortom: we blijven in contact met de federale collega's waar het gaat over de aanpassing van federale wetgeving, maar we blijven vooral ook inzetten op mediawijsheid, digitale geletterdheid en educatie, en we zetten daar ook verder initiatieven rond op.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u, minister. Dank u, collega's. Gisteren was het voor het twintigste jaar op rij 'Safer Internet Day', en die blijkt nog altijd nodig. Het internet is een fantastische plek, met heel veel mogelijkheden, maar ook gevaren. Het is nog altijd geen echt veilige plek, en daar hebben we met zijn allen verantwoordelijkheid aan. Ik ben blij te horen dat er eensgezindheid bestaat op alle banken om dit aan te pakken.

Aanpakken moet op meerdere fronten. Ten eerste moeten we inderdaad zorgen voor een kader voor strafbaarstelling. We zullen daar allemaal aan de overkant mee aan het zeel trekken. Ten tweede – daar is niemand op ingegaan, maar ik denk dat we daar ook een rol in hebben – moeten socialemediabedrijven ook verplicht worden om in te grijpen. In Engeland hangt hen een boete boven het hoofd van 10 procent van hun wereldwijde omzet als ze dat niet doen. Dat zijn hoge cijfers, die hen hopelijk ook hier in ons land kunnen responsabiliseren om in te grijpen wanneer er beelden verspreid worden die niet kunnen.

Ten derde wordt er gepleit voor een cursus omtrent het schuldinzicht van daders. Ook daar is het belangrijk dat mensen inzien dat wat in de offlinewereld niet kan ook online niet kan, en dat bij online seksuele beleving de wederzijdse toestemming essentieel is.

Het vierde punt is sensibilisering en de rol van het onderwijs, het jeugdwerk en de ouders. U wees er terecht op dat dat essentieel is. Mediawijs heeft al verschillende pakketten ontwikkeld waarmee leerkrachten aan de slag gaan, en er kan zeker nog meer gebeuren. Wanneer leerkrachten of scholen zelf voelen dat ze onvoldoende competentie hebben, dan zou ik graag zien, minister, dat u met Sensoa, met Child Focus en al die andere partners rond de tafel gaat zitten om hen opleidingen te laten geven in de scholen, en de scholen daarin te ondersteunen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De kat is uit de zak. Ondertussen is het zo dat je kind van het ogenblik dat het een smartphone of een tablet heeft geconfronteerd zal worden met dergelijke beelden. Dat is helaas de realiteit van vandaag de dag. Excuseer, collega's, maar online uw ontbloot lid vertonen aan kinderen zo jong als negen jaar is compleet krankjorum. Dat hoeven wij niet te pikken. Daar moet sterk op ingezet worden en de ouders moeten gesensibiliseerd en aangepakt worden. Het feit dat de verzenders veelal ouder zijn dan de ontvangers maakt ook duidelijk dat dit allemaal compleet onkies is.

Sta mij toe, minister, om tot slot ook nog te komen tot het punt van de verantwoordelijkheid die de sociale mediakanalen moeten opnemen. Die bevoegdheden zitten momenteel natuurlijk niet bij u, maar u zult in onze fractie altijd een partner vinden om ook deze bevoegdheden naar Vlaanderen te halen, zodat we daar ook een vuist kunnen maken. *(Applaus bij de meerderheid en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de blokkering van de Europese landbouwsubsidies

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, vandaag weet een boer niet wat hij moet zaaien. Hoe komt dat? Omdat hij niet weet welke subsidies hij voor welke gewassen krijgt. Het zaai- en plantseizoen begint vandaag. Dat is uw verantwoordelijkheid, minister.

Begin december kreeg u van Europa een akkoord om uw subsidieplan voor de landbouw in Vlaanderen uit te rollen. U was daarmee een van de laatste ministers van landbouw in Europa die de goedkeuring kreeg, omdat u eerst een slecht plan hebt ingediend, waar niet zo hard en te snel aan gewerkt was. U hebt nu dus wel een akkoord van Europa, maar u hebt geen akkoord op zak. Uw collega's binnen de Vlaamse Regering zijn het niet eens met uw voorstel, ze gaan niet akkoord. Wie is daarvan de dupe? Opnieuw de landbouwer en opnieuw de natuur. Ik kan eigenlijk bijna voorspellen wat er nog zal gebeuren. Er staan nog een aantal dossiers op de agenda: stikstof, water, natuur,... Dat zijn allemaal dossiers waar u met uw collega's binnen de Vlaamse Regering zult moeten overeenkomen om een toekomst te bieden aan de landbouwer, en aan de natuur, en ik zie u nu opnieuw dezelfde fouten maken. U moet in overleg gaan met uw regeringspartners om tot een oplossing te komen, want anders zullen de natuur en de landbouw opnieuw het slachtoffer worden.

Mijn vraag is dan ook, minister: zult u uw plan aanpassen, zodanig dat het subsidiedossier gedeblokkeerd wordt, en de landbouwers aan de slag kunnen? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, mevrouw Schauvliege. Ik ben blij dat u die vraag stelt. Ik weet dat u ook heel erg begaan bent met de verbetering van de milieukwaliteit, en dat u ook heel erg begaan bent met de verdere verduurzaming van de landbouw. Zoals ik al vaak heb gezegd: elke minuut die verloren gaat bij de uitvoering van dit plan, dat goedgekeurd is door Europa, is een minuut die verloren gaat voor de verbetering van de milieukwaliteit en voor de verdere verduurzaming van de landbouw. Zoveel is duidelijk.

Het is ook goed dat u ons aanmaant om verder te doen want, ja, de landbouwers wachten erop, zij willen aan de slag gaan. Zij willen het vrijwillige engagement opnemen.

Wat is de stand van zaken? Op 5 december heeft Europa dat plan goedgekeurd. Het is het meest duurzame gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) ooit. Het focust echt op de verdere verduurzaming van de land- en tuinbouw. Het milieueffectrapport (MER) is doorlopen, de passende beoordeling is er, maar ja, er is een negatief advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), dat nog zorgen had. Ik lees daarin dat men een grotere ambitie vraagt. Maar de procedure bij Europa is helder. Europa bepaalt de lat van het ambitieniveau. Daarover is er geen enkele discussie.

We gaan echter niet aan 'gold plating' doen. Een heel belangrijke afspraak in de schoot van de Vlaamse Regering is dat we de Vlaamse boeren niet strenger moeten beoordelen dan Europa vraagt. In die context ben ik er altijd toe bereid om naar oplossingen te zoeken. Als ik zie welke zorgen nog leven bij onze administratie, denk ik dat ze wel oplosbaar zijn, in zoverre dat ze binnen de context blijven van wat Europa aan ons heeft gevraagd. Ik ga er dan ook van uit dat wij dat zo snel mogelijk kunnen laten starten. *(Applaus bij cd&v en Marino Keulen)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik ben blij dat u nogmaals verklaart dat u dat zo snel mogelijk zult starten. Jammer genoeg is dat niet vandaag en was het ook niet gisteren. Ik hoop dat het heel binnenkort zal zijn. Maar, minister, ik stel wel vast dat Vlaanderen op dit moment geen enkele Europese lat haalt. Niet voor de stikstofrichtlijn, niet voor de nitraatrichtlijn, niet voor de kaderrichtlijn water en dus ook niet voor natuur. Wij halen geen enkele Europese lat. Dat is het gevolg van twintig jaar laks beleid, waarbij we altijd het minimum van het minimum vooropstellen. We leggen de lat zo laag mogelijk. Dat betekent natuurlijk dat je een tandje zult moeten bijsteken om de Europese doelen te kunnen halen, meer dan de ons omringende landen die de afgelopen twintig jaar wel ambitie hebben getoond.

Minister, welke extra inspanningen zult u leveren om die Europese doelen op het vlak van stikstof, natuur en water te halen? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, een jaar geleden werd een zogenaamd historisch stikstofakkoord gesloten tussen de N-VA, cd&v en Open Vld. Intussen weten we dat elk van die partijen dat akkoord anders interpreteert en blijven onze landbouwers in ergernis en onzekerheid leven. De profilering van de regeringspartijen is intussen belangrijker geworden dan de toekomst van onze duizenden boeren en hun gezinnen. Minister Demir en de N-VA knijpen de landbouw stilaan dood, en cd&v staat erbij en kijkt ernaar. Parlementsleden mogen geen bezwaarschriften inkijken en de Vlaamse Regering slaagt er maar niet in om een juridisch robuust kader te creëren.

We zien intussen de gevolgen van dat desastreuze beleid. Onze boeren hebben nul rechtszekerheid, waardoor ook hun mentale welzijn zienderogen achteruitgaat. Onze voedselvoorziening staat op de helling, waardoor we steeds afhankelijker worden van het buitenland.

Minister, als cd&v in dit dossier nog een greintje geloofwaardigheid wil behouden, moet u niet alleen zorgen voor snelle duidelijkheid, maar moet u er vooral voor zorgen dat de N-VA in dit dossier bakzeil haalt, zodat er nog een toekomst is voor de landbouw in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik zal mij beperken tot de vraagstelling over het GLB. De twee dossiers die worden aangehaald – stikstof en het GLB – zijn naar mijn mening niet gekoppeld, noch wat betreft de inhoud noch wat betreft de snelheid van het dossier. Ik bedoel dat de inhoud en de stand van zaken van het dossier niet aan elkaar gekoppeld zijn. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Minister, als Europa vandaag heeft aangegeven dat dit akkoord oké is, dat dit plan oké is, dat de middelen die Vlaanderen daarvoor krijgt oké zijn, wat zijn dan de gevolgen als Vlaanderen dit akkoord niet uitvoert?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dit is inderdaad een van die plannen die de lat hoger legt en, collega Schauvliege, die inderdaad de landbouwsector probeert mee te trekken in een betere zorg voor de natuur en voor onze biodiversiteit. Daartoe wordt ingezet op een vrijwillig engagement van de landbouwer. Collega's, het zal de mensen op het terrein worst wezen welke administratie op welk moment welk advies verkeerd geeft. Zij wachten op die maatregelen. Zij wachten op de vrijgave van dat geld. Zij wachten op de vrijgave van die investeringssteun. Wie het ook is, dat maakt niet uit, maar los het op en zorg ervoor dat de mensen op het terrein verder kunnen werken aan die betere natuur die we allemaal willen. *(Applaus bij Open Vld en van Tinne Rombouts)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, u bent degene die keer op keer blijft zeggen dat we in dezen geen seconde meer mogen verliezen, dat het snel moet gaan omdat iedere minuut een verloren minuut is, maar aan de andere kant stel ik vast dat ook met u in de regering deze regering er in eender welk dossier op de snijlijn tussen natuur, milieu en landbouw niet in slaagt om tot akkoorden en oplossingen te komen. Misschien moet u dus ook eens "in 't eigen hert" kijken, zoals dat in de Vlaamse literatuur, in de canon zo mooi gaat. Dat kan helpen, want u bent minstens voor een stuk mee verantwoordelijk.

Bovendien zult u, als u de door Europa gelegde lat wilt halen, een aantal dingen moeten doen. Bijvoorbeeld op het vlak van waterkwaliteit, bijvoorbeeld op het vlak van nitraatvervuiling, op het vlak van drinkwater, dat steeds meer wordt bedreigd, komen we in de verste verte niet aan die lat, en daar is wat in de landbouwsector gebeurt niet alleen, maar in belangrijke mate mede verantwoordelijk voor. Verder is het heel simpel wat die Europese lat betreft: uw plan moet, denk ik, ook een passende beoordeling krijgen. Heeft het die of heeft het die niet? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste minister, beste leden van de meerderheid, het begint hier steeds meer politieke commedia dell'arte te worden als het over dit soort dossiers gaat. "De dossiers van het GLB en stikstof zijn niet aan elkaar gekoppeld." Zelfs uw eigen meerderheid vindt dat een zeer grappige uitspraak. Ik ben het grappige ondertussen wel voorbij, moet ik zeggen. Als ze niet gekoppeld zijn, waarom wordt er dan geen beslissing over genomen, waarom zijn die middelen dan geblokkeerd? Daarnaast hoor ik hier opnieuw dat het snel geregeld zal zijn, maar wij horen ondertussen al een jaar iedere week opnieuw dat het snel geregeld zal zijn. Snel, binnen afzienbare tijd, op korte termijn: dat zijn allemaal zeer rekbare begrippen geworden binnen de commedia dell'arte van deze Vlaamse Regering. Alsof we die 300 miljoen euro niet goed kunnen gebruiken

voor onze landbouw. Alsof we die 300 miljoen euro niet goed kunnen gebruiken voor onze natuur.

Minister, ik vind het dus echt bedroevend dat deze Vlaamse Regering blijkbaar liever politieke spelletjes binnen de meerderheid speelt, in plaats van te gaan samenzitten om een akkoord te sluiten om ervoor te zorgen dat de middelen vrijkomen en dat we een rechtszeker, duidelijk en duurzaam kader hebben voor onze landbouw. Wanneer gaat het daar eindelijk van komen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, als ik goed ben ingelicht, is de regering eigenlijk bijna dag en nacht bezig met dit dossier van het gemeenschappelijk landbouwbeleid enerzijds en het stikstofdossier anderzijds. Ik denk ook dat die beide dossiers allebei te maken hebben met duurzaamheid en met milieukwaliteit, en dat het dus een uitstekende zaak zou zijn indien beide tegelijk tot een oplossing zouden worden gebracht. *(Opmerkingen van Jos D'Haese en van Björn Rzoska)*

Ook omdat dit twee dossiers zijn die echt hoogdringend zijn. Het GLB is hoogdringend, maar stikstof is dat eigenlijk ook wel, dacht ik. Wat mij en mijn partij betreft dus graag zo snel mogelijk een oplossing voor beide dossiers. Minister, ik neem aan dat u het met mij eens bent dat beide dossiers hoogdringend zijn. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel voor uw vele vragen in deze belangrijke dossiers. Europa heeft de lat gelegd wat het GLB betreft, en we zijn daarover gesprongen. Meer zelfs, twee maanden geleden al. De Europees commissaris heeft ons daaraan herinnerd. Hij zegt dat niets ons nog belet om dat uit te voeren, aangezien het MER en de passende beoordeling er zijn. Er zijn echter inderdaad nog zorgen bij de administratie. Mochten wij dat niet uitvoeren, dan wordt dat verhaald op Vlaanderen. Dat spreekt voor zich. Dat heeft hij ook laten weten per brief. Dus ja, er is op dit ogenblik niets dat ons nog in de weg staat om dat beleid uit te voeren.

En Europa zal uiteraard altijd zijn eigen beleid, zijn eigen niveau, zijn eigen latten beoordelen in functie van de plannen die het goedkeurt voor de lidstaten. Wat dat betreft is er ook geen enkele onduidelijkheid, dus ik ga ervan uit dat we dat zo snel mogelijk gaan goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u zegt opnieuw zo snel mogelijk. Europa heeft de lat gelegd, en dat klopt. Europa heeft die subsidieregeling goedgekeurd, mits en onder voorwaarde dat er een goedgekeurd MER is, dat is er nog niet. Europa heeft ook richtlijnen rond water, rond stikstof, rond natuur, en die halen we absoluut niet. We dralen daar echt, we moeten daar echt stappen vooruit zetten. Het is belangrijk, als we dat allemaal moeten doen, om daarover een goede visie op papier te zetten, om ervoor te zorgen dat die landbouw in Vlaanderen een toekomst heeft en dat de natuur in Vlaanderen een toekomst heeft. Zolang die visie ontbreekt, en we hebben die nog steeds niet, zullen we blijven morrelen in de marge. Dan bent u in 'containers' bezig, dan bent u aan het vechten tegen elkaar. En vechtende ministers, dat heeft de landbouw niet nodig in Vlaanderen. Vechtende ministers, dat heeft de natuur niet nodig in Vlaanderen. Dus, minister, ik roep u op om samen te zitten, om de visie op tafel te leggen, om deze te bediscussiëren, om deze te beslissen. Koppel uw beleid daaraan vast en koppel

uw wetgeving daaraan vast. Geef nu eindelijk die landbouwer én natuur-
beschermers duidelijkheid in Vlaanderen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de industrie 4.0-proeftuin 'Technologie voor Werkbaar Werk'

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Robots, meewerkende robots – die noemen we dan cobots –, exoskeletten, dat zijn structuren die een lichaam ondersteunen in zijn beweging, bijvoorbeeld voor de schouders en de rug, virtual reality, dashboard-systemen, die bij elke stap in het proces controleren of het goed is gebeurd of niet, en opleidingen met virtual reality, waarbij je iets sneller kunt aanleren: dat zijn allemaal zaken die deel uitmaken van ons 'Industrie 4.0'-plan dat een onderdeel is van onze 'Visie 2050'.

Men heeft daarvoor ook, in het kader van werkbaar werk, beslist om daar proeftuinen rond op te richten. We gaan proberen ongeveer 750 bedrijven te bereiken, we hebben daarvoor een budget van 2,4 miljoen euro. Wat is de bedoeling van zo'n proeftuin? Dat is eigenlijk gaan kijken hoe we de theorie in de praktijk kunnen omzetten. Hoe doen we dat? We doen dat door demonstratieprojecten.

U bent recent in Pelt naar zo'n demonstratieproject gaan kijken. De twee belangrijkste doelstellingen van zo'n demonstratieproject zijn enerzijds de acceptatie te verhogen, en anderzijds te kijken welke toepassingen er allemaal mogelijk zijn. Rond de acceptatie zijn soms heel wat problemen. De bedrijfsleider in Pelt heeft zelf ook gezegd dat het in het begin niet eenvoudig was om de mensen te laten aanvaarden dat ze misschien gecommandeerd gaan worden door een computer. Je kunt het hen ook niet opdringen. Het is een discussie over verplichten of niet verplichten.

De technologie kan soms ook vrij duur zijn, een aantal tools moeten soms op maat gemaakt worden. Met andere woorden, de introductie van dergelijke technologie verloopt niet altijd even vlot, maar we hebben die proeftuinen en dat is de eerste stap. De volgende stap moet de implementatie zijn.

Dat is dan ook mijn vraag: wat zijn de volgende stappen nu de eerste proeftuinen hun resultaten opleveren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega. Het is vandaag zo dat ik als minister van Werk nergens kan komen, geen enkel bedrijf kan bezoeken, zonder steeds dezelfde vraag te krijgen: minister, geef ons volk. We zitten met een enorme krapte. Voldoende mensen voor de vacatures vinden is een grote uitdaging, maar een uitdaging die misschien nog veel groter is, is om de mensen duurzaam aan de job te binden. Daarvoor is werkbaar werk cruciaal, en werkbaar werk gaat over de fysieke en mentale werkbaarheid. En dat is exact wat we met het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de proeftuin 4.0 'Technologie voor Werkbaar Werk' willen doen. We willen de komende drie jaar bij achthonderd bedrijven in de maakindustrie concreet aantonen hoe technologieën concreet kunnen bijdragen aan meer en beter werkbaar werk.

U hebt verwezen naar een aantal mooie voorbeelden op dat vlak, we denken aan lichtsignalen om taken sneller aan te leren en aan virtual reality om complexe of

gevaarlijke handelingen te kunnen oefenen met exoskeletten, om fysiek zwaar werk te verlichten.

Belangrijk is ook de focus, op die groep van mensen die eerder kwetsbaar genoemd kunnen worden: ouderen, mensen met een beperking en mensen die meer onder druk staan. Zoals u aangeeft is dit een eerste belangrijke stap. De bedrijven zijn vandaag niet op de hoogte van al die ondersteuningsmogelijkheden op het vlak van innovatieve technologieën. Het is belangrijk dat we hen daarbij ondersteunen.

Het is voor ons belangrijk om ook verder te kijken dan dit project in het kader van het werkgelegenheidsakkoord met zijn vier pijlers. Een van die pijlers is werkbaar werk. Er is de afspraak gemaakt om in te zetten op de zorgsector. Als er één sector is waar we vandaag handen tekort hebben, één sector die enorm onder druk staat, is het de zorgsector. Daarom gaan we daar met innovatie en innovatieve technologieën binnenkort een rol in spelen ter ondersteuning van het zware en vele werk om het werk er nog meer werkbaar te maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het werkbaar werk is inderdaad een superbelangrijke factor, maar het gaat er niet alleen om om zoveel mogelijk mensen aan het werk te houden, maar hen ook zo lang mogelijk aan het werk te houden. Uw voorbeeld rond de zorg en de cobots die daarin van toepassing kunnen zijn, is daar heel belangrijk in.

De vraag is hoe we dat gaan doen. Ik denk niet dat wij als overheid moeten zeggen welke technologie toegepast moet worden. Wij moeten technologie-neutraal zijn. De overheid moet wel een bepaalde context of kader creëren. Door die proeftuin die er al geweest is, is men op bepaalde regelgevende grenzen gebotst – zonder verstikkend te zijn, want anders kan de technologie voortrollen op wat we zelf willen doen – en zou het nuttig zijn om dergelijke proeftuinen om te zetten in een regelluwe zone zodat men kan experimenteren mocht er een bijkomend regelgevend kader nodig zijn.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Voorzitter, minister, werkbaar werk is een term waar technologische evolutie heel wat aan kan bijdragen. Door technologie kan men zwaarder werk of psychisch inspannend werk ondersteunen. Die kansen moeten we ten volle kunnen grijpen. Onlangs hadden we in de commissie een gedachte-wisseling over reshoring naar aanleiding van het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Zij gaven aan dat dat soort technologieën er ook voor kan zorgen dat bedrijven opnieuw de stap naar Vlaanderen zullen zetten. Dat is een kans die we niet mogen laten liggen.

In de proeftuin zitten belangrijke innovatieve technologieën verwerkt. In een aantal ervan hebben we als overheid nog een verantwoordelijkheid, zoals het uitrollen van de 5G-technologie om al dat soort toepassingen met elkaar te laten spreken en de augmented reality en andere ook effectief ingang te laten vinden. Maar de instapprijs voor ondernemingen is zeer hoog. Minister, hoe kunnen we ervoor zorgen dat ondernemingen verder die stap kunnen nemen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Die industrie 4.0 is er vandaag al. Audi Brussel werkt met exoskeletten voor hun medewerkers. Zorabot wordt in de zorgsector al ingezet om het werk lichter te maken en mensen te helpen. Daar gebeurt al van alles. We hebben het heel hard nodig om daarnaar te blijven onderzoeken en

daarin stappen vooruit te zetten, zowel voor de competitiviteit als voor de werkbaarheid. Daar ben ik het helemaal mee eens.

Mensen zo lang en zoveel mogelijk proberen aan de slag te houden, dat begrijp ik, maar de bedoeling is natuurlijk dat we hun situatie verbeteren en dat zo kwalitatief mogelijk.

Minister, we hebben dat nodig, we moeten daar meer op inzetten, we gaan daar in Vlaanderen iets te traag op in. Worden werknemers voldoende betrokken bij de vragen die ze hebben om de technologie op de juiste manier in te zetten zodat zij er het meeste baat bij hebben? Zodat we niet enkel werknemers langer en meer aan de slag krijgen maar ook kwalitatief zodat iedereen erop vooruitgaat?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, we hebben in Vlaanderen geen grondstoffen in de grond zitten. We hebben slechts onze handen en hoofden, de talenten van onze arbeiders op de arbeidsmarkt. Elk talent dat we verliezen, is dus een verlies voor onze welvaart. We kunnen het ons in Vlaanderen niet langer permitteren om nog talent te verliezen. Werkbaar werk is daar een cruciaal element in. Zorgen dat mensen aan de slag kunnen blijven en dat ze niet uitvallen, is cruciaal. We moeten daar dus alles op inzetten: elk talent dat we aan de slag houden, winnen we nadien dubbel en dik terug.

Mijn vraag gaat over de proeftuin 'Technologie voor Werkbaar Werk'. Als ik het goed begrepen heb, gaat het vooral over advies geven aan bedrijven. Voor de verdere uitrol zijn er andere steunkanalen. Op welke manier volgt u op dat bedrijven die zijn ingestapt in de proeftuin, ook nadien met die adviezen aan de slag gaan en zich eventueel verder verdiepen en andere kanalen aanboren, maar ook ervoor zorgen dat er op de werkvloer werk wordt gemaakt van dat werkbaar werk door technologie? (*Applaus bij Vooruit en van Meyrem Almaci*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Collega Gryffroy, in verband met uw vraag die aansluit bij die van collega Verbeurgt: ik denk inderdaad dat het belangrijk is om het goed op te volgen en te evalueren. Want als blijkt dat we op regelgeving botsen die de evolutie en de innovatie op dat vlak tegenhoudt of daarvoor een obstructie zou zijn, dan moeten we dat in vraag durven te stellen. Ik ben absoluut voorstander, transversaal over heel wat beleidsdomeinen heen, van een regelluw kader als ons dat kan vooruit helpen –we doen dat van het onderwijs tot de industrie –, indien uit een evaluatie blijkt dat dat een meerwaarde zou kunnen betekenen.

Collega De Roo, ik denk dat het inderdaad belangrijk is om bedrijven daarin mee te nemen, maar aansluitend op wat collega Gryffroy zegt, is het natuurlijk ook aan de bedrijven zelf om op een bepaald moment een investering te doen. Je moet ze alle mogelijkheden bieden. We hebben er nu 800 in de scope die dat de komende jaren gaan uitproberen, en dan is het aan ons om dat mee uit te dragen over Vlaanderen.

Collega Annouri, wat u aanraakt, is fundamenteel. Dat gaat over personeelsbeleid, en dat doe je per definitie samen. Via het overlegmodel in het bedrijf betrek je je werknemers bij de verbetering van de werkomstandigheden. Dat is mijn kijk op hoe je naar werk en werkbaar werk kijkt. Er zijn de werkbaarheidscheques, die toch ook wel aanslaan, om samen met je personeel aan de slag te gaan om te kijken hoe dat de werkomstandigheden nog beter kunnen zijn, er nog meer flexibiliteit en ruimte voor de werknemers kan zijn, en dat allemaal in

functie van de kwaliteit op de werkvloer en de arbeidsomstandigheden. Als je je goed in je vel voelt, dan heeft dat natuurlijk een positief effect en voorkomt dat ook uitval, een thema dat u nauw aan het hart ligt. Ik geloof heel sterk in overleg als basis voor een goed personeelsbeleid, waar dit ook een onderdeel van kan zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, ik denk dat we het kamerbreed over de basisstelling eens zijn. We willen dat zoveel mogelijk mensen zo lang mogelijk en op een kwalitatieve manier aan het werk kunnen. Mensen vragen daar echt naar, zij willen langer werken, maar wel op een kwalitatieve manier.

Ik denk dat er drie pijlers zijn waar we op moeten inzetten voor de toekomst. Ten eerste moeten we voor de bedrijven die dat effectief willen doen, maar waar de financiële kost zeer hoog is, zoals collega De Roo zegt, kijken welke ondersteuning gepast is. Ten tweede moeten we als overheid – parlement en regering – opletten dat we zoveel mogelijk blijven streven naar een regelluw kader. Regeltjes mogen niet plots verstikkend werken voor nieuwe technologieën en innovatie. En ten slotte moeten we ervoor zorgen dat er zo'n hoog mogelijke acceptatiegraad komt bij de mensen. Want mensen kunnen het ervaren als iets vreemds, dat ze verplicht worden om zich te laten commanderen door een computer. En ik denk dat je via communicatiestrategieën mensen moet kunnen overtuigen van de voordelen die er zijn dankzij deze technologieën en innovaties. Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de noodhulp na de aardbeving in Turkije

ACTUELE VRAAG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over hulp na de aardbevingen in Turkije en Syrië van 6 februari 2023

ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over humanitaire hulp voor Turkije en Syrië na de zware aardbeving

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister-president, collega's, we kunnen er niet naast kijken. De verschrikkelijke aardbeving en de al even verschrikkelijke naschok die eergisteren, op 6 februari, grote delen van Turkije en Syrië in een puinhoop veranderden, beheerst al twee dagen het wereldnieuws en beroert heel veel mensen, ook hier in Vlaanderen.

Vele duizenden doden, vanmiddag al meer dan 11.000, en ontelbare gekwetsten en ontheemden zijn het gevolg van deze ramp. En eerst en vooral gaan dan ook onze oprechte deelneming en ons medeleven naar al die slachtoffers en hun familie, waarvan velen nu vaak in erbarmelijke omstandigheden verder moeten.

En minister-president, u maakte onmiddellijk al, op maandag 6 februari, vanuit uw eigen kredieten voor buitenlands beleid, 200.000 euro aan noodhulp vrij, met uitzicht op extra hulp vanuit Vlaanderen indien vereist. Ik geef u daarvoor alvast

dank en respect, want dat is de juiste manier om te handelen. Ondertussen volgden al heel veel landen en bieden heel veel landen hun hulp aan.

Daarom, minister-president, heb ik alvast een eerste vraag.

Kunt u een beeld schetsen van die onmiddellijke humanitaire noden in die getroffen gebieden en toelichting geven bij de steun vanuit Vlaanderen?

Dank u wel.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister-president, collega's, ongeveer 61 uur geleden gebeurde het onvoorspelbare, en tegelijkertijd helaas het onvermijdbare. Midden in de nacht trof een zware aardbeving Turkije en Syrië. Overdag kwam nog een tweede zware aardschok erbij. Mensen durven niet meer in hun huis te gaan, de ravage is niet te overzien. Appartementen gebouwen, ziekenhuizen, wegen en bruggen zijn ingestort. Ondertussen zijn er al meer dan 11.000 dodelijke slachtoffers en die tol blijft heel snel oplopen. Heel veel mensen zijn gewond. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) zijn er in deze gebieden 23 miljoen mensen getroffen. 23 miljoen mensen, dat is twee keer de Belgische bevolking.

We kunnen ons in de beelden van de ravage nog optrekken aan de paar lichtpuntjes van mensen die gered worden, en ook aan de internationale golf van solidariteit.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Veel landen bieden steun, maar hier in Vlaanderen is evengoed een zware solidariteit aan de gang. Heel veel mensen nemen het heft in handen, gaan samenwerken om materiaal en giften bij elkaar te verzamelen. En minister-president, het is goed dat u zeer snel aangaf dat u steun zou bieden, dat u 200.000 euro ter beschikking maakte. En u communiceerde ook meteen dat u verder zou onderzoeken op welke manier u dat zou inzetten, maar evengoed of u het bedrag nog in de tijd zou verhogen.

Ik ben heel benieuwd naar de manier waarop u dat gaat inzetten. Maar nu twee dagen later duidelijk is hoe groot de ravage is, vraag ik aan u, minister-president, of u aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om dit bedrag nog verder op te trekken.

Dank u wel. (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, er zijn nu al meer dan 11.000 doden gevonden. De Wereldgezondheidsorganisatie vreest dat dat slechts de helft is, dat het in totaal om meer dan 20.000 doden zal gaan. 20.000 doden zijn er na die aardbeving in Syrië en Turkije, naast de enorme materiële schade, want er zijn hele steden waarin alle huizen en voorzieningen vernield zijn.

Het is dus heel duidelijk dat Syrië en Turkije internationale hulp nodig hebben, om die slachtoffers te redden, te verzorgen, maar vervolgens ook om op langere termijn die regio herop te bouwen. Die dringende nood vandaag is voor de slachtoffers, en op de langere termijn gaat het om de heropbouw van de regio.

En de internationale hulpverlening moet uiteraard gecoördineerd verlopen, en daarbij mag ook Syrië niet vergeten worden, in het bijzonder dan de regio Idlib en andere oppositiegebieden die vandaag geen steun krijgen vanuit het regime-Assad.

U hebt heel snel aangekondigd dat u 200.000 euro vrijmaakt, en ook dat u indien nodig nog meer zult doen. Wanneer we de beelden en de verslagen vandaag zien, vrees ik dat de noden enorm hoog zijn.

Vandaar is mijn vraag voor u, minister-president: welke humanitaire hulp voorziet u voor de getroffen gebieden in Turkije en Syrië en hoe zal die hulp, gecoördineerd binnen alle internationale hulp, op de juiste bestemming terechtkomen?

Dank u wel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, beste collega's.

Eerst en vooral wil ik natuurlijk mijn diepste medeleven uiten ten aanzien van de slachtoffers, en de vrienden en familie van de slachtoffers, bij die ongelooflijke ravage. Maar ook voor de vele betrokkenen in Vlaanderen die ginds vrienden en familie hebben wil ik mijn grootste medeleven uitdrukken.

Ik besef ook dat heel velen nog in het ongewisse zijn over het lot van hun dierbaren, en dat is ook een heel ingrijpende toestand. Die wens ik natuurlijk ook alle sterkte toe.

Rode Kruis-Vlaanderen maakte onmiddellijk 200.000 euro vrij om ter plaatse te gaan, en wij hebben als Vlaamse Regering daar ook onmiddellijk 200.000 euro bovenop gelegd, om dat bedrag te verdubbelen en ter beschikking te stellen aan Rode Kruis-Vlaanderen. Dus onze hulp zal via Rode Kruis-Vlaanderen, dat daar ter plaatse aanwezig is, dienen om de eerste noden te lenigen.

Nu kan u zeggen dat 200.000 euro toch eigenlijk maar een beperkt bedrag is, maar u weet dat ik enkele weken geleden in Polen was, waar de hub georganiseerd werd om slachtoffers uit Oekraïne op te vangen. Die mensen hebben ons toen gezegd dat het feit dat Vlaanderen ongeveer op dag 1 of dag 2 met concreet geld bij hen was, hen heeft geholpen om de eerste noden snel te kunnen lenigen, dus het werd eigenlijk heel erg geapprecieerd dat we er zo snel bij waren, en dat is hier een beetje dezelfde betrachting, wat Turkije betreft.

Het is ook zo dat we jaarlijks het Central Emergency Respond Fund van de Verenigde Naties mee steunen, en die hebben reeds een bijdrage van 25 miljoen dollar als eerste respons gegeven, dus dat is indirect.

Wat betreft de verdere ondersteuning vanuit Vlaanderen, is Rode kruis-Vlaanderen daar ter plaatse, en we hebben aan hen meegegeven om ons op de hoogte te houden wat de noden op het terrein zijn. Wij zijn bereid om die noden te evalueren en te bekijken hoe we het beste steun en hulp bieden. Laat me zeggen: Rode Kruis-Vlaanderen is onze antenne daar ter plaatse.

Er is over Idlib gesproken. Idlib ligt ook in de getroffen regio en wordt dus meegenomen in de nodenanalyse die Rode Kruis-Vlaanderen aan het opstellen is. Als daar concrete vragen zijn, zullen we die zeker en vast welwillend bekijken.

En er is hier op gewezen door een van de vraagstellers, maar ik ben zelf ook heel blij met en heb bewondering voor hoeveel steun en solidariteit door de Vlamingen zelf heel snel georganiseerd is. Burgerinitiatieven zijn meestal wendbaarder dan overheidsinitiatieven en die spelen heel snel op de bal. Dat is heel mooi om te zien.

Op diplomatiek vlak heb ik een schrijven gericht aan de Turkse ambassade waarin ik mijn medeleven overmaak en ook de Vlaamse bereidheid om hulp te bieden heb benadrukt. En het Syrisch regime wil ik oproepen tot het verzekeren

en het uitbreiden van de humanitaire doorgang, om humanitaire actoren ongehindert toe te laten om 'search and rescue' uit te voeren en levensreddende hulp te bieden. Ik denk dat dat een druk is die we internationaal ook zeker en vast op het Syrisch regime moeten zetten.

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Dank u, minister-president.

De juiste hulp op de juiste plaats krijgen wordt niet evident. U en ook de collega's verwezen er al naar. Geopolitieke belangen en humanitaire inspanningen gaan elkaar kruisen in die getroffen regio. Kunt u al toelichten hoe en op welk internationaal niveau die noodhulp gecoördineerd zal worden? Heeft Vlaanderen hier zeggenschap over via Rode Kruis-Vlaanderen?

En natuurlijk is er de evidente vraag of u hierover ook in overleg bent met de federale collega's.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dank u voor uw antwoord, minister-president.

Zowel in Turkije als in Syrië is de tol hoog. U hebt er ook naar verwezen. Maar het is ook wel belangrijk dat we er als internationale gemeenschap over waken dat elk slachtoffer van een natuurramp even goed geholpen wordt. Door de geopolitieke situatie lijkt er op dit moment – je ziet dat ook in de media – meer aandacht uit te gaan naar Turkije dan naar Syrië, maar humanitaire hulp zou niet mogen botsen op grenzen. Dat is een algemeen basisprincipe, dat is algemene menselijkheid.

Bovendien zijn – er werd verwezen naar de provincie Idlib – er in Syrië ook nog eens al die moeilijkheden die door die twaalfjarige oorlog al aan de gang zijn, boven op die aardbeving. Er waren vele bombardementen, de gebouwen zijn er bouwvalliger, ziekenhuizen zijn al langer afgesloten qua werking, er zijn ook nauwelijks hulporganisaties, en ondertussen weigert de Syrische president Assad dan ook nog eens om hulp toe te staan aan die bezette gebieden. Hij blijft dus eigenlijk zijn eigen bevolking gijzelen, een totale schande wat mij betreft. Als er nu nog iemand hem verdedigt, dan is dat helemaal uit den boze. Die verdedigt het onmogelijke.

Dus ik wilde nog vragen, minister-president, hoe u ervoor kunt zorgen dat de middelen van Rode Kruis-Vlaanderen en van Vlaanderen zeker ook bij de Syrische bevolking terechtkomen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord al. U verwijst naar het Rode Kruis, dat actief is in Turkije, maar niet ter plekke actief is in Syrië. Dat het wel kijkt naar de behoeftanalyse en zo bekijkt welke noden er mogelijk ook in Syrië zijn. Ik denk dat we die regio absoluut niet mogen vergeten. Idlib, maar heel de noordelijke regio zijn enorm zwaar getroffen en omdat zij onder controle van de oppositie staan, weigert Assad hen te helpen daar. Dat is een grote schande, maar we moeten er nu vooral bekijken hoe we toch die nood ook daar ter plekke lenigen. Want de regio kende al een tekort medische apparatuur, medicamenten, en die nood is nu alleen nog maar groter geworden.

De Federale Regering heeft ook al middelen vrijgemaakt. Het grootste deel van die middelen voorzien zij specifiek voor Syrië. Zij werkt daarvoor met hulporganisaties

en ngo's die lokaal al ter plekke zijn en die de getroffen goed kennen. Minister-president, ik vraag mij af of u binnen de middelen die nu al voorzien zijn, maar ook de extra die u eventueel nog zult zoeken, ook middelen specifiek voor Syrië zult oormerken en of u net als de federale overheid kunt vragen aan Rode Kruis-Vlaanderen om te werken met die lokale organisaties die de situatie ter plekke goed kennen, om ervoor te zorgen dat die hulp daar komt waar hij het meest nodig is, ook in Syrië. *(Applaus van Björn Rzoska en Hannelore Goeman)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, het is inderdaad een race tegen de klok om de slachtoffers nog te helpen. Zeker uit Syrië krijgen we weinig info en het is al duidelijk, zoals u inderdaad zei, dat de solidariteit al op gang komt.

Ik heb een bijkomende vraag. U roept de leiding in Syrië op om corridors toe te laten. Mijn concrete vraag is: kunnen wij daar vanuit Vlaanderen, vanuit België diplomatiek nog meer doen dan enkel het regime oproepen? Kunnen wij veel sneller ter plaatse raken – waar we zien dat de mensen geen materiaal en geen tenten hebben – met diplomatieke druk die wij kunnen uitvoeren?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik verschrikkelijk vind wat daar in Turkije en Syrië gebeurd is. Ik hoop dan ook dat de vele slachtoffers die nog op hulp wachten, zo snel mogelijk kunnen worden geholpen.

Collega's, we hebben ondertussen ook kunnen vaststellen dat de hulp van bijvoorbeeld B-FAST vrij laat op gang komt. De oorzaak daarvan zijn bepaalde federale beslissingen uit het verleden. Zo is het onbegrijpelijk dat het ooit zo geroemde B-FAST-team geen licentie meer heeft om internationaal te kunnen opereren. Federaal minister Gennez is er alleszins niet in geslaagd om B-FAST snel naar het rampgebied te sturen, en dat terwijl bijvoorbeeld Nederlandse reddingswerkers eergisteren al op het vliegtuig zaten.

Nu, in het federale regeerakkoord staat dat de werking van B-FAST geanalyseerd zou worden. Er zou een hernieuwd en versterkt operationeel instrument komen voor humanitaire hulp. In dat akkoord staat ook dat alle beleidsniveaus zouden worden betrokken. Minister-president, kunt u zeggen of deze Vlaamse Regering ondertussen ook betrokken is bij de oprichting van dat nieuwe operationele instrument in verband met humanitaire noodhulp? Ik hoop dan ook – op welk beleidsniveau dan ook – dat de nodige stappen zo snel mogelijk gezet worden, zodat humanitaire noodhulp in de toekomst veel sneller georganiseerd wordt. Bij dergelijke rampen telt elke seconde.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Ja, het is al een paar keer gezegd, maar de beelden zijn vreselijk. Ik zag beelden van kinderen die van onder het puin gehaald werden, terwijl de ouders hun hand nog vasthadden. Volledige dorpen die van de kaart geveegd zijn, ik denk dat dat niemand onbewogen kan laten. Ik kreeg het er echt kou van. Maar ik kreeg het gisteren ook warm als ik zag – bijvoorbeeld in mijn eigen stad – dat er op amper 24 uur in Gent een volledige loods gevuld was. De vrachtwagens staan al klaar om richting Turkije te vertrekken. Daar hebben echt duizenden mensen bij geholpen. Ik denk dat we dat in verschillende steden gezien hebben. Die solidariteit is hartverwarmend.

Maar het is ook al gezegd vandaag: de snelheid van de reactie van de burger staat ook wel in contrast met een niet zo snelle reactie van de teams die ter plekke gestuurd kunnen worden door België. Mijnheer Jambon, ik denk dat u daar wel een verantwoordelijkheid in hebt, bij de besparingen in vorige legislaturen op de teams van B-FAST, waardoor die teams nu niet snel genoeg ter plekke kunnen komen.

Dat terzijde denk ik wel dat we nog kunnen helpen via het Rode Kruis in beide landen. Mijn vraag – de vraag is ook al eerder gesteld – is: hoe kan verzekerd worden dat de hulp in Turkije én Syrië bij het Rode Kruis, bij de juiste mensen terecht komt? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Voorzitter, minister-president, eerst en vooral wil ik namens Vooruit onze steun en ons medeleven betuigen aan alle slachtoffers van de aardbevingen in Turkije en Syrië en hun familie. De beelden die we zien, grijpen naar de keel, dat hoorden we van iedereen.

Op vraag van Turkije zal de Federale Regering een veldhospitaal opzetten dat ook weken na de ramp actief zal zijn. Ik ben zeer verheugd te vernemen dat ook Vlaanderen zeer snel budget voor noodhulp voorziet en vrijmaakt. Het is ook hartverwarmend te zien hoe de spontane solidariteit overal in Vlaanderen op gang komt.

Ik heb nog een vraag die door de collega's wordt gesteund en door hen ook al een beetje werd verwoord: kunt u er ook op toezien dat er blijvende aandacht is voor Syrië en dat de hulp ook tot daar geraakt? Want dat blijkt nu toch een van de vele zeer grote moeilijkheden te zijn. (*Applaus bij Vooruit en van Mieke Schauvliege*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik dank jullie voor jullie bijkomende bemerkingen en vragen. Het gaat voornamelijk over Syrië. De internationale coördinatie gebeurt door het Rode Kruis. Het Rode Kruis Vlaanderen is daar uiteraard mee geallieerd, is ook ter plaatse aanwezig en heeft uitdrukkelijk de vraag om lokaal – afijn, lokaal, het is een grote regio – de nodenanalyse te doen en daar ook Syrië bij te betrekken. Dat is de vraag van het Rode Kruis. Het heeft niet veel zin om van hieruit te zeggen dat we dit of dat zullen doen. We hebben een eerste bedrag ter beschikking gesteld. Laten we die mensen nu – ik zal niet 'rustig' zeggen, want er zit veel spoed achter – de nodenanalyse maken en dan kunnen de concrete vragen tot bij ons komen. Ik heb laten weten dat wij welwillend tegenover die vragen zullen staan.

Nee, we zijn niet betrokken bij B-FAST. En nee, er zijn in de vorige regering door mij geen grote besparingen gebeurd. Ik denk dat dit debat in een ander parlement thuis hoort. Vlaanderen is in ieder geval niet betrokken bij de nieuwe B-FAST.

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister, dank u wel. We volgen het uiteraard op, want het worden aartsmoeilijke dagen, weken, maanden en misschien zelfs jaren voor de inwoners in de getroffen gebieden. Internationale solidariteit en internationale hulp zijn hier wel degelijk op hun plaats. We zijn alvast tevreden dat ook Vlaanderen niet aan de zijlijn blijft staan. Dank u wel. (*Applaus bij de N-VA en van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, de tol van deze zware aardbevingen zal helaas nog een tijdje verder blijven oplopen. Maar daarna is het tijd voor heropbouw, tijd om de infrastructuur in dat land langzaam maar zeker weer in orde te brengen en ervoor te zorgen dat mensen weer een dak boven het hoofd hebben. Het is heel belangrijk dat ook in Syrië organisaties als de Witte Helmen, die opgericht zijn om in oorlogstijd mensen te helpen en die nu vandaag als vrijwilliger mensen helpen en hen uit hun ingestorte woningen halen, uw steun krijgen. Ik ben dan ook blij dat u daar welwillend naar kijkt. Ik ben ook blij dat u welwillend kijkt naar bedragen die extra worden toegevoegd zodra die nood is bepaald.

Ik heb nog één oproep aan iedereen hier en aan mensen die thuis aan het kijken zijn en die eventueel nog een steentje zouden kunnen bijdragen. Alstublieft, twijfel niet. Steun die hulporganisaties en help hen helpen. Daar wordt iedereen beter van. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, ik hoop met u dat de steun terechtkomt daar waar die nodig is, ook in Syrië. Vanuit UNICEF België is er trouwens ook nog een heel concrete oproep gedaan, namelijk aandacht voor de kinderen in Syrië. Misschien kunt u dat ook nog meegeven aan het Rode Kruis Vlaanderen, om de middelen die vanuit Vlaanderen worden voorzien ook die doelgroep te laten bereiken.

Collega's, er is hier al verwezen naar de hartverwarmende solidariteit die we zien ontstaan. Heel veel mensen hebben hulpgoederen binnengebracht in verschillende steden en gemeenten. Maar we horen van al die hulporganisaties ook dat de grootste nood vandaag niet meer die kledij, die tenten en die warme dekens zijn. Die waren belangrijk, maar het is een heel moeilijke logistieke opdracht om dat allemaal ter plekke te krijgen. De grootste nood vandaag zijn middelen, geld. Ik ben blij dat zowel de federale overheid als de Vlaamse Regering daarvoor middelen voorzien.

Maar het is altijd gemakkelijk om aan u, minister-president, geld te vragen. Daarom doe ik een oproep aan iedereen die mee wil steunen: er zijn verschillende erkende organisaties aan het werk, je kunt dat allemaal online vinden. Draag zeker uw steentje bij.

We vragen dat aan de regering. Ik zou dat ook willen vragen aan al onze Vlamingen. *(Applaus van Peter Van Rompuy en Meyrem Almaci)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de slechte financiële situatie van commerciële woonzorgcentra

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, woonzorgcentra zijn duur. Dat weten we allemaal. Het is voor heel veel mensen moeilijk om de rusthuisfactuur te kunnen betalen. Wat we ook al langer weten, is dat de prijs in de commerciële woonzorgcentra nog een stukje hoger ligt dan in de publieke. Het gaat over tot 3300 euro meer per jaar. Krijg je daar dan extra goede zorg voor? Helaas. We stellen al langer vast dat er mechanismen zijn die spelen om toch winst uit de

zorg weg te halen. We hebben met de studiedienst van Vooruit een studie gedaan naar alle financiële inspectieverslagen van de commerciële woonzorgcentra. We hebben een aantal van die transfers kunnen blootleggen en we stellen vast dat er exuberante managementfees zijn waar eigenlijk geen verantwoording voor is. We stellen ook vast dat er leningen zijn vanuit overkoepelende holdings ten aanzien van die woonzorgcentra waar dan heel hoge woekerrentes betaald moeten worden. Zo gaan er miljoenen euro's per jaar naar de overkoepelende holding.

Collega's, we zitten in de zorgsector in een gereguleerde markt. Dat wil zeggen dat er strenge regels zijn, dat er zeker geen winst gemaakt mag worden op die zorg. Het is aan de Vlaamse Regering, aan u minister, om erop toe te zien dat dat effectief niet gebeurt en ook om erop toe te zien dat de woonzorgcentra financieel gezond zijn. Helaas, daar zit ook een heel groot probleem. De woonzorgcentra worden eigenlijk leeggezogen door de overkoepelende holdings. Zelfs die komen in de problemen want er staat er eentje op de rand van het faillissement. Wie gaat daar dan de dupe van zijn als dat effectief gebeurt? Dat zal opnieuw de belastingbetaler zijn. Diegene die nu al de hoge rusthuisfactuur betaalt, zal dan binnenkort ook nog eens financieel moeten opdraaien voor de winsten die gemaakt worden. Dat zal de belastingbetaler en de overheid zijn, de Vlaamse overheid, maar zeker ook de lokale besturen. Want daar zal het wellicht op neerkomen.

We maken ons daar bijzonder veel zorgen over. Er moet dringend actie ondernomen worden. Er wordt te weinig op toegekeken. Wij stellen voor om een crisismanager aan te stellen om daar paal en perk aan te stellen. Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat die praktijken gestopt worden? (*Applaus bij Vooruit, Groen en van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Anaf. Laat me eerst en vooral starten met te zeggen dat ik me ook zorgen maak over de financiële situatie, onder andere bij Orpea, maar ook bij een paar andere groepen. Je weet dat je puur en alleen op basis van winst of verlies geen voorzieningen kunt gaan sanctioneren. Je kunt dat wel doen als de zorg en de veiligheid van de bewoners in het gedrang komen, dan kunnen we ze onder verhoogd toezicht plaatsen. Dat doen we ook. Maar in 2021 en in 2022 zijn er heel wat financiële analyses gebeurd, ook binnen de commerciële sector, ook binnen de andere woonzorgcentra. Voor mij is het vooral van belang hoe we ervoor kunnen zorgen dat zulke dingen – de situatie die u beschrijft en waarvan u zegt dat het allemaal exuberant is – niet meer kunnen.

Ik heb daarvoor een aantal maatregelen in de pijplijn zitten. Ten eerste vind ik dat we nog strikter kunnen zijn op het dagprijsbeleid. (*Telefoongesprek van Filip Dewinter*)

We kunnen ook bijna meeluisteren met de telefoons ...

De voorzitter: Als iemand wil weten wat collega Dewinter allemaal te zeggen heeft ... (*Gelach*)

Minister Hilde Crevits: Eerst en vooral denk ik dat de transparantie van de dagprijzen een stukje beter kan. Daarvoor is het van belang, zeker als het gaat over de boekhouding van de woonzorgcentra, dat we wat zicht krijgen op de verschillende rekeningstelsels. Voor mij zou het een heel positief punt zijn als we tot een sectorspecifieke transparante boekhouding kunnen komen. We hebben gevraagd om daaraan te werken. Er is ook juridisch advies gevraagd om te kijken op welke wijze we het dagprijsbeleid kunnen verstrengen. Ik verwacht de

resultaten ook heel binnenkort omdat ik ook de resultaten gezien heb van de financiële analyses die er gebeuren.

Collega Anaf, u stelt voor om een crisismanager aan te stellen. We kunnen dat in theorie doen, maar wat die crisismanager niet kan – en dat is misschien spijtig – is in de plaats treden van de financiële beslissers. Zo'n crisismanager kan het dagdagelijkse beleid gaan bepalen, maar die kan niks doen om de financiële toestand te verbeteren. Die kan ook geen herstructurering opleggen. Daar zitten we wat vast in de regelgeving.

De vraag is natuurlijk ook of dit de taak is van de overheid. Wij moeten ervoor zorgen dat de geldstromen transparant in beeld kunnen worden gebracht. Daar is, wat mij betreft, nog altijd werk aan. Het is niet zo evident om dat transparant in beeld te brengen. Wij moeten er ook voor zorgen dat à la limite, als er met een woonzorgcentrum iets gebeurt, er continuïteit van zorg is, dat mensen verzorgd kunnen blijven worden. Daar zullen mijn diensten uiteraard garant voor staan.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dank u voor uw antwoord, minister. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om erop toe te zien dat de zorg op een correcte manier gebeurt, en dat er geen winst op wordt gemaakt. We moeten inderdaad naar veel meer transparantie, maar je ziet dat hier een aantal mechanismes spelen. Je kunt daar echt de vinger op leggen.

Wij hebben die studie gemaakt op basis van uw gegevens, van Zorginspectie. Je ziet in 2020 bijvoorbeeld bij Armonea, dat die 133 miljoen euro schulden hebben van de woonzorgcentra ten aanzien van de koepel, en daarvoor moet een gemiddelde rentevoet van meer dan 4 procent worden betaald. Dat gaat over meer dan 5 miljoen euro dat naar die koepel gaat. En andersom is er een lening vanuit de koepel naar die woonzorgcentra voor een nog groter bedrag. Dus ze hebben dat geld niet eens nodig. Dat is gewoon een constructie, een carrousel die wordt opgezet. Daar is de rente 0,62 procent. Dat zijn manifest zaken die worden gebruikt om geld door te sluizen van de individuele woonzorgcentra naar die koepels. En daar kunt u wel paal en perk aan stellen.

We stellen voor om een crisismanager aan te stellen, maar ik heb natuurlijk maar twee minuten...

De voorzitter: Nu hebt u maar één minuut meer.

Hannes Anaf (Vooruit): Maar daarnaast stellen we ook voor om Orpea – waar het bijzonder precair is, er is daar volgende week een bijzondere ondernemingsraad – onder curatele te zetten zodat er geen enkele financiële beslissing meer kan gebeuren zonder dat de Vlaamse overheid daar mee kan naar kijken. *(Applaus bij Vooruit en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): De studiedienst van Vooruit heeft een studie gemaakt over een aspect van de ouderenzorg. Wie de studie van Pacolet kent, weet dat net de openbare centra eigenlijk structureel verlieslatend zijn. Daar zwijgt uw fractie altijd in alle talen over. Het verlies van de publieke centra wordt door lokale besturen bijgepast. Dat is ook de belastingbetaler. Winst maken op zorg, daar is iedereen tegen. Maar u weet evengoed dat zorgfinanciering daar zelfs niet kan worden voor gebruikt. Ik til zwaar aan uw woorden en de sfeerschepping die u hier wilt opzetten. De analyse waarvan sprake is bovendien niet openbaar, mensen kunnen dat niet nalezen. *(Opmerkingen bij Vooruit en de PVDA)*

Het verhaal van de managementfees moet u bevragen bij de groepen zelf. U hangt een beeld op alsof met zorgfinanciering dure premies voor managers worden betaald. Dat is pertinent onwaar. Het regeerakkoord is duidelijk. Extra middelen voor zorgfinanciering moeten dienen voor extra invulling van personeel, om de dagprijs te verlagen. Ik heb al een keer gevraagd naar sectorspecifieke en transparante boekhouding. We kennen de genoemde studie van Pacolet.

Mijn vraag is: wilt u deze studie, minister, op vaste tijdstippen herhalen, zodat objectief en transparant duidelijk is hoe de financiële structuren en stromen van alle woonzorgcentra eruitzien? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister en beste collega's, vorig jaar op 25 februari 2023 hebben we hier unaniem in het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd, meerderheid en oppositie, over de maatregelen voor een betere kwaliteitscontrole in de woonzorgcentra. Er stond onder andere in dat de personeelsversterking van het gefuseerde Departement WVG (Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) en het agentschap Zorg en Gezondheid met voorrang Zorginspectie moest versterken. En dat, als een woonzorgcentrum deel uitmaakt van een groep dat onder verhoogd toezicht wordt geplaatst, ook de andere vestigingen moeten worden geïnspecteerd en dat er sterker moet worden ingezet op het aanstellen van een voorlopig bewindvoerder bij voorzieningen die al lange tijd in gebreke blijven.

Minister, we blijven hier deze legislatuur over hetzelfde probleem altijd hetzelfde zeggen. We hebben een voorstel van resolutie goedgekeurd. Mijn vraag is: waarom wordt dat niet uitgevoerd? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, Vlaanderen investeert zeer veel in woonzorgcentra en ook de bewoners betalen maandelijks zelf nog een hoog bedrag. Het is dan ook de logica zelve dat zowel Vlaanderen als controlerende overheid, als de bewoners weten wat er met het geld gebeurt en daar inzicht in hebben. Er zijn al een aantal initiatieven genomen met betrekking tot die transparantie en dagprijsregulering. Ik hoop, minister, dat daar op korte termijn verder werk kan van worden gemaakt. Laat één ding duidelijk zijn: overheidsmiddelen die bestemd zijn voor zorg moeten alleen gaan naar zorg. Punt.

Nu, wat ook belangrijk is, is natuurlijk de vraag naar de financiële situatie van onze woonzorgcentra, namelijk de vraag of die wel gezond zijn. Want alleen zo kunnen onze ouderen er ook de kwaliteitsvolle zorg krijgen die ze nodig hebben, en die ook blijven krijgen. Ik verwijs daar naar die continuïteit, minister. Het is daarom nodig dat we zicht hebben op de financiële weerbaarheid van al onze woonzorgcentra, denk ik. Mijn vraag is op welke manier daar werk van kan worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Laat het duidelijk zijn: commercie in de zorg is een probleem. Ik vind het nogal frappant dat de collega's van de N-VA zich gedragen als Alice in Wonderland, als ze denken dat geld uit de zorg niet wegstroomt naar aandeelhouders. Zwart op wit staat het er heel duidelijk: geld van de ouderen in onze commerciële woonzorgcentra stroomt weg uit de zorg. Terwijl de ouderen in de woonzorgcentra zich blauw betalen, stroomt het geld binnen bij de aandeelhouders van die grote zorgmultinationals. Er staat op papier: 17 miljoen euro aan managementfees, 300 miljoen euro aan dividenden voor de grote aandeelhouders van de zorgmultinationals. En dat is allemaal geld, laat het heel

duidelijk zijn, dat niet naar de zorg gaat, maar wel naar aandeelhouders in Londen en Parijs. Dat is de realiteit.

De ouderen maken met hun zuurverdiende centen de rijken nog rijker. Dat is het concept van die commerciële zorg. En wat doet deze regering? Die staat erbij, die kijkt ernaar, en die zet de deur nog verder open voor de commercie. Minister Somers – hij zit hier –, privatiseren is wat deze regering doet.

Er wordt hier al jaren gesproken van een sectorspecifieke boekhouding, er wordt al jaren gesproken over transparantie. Ik hoor daar niks van, en ik zie daar niks van. De vorige keer zei minister Beke dat het door de coronacrisis kwam.

Mijn vraag is wanneer daartegen wordt opgetreden. Wanneer worden die geldstromen transparant gemaakt? *(Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Zolang de woonzorgcentra zich aan bepaalde regels houden, mag het eigenlijk geen enkel verschil maken, natuurlijk, of het nu een publiek woonzorgcentrum is, of een ander. En een van die basisprincipes is inderdaad dat er geen winst gemaakt mag worden op de zorg. Dat is dus duidelijk. En indien er dan oneerlijke praktijken zouden zijn, of winst, dan moet u dat aanpakken.

Transparantie is belangrijk. Niet enkel de financiële verslagen moeten openbaar zijn, maar het is ook uw taak, de taak van de overheid, om dan de juiste controles uit te oefenen, de juiste verbanden te leggen natuurlijk, en daar dan ook de juiste conclusies uit te trekken. Als bepaalde private zorggroepen niet die financiële zelfhygiëne aan de dag leggen die moet, dan moet je maatregelen nemen daartegen. Indien nodig moet u de regelgeving aanpassen, om zo'n misbruik moeilijk, zo niet onmogelijk te maken.

Mijn vraag aan u is dus of u nu een grondig onderzoek zult voeren. Zult u maatregelen nemen, en zult u ook de onterecht verkregen financiële middelen terugvragen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Eerst en vooral, in het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6) is er inderdaad een afspraak gemaakt om bij alle sectoren sectorspecifieke en transparante boekhouding te houden. Want het is wel belangrijk dat zowel de bewoners als de overheid weten waar hun centen naartoe gaan. Laat mij toch duidelijk zeggen dat er een verschil is tussen de zorg-, woon-, en leefkosten. Dat moet ook zeer duidelijk naar voren komen. Ik denk in dat kader dat de invoering van persoonsvolgende financiering hierbij toch ook wel essentieel is.

Ten tweede, in plaats van de discussie te voeren op basis van resultaten van een studiedienst van een partij over één segment vanuit de ouderenzorgsector, zou ik toch voorstellen dat we een onafhankelijke analyse, een onafhankelijk rapport opstellen over de financiering en over de financiële stromen, ongeacht de juridische rechtsvorm. Want ik zou ook wel willen weten hoeveel er eigenlijk bij lokale besturen moet worden bijgepast. Ik denk dat dat ook een enorm bedrag zal zijn. Dan pas, denk ik, moeten we die discussie voeren, wanneer dat rapport, die studie rond is, en enkel dan kan dat maar op een correcte manier gebeuren. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's.

Ik moet toch een aantal onduidelijkheden wat duidelijker maken, denk ik. Ten eerste, dat het verboden is om winst te maken op zorg, dat is voor mij ook iets wat vaststaat. Maar ik hoor hier spreken over bedragen die moeten worden teruggevorderd. Woonzorgcentra moeten jaarlijks doorgeven aan de Vlaamse overheid hoeveel zorgpersoneel zij tewerkstellen, en zij moeten die mensen ook registreren.

Wij subsidiëren enkel die personeelsleden. Ik heb gisteren nog in de commissie uitleg gegeven over de werkingsmiddelen en de personeelskosten. Het personeel dat effectief wordt doorgegeven, en waar er loonkost voor betaald is, wordt door ons gesubsidieerd. Wij kunnen au fond op dat punt niet gaan overcompenseren. Dat is het luik van onze subsidies.

Wat collega Anaf ook aanhaalt, is natuurlijk wat doorgerekend wordt aan de bewoner. Collega Saeys verwees er ook naar. Dat zijn verschillende blokken. Daar is het voor ons van belang dat we helder zijn. In een van de onderdelen van VIA 6 (Vlaams intersectoraal akkoord), en collega De Martelaer verwees ook naar een resolutie, is afgesproken dat we zouden moeten komen tot een sector-specifieke boekhouding. Collega Schryvers verwees er ook naar. Collega Beke heeft uitgelegd waarom dit wat vertraging heeft opgelopen. Ik heb daar alle begrip voor, maar ik kan wel melden dat de studie intussen is toegewezen, dat die opgeleverd is, en dat we nu aan het bekijken zijn op welke wijze we dat zo snel mogelijk in regelgeving kunnen gieten.

Zodra die sectorspecifieke transparante boekhouding er is, collega Saeys, zullen we ook die stromen in kaart kunnen brengen, en zullen we ook een vergelijking kunnen maken, want dit geldt natuurlijk niet alleen voor de commerciële woonzorgcentra.

Het klopt, collega's – dat moet ik objectiviteitshalve mee stellen – dat ook sommige publieke woonzorgcentra verliezen lijden, en dat er heel vaak bijgepast moet worden door lokale besturen. Dit is niet een fenomeen van de commerciële woonzorgcentra alleen. Dat klopt. Voor mij is het van belang dat er geen disproportionele zaken gebeuren. Ik geef een voorbeeld: als we een directeur en de staf betalen, als zij een loon krijgen, en dat is een loon naar de werken die ze doen, dan is dat geen enkel probleem. Maar dit mag niet leiden tot misbruik. Er mogen ook – zoals collega Anaf stelt – geen geldstromen naar het buitenland verdwijnen, die eigenlijk bedoeld zijn voor hier.

Ik vind dat dat helder en transparant in kaart gebracht moet worden. Vandaar die sectorspecifieke boekhouding, die er wat mij betreft heel snel moet komen, en ook de nood aan transparantie in de dagprijzen. We kunnen daar wat mij betreft nog een beetje strenger zijn. Ik heb ook een aantal voorstellen gedaan daarvoor. Die worden op dit ogenblik juridisch geanalyseerd. Want wat ik niet wil, is dat we iets invoeren, en dat het dan kapotgeschoten wordt. Maar dat zijn twee instrumenten om ervoor te zorgen dat er meer controle en meer transparantie zal zijn. Of er nog extra onderzoeken moeten gebeuren, dat laat ik aan jullie over, maar die twee zaken gebeuren al op vandaag.

Bovendien, collega's, is het ook zo dat er continuïteit is van zorg. Dat is het derde luikje. Wat als een bepaalde voorziening het niet meer rekt, of moet sluiten? Die continuïteit kunnen wij garanderen.

U zei, collega Anaf, dat we een bewindvoerder moeten aanstellen. U weet, wat een bewindvoerder betreft, dat we daarvoor naar een rechtbank moeten. We hebben dat in het verleden een paar keer geprobeerd. We zijn iedere keer van een kale reis teruggekeerd, omdat de rechter er niet op ingegaan is. Maar ik kan

wel melden dat, nog niet langer geleden dan gisterenmiddag, de leidinggevend ambtenaar van mijn administratie opnieuw in communicatie is getreden met de mensen van Orpea, om helderheid te krijgen over wat er gebeurt, en ook op basis van de stukken die onze inspectie heeft.

Tot slot, collega's: het instrument van de financiële inspecties hebben we in het leven geroepen, net om die transparantie te krijgen. We beginnen daar nu zicht op te krijgen. We kunnen daardoor regelgevend optreden, wat ik absoluut zo snel mogelijk wil doen. Maar we hebben die inspectie ook versterkt, wat betekent dat we in de toekomst ook meer mensen kunnen inzetten om die financiële analyses te maken.

Dus collega's: ja, ik heb wel wat zorgen. Ja, de studiedienst van Vooruit heeft gebruik gemaakt van de inspectieverslagen die er zijn, maar onze ambtenaren zijn daar ook mee aan de slag, om waar ze kunnen nu maatregelen te nemen. En ik bereid ook een regelgevend kader voor, om verstrengingen in het leven te roepen die juridisch kunnen, maar die vooral voor jullie allemaal de transparantie in de boekhouding een stuk zullen verbeteren. *(Applaus van Peter Van Rompuy)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, ik stel ten eerste vast dat mevrouw Geerinckx het erger vindt dat een lokale overheid wat geld bijsteekt in een woonzorgcentrum, om ervoor te zorgen dat de prijzen onder controle blijven, dan dat er geld van ouderen in de woonzorgcentra naar het buitenland wordt getransfereerd bij winsten. Als dat het standpunt is van de N-VA-fractie: proficiat ermee, en ik ben benieuwd naar jullie reactie volgende week als er nieuws komt over Orpea.

Minister, een sterke overheid moet ervoor zorgen dat die praktijken hier niet kunnen gebeuren. Ik hoor hier een aantal goede zaken, maar ik moet ook zeggen dat ik het aanvoelen deel dat we die zaken al langer horen. Het is echt vijf na twaalf. Er wordt vaak gezegd dat het vijf na twaalf is, maar in dit geval is het echt zo. Zeker Orpea staat echt op de rand van het faillissement. Dus het is echt tijd om nu in te grijpen, en daarom blijf ik bij ons standpunt dat we onze resolutie straks ter stemming voorleggen, om een crisismanager aan te stellen, en zeker ook te kijken of Orpea onder curatele kan worden geplaatst.

Ik meen te begrijpen dat u daar eigenlijk voor bent, maar dat we moeten bekijken wat er juridisch mogelijk is. Ik zou er dan toch alles aan doen om dat aan te pakken, in het belang van onze ouderen en onze belastingbetalers. *(Applaus bij Vooruit en van Johan Danen en Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe leerboeken islamitisch godsdienstonderwijs

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, maandag zag Sira het levenslicht. Sira is geen nieuwe boreling, maar een nieuwe leermethode van islamistische godsdienst. Het is een werkboek, en ook digitaal lesmateriaal, voor leerlingen van het eerste en het derde jaar middelbaar. Wat vooral nieuw is aan Sira is dat het geschreven is door Vlaamse moslims. Het zijn docenten die hier geboren en opgegroeid zijn, die onze taal en onze waarden door en door kennen. Dat is natuurlijk goed nieuws. Vandaag is het zo dat lessen godsdienst voor moslims

eigenlijk worden gegeven op basis van handboeken die zijn uitgegeven door Diyanet. Dat is het Turkse ministerie van religieuze zaken. We weten dat we maar beter voorzichtig zijn als iets van Diyanet komt omdat er altijd een schijn is, en zelfs meer dan een schijn, dat men probeert om via religie onze samenleving te beïnvloeden. Het is dus goed dat er nu een alternatief is. Het is goed dat we daarmee ook een nieuwe kans krijgen om tegen de beïnvloeding van Diyanet in te gaan.

Minister, er is al het erkenningsdecreet, dat wel degelijk ook al de buitenlandse inmenging tegengaat, maar er is nu dus ook een nieuwe manier om Diyanet verder te kortwieken. Wat is uw reactie daarop? Vindt u dit een goede evolutie, en gaat u daarmee aan de slag?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk inderdaad dat het een goede evolutie is, collega Ongena. Er zijn vandaag enkele tienduizenden kinderen die islamonderwijs volgen in het reguliere onderwijs. Zij moeten het inderdaad doen met boeken die gedrukt en uitgegeven worden in Turkije door Diyanet, het Turkse ministerie voor godsdienstzaken. Zij volgen dus het Turkse leerplan, en dat in Vlaanderen, waar ondertussen de derde of soms vierde generatie van mensen met een moslim-overtuiging opgroeit. Ook in het informele islamonderwijs, dat vaak verbonden is aan moskeeën, moet men vaak een beroep doen op ofwel publicaties van Diyanet, ofwel zelfs wahabistische informatie over de islam.

Het feit dat een aantal moslimleerkrachten, die hun wortels hebben in Vlaanderen en zich verbonden voelen met de Vlaamse Gemeenschap, samen met een klankbordgroep waar ook niet-moslims in zitten, geprobeerd hebben om een vertaalslag te maken met een verankering in de Vlaamse samenleving, valt alleen maar toe te juichen. We praten er al heel lang over hoe wij ervoor kunnen zorgen dat de buitenlandse invloed op Vlaamse moslims vermindert. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er een emancipatie komt van mensen die hier geboren en getogen zijn, ten aanzien van buitenlandse invloeden, of van een interpretatie van de islam die niet spoort met onze grondwaarden?

Ik denk dat dit een belangrijke stap is, samen met het feit dat we er met ons decreet rond geloofsgemeenschappen ook voor gezorgd hebben dat buitenlandse invloed ook daar wordt geweerd. Volgens mij zijn dat heel belangrijke symbolische maar ook effectieve stappen, waar we verder moeten op werken. Ik denk dat we nu een traject aan het bewandelen zijn dat we consequent moeten verderzetten om er op die manier voor te zorgen dat de godsdienstvrijheid volledig wordt gerespecteerd, maar dat die godsdienstvrijheid ook wordt beleefd binnen onze Vlaamse Gemeenschap en binnen de bedding van onze grondwettelijke waarden en onze maatschappelijke inzichten.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Inderdaad, er zijn vandaag 34.000 leerlingen die in het secundair onderwijs islamlessen volgen en die dat vandaag doen op basis van boeken die door Diyanet zijn geschreven. Er is een Panoreportage geweest waarin men heeft blootgelegd dat daarbij gewoon het Turkse leertraject gevolgd wordt. Het wordt bijna een-op-een vertaald van het Turks naar het Nederlands, en dat is dan het leertraject dat gevolgd wordt. Het resultaat is dat vaak oubollige zaken worden aangeleerd die niet meer van deze tijd zijn maar – wat nog veel erger is – die ook niet passen in de westerse democratische waarden en normen die wij aanhangen.

Er is, los van het secundair onderwijs, ook heel veel informeel onderwijs. U verwees daar ook al naar. Dat is dan ook vaak gelinkt aan moskeeën. Het is goed

dat er nu al strengere voorwaarden zijn voor de erkenning van die moskeeën, maar hoe kunt u ervoor zorgen dat ook in dat informele netwerk, buiten het klas-sieke onderwijs, een stap wordt gezet naar die nieuwe, modernere leerboeken. Neemt u daartoe initiatieven?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Deze nieuwe islamitische lesboeken zijn een symptoom van de islamisering van onze samenleving. Ze zijn vergoelijkend, leugenachtig en misleidend over de islamitische leer. Zo staat er – ik heb het gelezen – in de Koran, soera 2 vers 256, dat er geen dwang bestaat in de godsdienst. Dat klopt dus van geen kanten. Dit Koranvers betekent niet dat men vrij is om de islam te verlaten. Het betekent slechts dat christenen en joden zich niet tot de islam moeten bekeren zolang ze zich gedragen als minderwaardige dhimmi's die gehoorzamen aan de sharia, de islamitische wet. Ik raad daarom dit lesboek aan. (*Sam Van Rooy toont een boek*)

Het is geschreven door ex-moslims die om evidente redenen helaas anoniem moeten blijven. "Wie zijn religie verlaat, dood hem!" Zo luidt een van de vele letterlijke oproepen tot geweld en moord van profeet Mohammed, de stichter van de islam en helaas het heilige rolmodel voor moslims. Wie onze leerlingen, moslim of niet-moslim, respecteert, vertelt hun de waarheid. Dat kan met dit boek en niet met deze nieuwe lesboeken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega, dank u voor de vraag. Vanuit de cd&v-fractie kan ik alleen maar zeggen dat we dit initiatief toejuichen. Het is de bedoeling om met nieuw, eigentijds, Vlaams lesmateriaal de islamitische godsdienst in het onderwijs te introduceren en om tegemoet te komen aan de noden en bezorgdheden van Vlaamse leerlingen met een religieuze identiteit. We kunnen het alleen maar toejuichen, collega's, dat leerlingen lessen krijgen die in overeenstemming zijn met internationale grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en het kind, en die ook de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen respecteren.

Collega's, toevallig is er morgen de jaarlijkse rapportage voor het Vlaams Parlement in de commissie Onderwijs, waar we zullen kunnen zien hoe die lessen worden gegeven en of ze de internationale grondwettelijke beginselen respecteren. Ik kijk alvast uit naar het overleg morgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik vind het altijd interessant om te zien hoe mijnheer Van Rooy zich in snel tempo ontpopt tot de grootste islamitische theoloog van zijn generatie.

Laat ons wel wezen, dit is een initiatief dat we alleen maar kunnen toejuichen. Maar het mag daar niet stoppen. Ik moet zeggen dat ik regelmatig alarmerende verhalen hoor over wat er in sommige lessen levensbeschouwing wordt gezegd. Niet alleen over de islam, maar ook over zaken daarbuiten: homofobe, vrouw-onvriendelijke dingen, en dingen die getuigen van weinig respect voor mensen die niet geloven. Dat kan natuurlijk absoluut niet. We hebben absoluut nood aan schoolboeken op maat van onze maatschappij, van Vlaanderen, van Brussel.

Vandaag wordt de inhoud van de vakken levensbeschouwing gecontroleerd door inspecteurs levensbeschouwing die verbonden zijn aan de instanties die die leerplannen opstellen en die die boeken selecteren. Op die manier zijn die inspecteurs een beetje rechter en partij tegelijkertijd. Wij vragen al langer dat ook de

reguliere inspectie daarin een rol zou krijgen, dat zij samenwerkt met de inspecteurs levensbeschouwing, om erop toe te zien hoe zij werken op kwaliteitscontrole. Zij moeten ook een check kunnen doen op die leerplannen en op de schoolboeken, om er zeker van te zijn dat ze allemaal onze eindtermen respecteren en ook de rechten van de mens en het kind.

Ik zal hierover met minister Weyts binnenkort zeker nog van gedachten wisselen, maar, minister, hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijn vraag was exact dezelfde als die van mevrouw Goeman. Ook wij zijn blij dat die werkmethode er is en dat hij wetenschappelijk onderbouwd is. Ook thema's als lgbtq-rechten en dergelijke zullen niet uit de weg worden gegaan, zo lezen we. Maar de vraag is natuurlijk in welke mate ze zullen worden gebruikt. Zullen dat inderdaad de standaarden worden die ook zullen worden gecontroleerd? Minister, in welke mate zijn u en minister Weyts al in gesprek gegaan hierover? Zal de inspectie een rol spelen om dit ook verder te controleren? Anders kunnen we zoveel werkboeken maken als we willen. Het is belangrijk dat toch wordt bekeken of ze ook worden opgevolgd. Kunt u daar iets meer over zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik klaag al sinds vorige legislatuur de ondermaatse kwaliteit van die handboeken islamitische godsdienst aan. Ik ben dus blij dat u nu ook inziet dat we daar met een probleem zitten. Dat is echter niet het enige probleem. Er liggen immers niet alleen handboeken, maar ook 21 aanvragen voor de erkenning van Diyanetmoskeeën op uw bureau. Diyanet is de lange arm van Erdogan. U weet dat. Die gaan subsidiëren, daar hebben wij dus geen boodschap aan. Ik hoop dus dat u hier binnenkort met evenveel enthousiasme zult staan met de documenten van niet-erkenning van die moskeeën. Hebt u al een zicht op de timing van die beslissing? *(Applaus bij de N-VA en van Sam Van Rooy)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor de vele vragen.

Collega Van Rooy, het is evident dat u flirt met een toekomstig militantschap in plaats van een parlementaire zetel. *(Gelach)*

U houdt natuurlijk enorm vast aan de meest totalitaire interpretatie van een religie omdat dat voor u de voedingsbodem is om de boksmatch te kunnen organiseren, terwijl ik denk dat het in het belang van de Vlaamse samenleving is dat de honderdduizenden Vlamingen die cultureel en misschien ook religieus moslim zijn, interpretaties aangereikt krijgen die hun toelaten om zich in te passen in de Vlaamse samenleving. Ik geloof er heel sterk in dat die mogelijkheid bestaat voor elke religie. Anders moeten we de vrijheid van godsdienst loslaten, wat ik niet van plan ben, of waarvan ik geen voorstander ben. Ik denk dus dat dit een ongelooflijk belangrijke stap in de goede richting is.

Het verschil is natuurlijk dat sommige mensen vaak problemen aanklagen, en dat is soms belangrijk in het leven, maar veel belangrijker dan problemen aanklagen, is werken aan oplossingen en stappen vooruit. Dat is nu net wat ik de voorbije jaren heb gedaan. Ik heb ervoor gezorgd dat er een nieuw decretaal kader is dat eigenlijk richting geeft aan een geloofsgemeenschap die relatief nieuw is in Vlaanderen om zich volwaardig in te passen in de Vlaamse samenleving, met respect voor de fundamentele normen en waarden. Ik doe dat op een respectvolle,

maar wel consequente manier. We hebben dat gedaan in het kader van ons decreet, waarin we zeggen dat we buitenlandse invloed binnen onze moskeeën niet aanvaarden, dat we geen instrumentalisering aanvaarden van nieuwe groepen in de samenleving ten dienste van buitenlandse mogendheden, maar tegelijkertijd die mensen hun geloofsovertuiging wel respecteren en hen beschouwen als honderd procent Vlaamse medeburgers. Dat evenwicht tussen de beide is heel belangrijk.

Wat we in dezen doen, is toejuichen dat we een evolutie zien van emancipatie, ontvoogding van een migratiegemeenschap, die steeds meer wortelt in Vlaanderen, die op een zeker moment zegt: "Onze toekomst ligt hier. Wij willen niet meer worden geïnstrumentaliseerd of opgevoed door Turkse, Marokkaanse of andere overheden. Wij zoeken hier in Vlaanderen wat die religie voor ons betekent." Dat is fundamenteel. Waarom? Ik heb zo'n boek bij van Diyanet dat vandaag de dag nog in het Vlaamse onderwijs wordt gebruikt. (*Minister Bart Somers toont een leerboek.*)

Dat wordt aan 17-jarigen gedoceerd. Ik wil u één passage daaruit geven. Aan die tienduizenden die les volgen, wordt gevraagd: "Om welke redenen wordt een vrouw getrouwd? Een vrouw wordt omwille van vier redenen getrouwd: vanwege haar eigendommen, haar familie, haar schoonheid en haar geloof." Dat wordt dus in onze scholen gezegd. Niet uit liefde, niet uit genegenheid, maar om die redenen "wordt" een vrouw getrouwd. Dat stuit me tegen de borst. Dat is gedrukt in Ankara. Dat wordt vandaag de dag gebruikt in onze scholen. Het is dus hoog tijd dat er nieuwe boeken komen, en niet alleen in ons onderwijs, maar ook in het informele onderwijs.

Wat zijn nu de drie stappen waarvan ik denk dat we ze moeten zetten? Eerst en vooral ga ik vanzelfsprekend met mijn uitstekende collega Ben Weyts rond de tafel zitten om te bekijken – we hebben nu boeken voor het eerste en het derde middelbaar – of we dit ook niet voor de andere leerjaren versneld moeten uitrollen.

Ten tweede ga ik het decreet ter erkenning van geloofsgemeenschappen gebruiken dat dit parlement heeft goedgekeurd. In dat decreet staat dat men ook in de aanhangsels, in het informele Koran- of islamonderwijs dat is verbonden aan een moskee die erkenning wil, dat onderwijs op de juiste manier, met andere woorden met respect voor onze grondwettelijke en fundamentele waarden, moet geven. Daarbij zal het nieuwe boek kunnen worden aanbevolen als een goed instrument om dat op een juiste manier te doen. Dat is volgens mij een tweede heel belangrijke stap.

En ten derde denk ik dat we inderdaad verder moeten praten met de mensen die ter zake hun nek uitsteken om die verzoening tot stand te brengen. Die mensen die in Vlaanderen zeggen dat ze moslim zijn en daar fier op zijn, en tegelijkertijd zeggen dat ze fier zijn om Vlaming te zijn, om deel te zijn van onze samenleving en beide met elkaar verzoenen. Wel, die mensen moeten we de hand reiken. We moeten er in de toekomst voor kunnen zorgen dat jonge mensen die opgeleid worden, of kennis maken met hun religie of de religie van hun familie, dat op een manier doen die inpasbaar is binnen onze samenleving.

Conclusie: voor mij is het een zeer optimistisch en hoopvol signaal. Het is altijd zeer gemakkelijk om te zeggen dat men zich moet losrukken van buitenlandse invloeden, maar het vraagt ongelooflijk veel moed van mensen om op te staan en te zeggen dat hun keuze in Vlaanderen ligt. Vaak krijgen ze heel veel weerstand. Ik kan u zeggen dat zelfs ik, als minister bij het maken van het decreet, te maken krijg met weerstand uit het buitenland. Daarbij vraagt men mij of ik dat

wel zou doen, en op een of andere manier probeert men mij toch te overtuigen om aan de lijnen van het verleden vast te houden.

Dus als u mij vraagt wat ik vind van een leraar die zijn nek uitsteekt, die zegt dat hij wil meewerken aan zo'n boek via een klankbordgroep, goed pedagogisch begeleid, onder andere door de Thomas More-hogeschool Antwerpen, mensen die er iets van kennen, ook niet-moslims, als reflectie om te kijken vanuit het externe perspectief, vanuit onze religie, of dat spoort met onze samenleving ... Dan zeg ik dat dat belangrijke en moedige stappen vooruit zijn.

Moet iedereen akkoord zijn met de inhoud van het boek? Evident niet. Ik ben ook niet akkoord met wat er in andere religieuze boeken staat. Maar het moet wel verzoenbaar zijn met de grondwaarden van onze samenleving. Het mag niet ingaan tegen onze grondwaarden. Dat is de lijn die wij moeten trekken, en daarbinnen is er godsdienstvrijheid. Dat er morele opties worden genomen door religies die niet noodzakelijk de mijne zijn, dat is de vrijheid in onze samenleving. Maar men kan geen verhaal vertellen, men kan geen dingen naar voren brengen die haaks staan op onze samenleving.

En dat pad, mevrouw Sminate, is een pad dat we samen proberen te bewandelen, maar dat is een pad waarbij je positieve en constructieve stappen vooruit moet zetten. Je kunt dat niet alleen door een groep te stigmatiseren. Je kunt dat alleen maar als je mensen met een andere geloofsovertuiging als een gelijke burger in Vlaanderen behandelt, maar hen er wel op wijst dat ze deel zijn van deze samenleving en ook een verantwoordelijkheid hebben om die religie in te passen in onze Vlaams context.

Dus ik ben positief over de boeken die nu gemaakt zijn, waar men de link legt naar mensenrechten, waar men de link legt naar klimaat, waar men de link legt naar omgaan met pesten.

En tot slot, mijnheer Van Rooy, als men bepaalde soera's, bepaalde interpretaties van de Koran, herformuleert, dan moeten we daar niet droevig om zijn, dan moeten we daar net enthousiast over zijn. *(Applaus bij Open Vld en van Elke Sleurs en Karin Brouwers)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): We weten dat Diyanet, het Turkse Ministerie van Religieuze Zaken, via religie probeert om onze samenleving te beïnvloeden. Men probeert onze democratische waarden, de gelijkheid man-vrouw, de scheiding tussen kerk en staat, en ook de vrijheid van religie, te ondergraven. Daar mogen we niet naïef in zijn. Het is daarom goed dat we vanuit de overheid, met het nieuwe Erkenningsdecreet, strengere regels opleggen en dat we die ook naleven. Maar het is vooral hoopvol dat men vanuit de basis, vanuit de Vlaamse moslims, zelf die beweging inzet, dat men handboeken begint te schrijven. Ik denk dat we dat inderdaad moeten omarmen, verder moeten uitrollen, dat we ervoor moeten zorgen dat die handboeken nu gebruikt worden in ons onderwijs, maar ook dat we in de informele netwerken het signaal moeten geven, minister, dat dit de juiste weg is: zoeken naar een Vlaamse islam, naar Vlaamse moslims binnen onze waarden, onze democratische samenleving. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de plannen van de Franse Gemeenschap om levensbeschouwelijk onderwijs optioneel te maken in het officiële onderwijsnet

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Toen ik dit feit in het nieuws las, minister, moest ik onmiddellijk aan u denken en aan uw pleidooi met betrekking tot het belang van over het muurtje te kijken naar andere ervaringen. U hebt daarover gepleit als het ging over Nederland, dus pleit ik bij dezen om over het muurtje te kijken – en dat is dan niet in een ander land maar in ons eigen land – naar de andere gemeenschap, namelijk naar Franstalig België, om eens te kijken op welke manier zij de dialoog gaan voeren en omgaan met het levensbeschouwelijk onderwijs in hun regio.

Nu, waarom vind ik dat belangrijk? Ik heb dat in het verleden al een paar keren naar voren gehaald – de heer Daniëls is daar getuige van – omdat ik het belangrijk vind dat het in ons onderwijs gaat over godsdienst en over levensbeschouwing. Binnen de context van de geschiedenis is het ook belangrijk om dat te kennen, maar ik vind het verkeerd om les te geven in een godsdienst. De minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap, Caroline Désir, wil vanaf september 2024 de lessen godsdienst of zedenleer geleidelijk laten verdwijnen uit het lessenrooster van het officieel onderwijs. Ze heeft daar verschillende pistes voor en ze zit samen met de netten om te bekijken wat de mogelijkheden zijn en gaat daar de dialoog over aan.

Minister, bent u in navolging van uw collega van plan om in dialoog te gaan met het stedelijk en gemeentelijk onderwijs en het GO! om de mogelijkheden te onderzoeken om inderdaad af te stappen van de huidige manier van werken rond levensbeschouwelijk onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u aangeeft, zijn er ter zake denkpistes bij de Franse Gemeenschap. In Vlaanderen wachten wij niet op initiatieven aan die kant. We zijn eigenlijk al bezig, conform ons regeerakkoord, met een project waarbij we in het GO! in de derde graad secundair onderwijs één uur levensbeschouwing vervangen door één uur levensbeschouwelijke dialoog, inclusief burgerschap. Het is de bedoeling om vanaf volgend schooljaar, 2023-2024, dat in het gemeenschaps-onderwijs verder uit te rollen.

Zouden we daarin verder kunnen gaan? Ja. Persoonlijk vind ik het zinvol om dat debat te voeren in het kader van onze onderwijskwaliteit. Ik ben uitermate bekommerd om het gegeven dat we eigenlijk al twintig jaar achteruitboeren en dat zou een stimulus kunnen zijn.

Er zijn drie scenario's. In Wallonië gaan sommige scenario's, die leiden tot extra godsdienst en zedenleer, ten koste van andere inhoudelijke vakken. Inzake onderwijskwaliteit zouden we er daarmee niet op vooruitgaan. Ik vind dat we dat debat zouden moeten kunnen voeren in termen van onderwijskwaliteit, met meer aandacht voor Nederlands en wiskunde. Eerlijk waar, ik zou dan ook, idealiter, de officiële scholen de vrijheid willen laten om zelf invulling te geven aan die vakken.

Maar voor de basisvoorwaarden, als we dat debat willen voeren en de mogelijkheden verkennen, moet de Grondwet wijzigen. Bij dezen een warme oproep om niet alleen artikel 24 van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren.

Willen wij het debat daaromtrent grondig en doortastend voeren, dan kunnen we dat alleen als het betrokken artikel voor herziening vatbaar wordt verklaard, en vervolgens wordt gewijzigd. Ik denk dat we elkaar daarin wel kunnen vinden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Inderdaad, dat is opgestart in de derde graad van het GO!. Dat is trouwens op ons initiatief gebeurd, samen met u, bij de regeringsonderhandelingen, u zult zich dat herinneren. Het is een positief gegeven. Wij willen daar inderdaad verder mee gaan. Ik zeg niet dat de pistes die in Wallonië op de tafel liggen, goede pistes zijn. Voor mij gaat het er vooral om dat er een dialoog gevoerd wordt en er gekeken wordt naar de mogelijkheden.

Wij hebben binnen die derde graad gekeken wat de mogelijkheden waren. We kunnen dat omdat dat in navolging is van een vraag die ik heb gesteld bij de Raad van State om daar een uitspraak over te doen. Eén uur werd als billijk aanzien en daardoor was dat niet in strijd met de Grondwet. Ik wilde de Grondwet aanpassen, ik denk mevrouw Goeman ook, een groot deel van de socialisten ook, doch ene Bert Anciaux was daar niet van op de hoogte en hij heeft dat tegengehouden. Vandaag kunnen we dat dus nog niet voortzetten.

Het is juist dat we daarin verder moeten gaan. We kunnen daarin elkaars partner zijn, omdat we dat stukje van de Grondwet voor herziening vatbaar kunnen verklaren. Dat zou een oplossing zijn.

Want het is wel echt absurd als je kijkt naar zowel de kost als naar de mogelijkheden die je zou hebben om bij elk kind in te zetten op een bredere kijk op de wereld en betere kennis. Maar daarnaast zou je ook de uren kunnen inschakelen voor andere vakken. Ik denk dat je geschiedenis en levensbeschouwing gedeeltelijk zou kunnen laten samenvallen. Er zijn talrijke mogelijkheden, dus laat ons daarover zo snel mogelijk van gedachten wisselen om daarvoor een oplossing trachten te formuleren.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, collega De Gucht, voor uw vraag. Wij denken dat die oriëntatienota van de Franse Gemeenschap een heel interessante denkpiste is. Ik denk dat u ook wel weet dat wij daaromtrent graag willen meedenken en dat wij naar de Grondwet moeten kijken om daar nog meer vrijheid in te krijgen en die dus aan te passen. Maar u weet ook dat ik dat graag met enige nuance bekijk. U weet dat ik graag heb dat als mensen over allerlei zaken in discussie gaan en filosoferen, dat ze ook een basis hebben waaruit ze kunnen putten. Dat is wel een belangrijke nuance die we in deze discussie moeten meenemen, maar ik denk dat we ook daarin elkaar zullen vinden.

Minister, u sprak over het proefproject rond een jaar levensbeschouwing, dat lopende is in het gemeenschapsonderwijs. In datzelfde stukje van het regeerakkoord staat ook dat we de dialoog zouden aangaan met alle betrokkenen om aan leerlingen die kiezen voor een vrijstelling, een zinvolle invulling te geven. Mijn vraag is hier of u daar al meer concrete invulling aan hebt kunnen geven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Die vakken levensbeschouwing ... We hebben het vorige week gehad over de inefficiënte organisatie van ons onderwijs en zaken die het lerarentekort in de hand werken, ook al is er in theorie geen tekort, maar alleen in de praktijk. Dat is bij uitstek zo bij levensbeschouwing. Daar heb je heel veel vakken met maar twee of drie leerlingen en ik denk dat elke directeur die die puzzel aan het begin van het jaar moet leggen, er elk jaar een

aantal grijze haren bij heeft. Ik denk dat het een win-win-win kan zijn om een piste te onderzoeken die ten eerste – en dat is een van de voorstellen in de Franstalige Gemeenschap – meer inzet op filosofie en burgerschap, wat een goede zaak is. Die ten tweede die levensbeschouwelijke vakken toch nog optioneel aanbiedt, want dan gebeurt dat in de context van de school waardoor je nog controle hebt over de inhoud. En ten derde biedt die piste dan een oplossing voor een praktisch probleem dat niet min is, want het is echt wel ongelofelijk om dat te moeten organiseren. Dus het is win-win-win voor een piste die wij toch ook wel zeer genegen zijn om optioneel te gaan aanbieden en die levensbeschouwelijke vakken te vervangen door filosofie en burgerschap.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Wij met Vooruit zeggen het eigenlijk al jaren. We moeten stoppen met kinderen op basis van de overtuiging van – laat ons eerlijk zijn – hun ouders in aparte klassen te zetten voor het vak levensbeschouwing. Natuurlijk moeten we het op school nog altijd hebben over levensbeschouwing en overtuiging, maar niet met ieder in hun eigen hoek. We moeten het hebben over de rol van levensbeschouwing samen met de link naar de maatschappij van vandaag. In die zin zit minister Désir op dezelfde lijn en is zij nu aan het bekijken hoe je levensbeschouwing deels kunt vervangen door filosofie en burgerschap, binnen het kader van de huidige Grondwet. Ook daar kan het, maar wij gaan natuurlijk een stap verder. Onze motto is al jaren 'binnen de muren, maar buiten de uren', dus wij willen dat levensbeschouwing wel nog wordt aangeboden, maar niet meer als deel van het verplicht curriculum, omdat we daarmee ook uren vrijmaken voor bijvoorbeeld interlevensbeschouwelijke dialoog of extra Nederlands. Dat is ook een interessante piste op het vlak van het lerarentekort en het zou de puzzels die de directeurs moeten leggen een pak makkelijker maken.

Minister, hoe kijkt u daarnaar? Wilt u ook die piste onderzoeken?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Op sommige beleidsdomeinen wordt er een pleidooi gehouden voor asymmetrisch beleid en daar ben ik blij om. Maar als we het hebben over godsdienstonderwijs, dan verwijs ik graag naar het regeerakkoord waar we toen een akkoord gevonden en gesloten hebben. Minister, er zijn een aantal stappen gezet dankzij het gemeenschapsonderwijs en de erkende instanties en verenigingen.

Er zijn een zestal proefprojecten opgestart. U gaf aan dat het de bedoeling was om in het schooljaar 2023-2024 ook Vlaanderenbreed uit te rollen dat er één uur levensbeschouwing wordt gegeven en één uur interlevensbeschouwelijke dialoog in de derde graad van het secundair onderwijs. Ik hoor graag wat de stand van zaken is van dat Vlaanderenbreed uitrollen.

Twee, we hebben in het regeerakkoord inderdaad afgesproken dat er een dialoog opgestart zou worden om de leerlingen die kiezen voor een vrijstelling, ook een zinvolle invulling te geven. De vraag daarover is: wat is de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Wij gaan als Vlaams Belang zeker niet zomaar blind meehollen om een vak als godsdienst af te schaffen, want dat heeft ook zijn waarde en wat in de plaats komt, is misschien niet altijd beter.

Twee, over het bouwvallige muurtje van de Franstaligen gaan kijken, daarvoor zijn wij zeer behoedzaam. Wij hebben daar nog niet te veel opgestoken. Wat zij daar voorstellen, lijkt ons absoluut in te gaan tegen artikel 24 van de Grondwet.

Een kind heeft gegarandeerd recht op levensbeschouwelijk onderwijs, dat kun je niet zomaar van tafel vegen. Zelfs die derde optie betekent dat je eigenlijk van een huidig opt-outsysteem – dat wil zeggen dat je een vrijstelling kunt aanvragen – naar een opt-insysteem zou gaan, waarbij je dus pas levensbeschouwing krijgt als je er expliciet om vraagt. De vraag is in hoeverre dat de toets met de Grondwet gaat doorstaan.

Je moet dan nog eens alle praktische beslommeringen bekijken, rond godsdienstleerkrachten die vast benoemd zijn enzovoort. Zo evident ligt het dus niet.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik bekijk het debat in eerste instantie vanuit een bekommernis omtrent de onderwijskwaliteit. Ik vind dat we minstens de officiële scholen in kwestie de mogelijkheid kunnen bieden om aan die twee uur een invulling te geven naar eigen inzichten. Dat kan zijn ten voordele van Nederlands of wiskunde, of dat kan zijn met het behoud van de huidige invulling.

Ik merk hier eigenlijk bijna een kamerbrede consensus om het debat ten gronde te kunnen voeren. Hier worden verschillende voorstellen gedaan, maar als je bijvoorbeeld spreekt over optionele pistes, dan moet je natuurlijk de Grondwet wel degelijk herzien. Artikel 24 moet dan voor herziening vatbaar verklaard worden, en dan merk ik hier de heel grote consensus, of ten minste een bereidheid, om artikel 24 voor herziening vatbaar te verklaren, zodat we dat debat ten gronde kunnen voeren.

Gaan we ondertussen op onze handen zitten? Nee. Ja, we hebben het project in het kader van het secundair onderwijs, het gemeenschapsonderwijs, waarbij nu in zes scholen in de derde graad – tot tevredenheid, denk ik – al één uur is vervangen door een interlevensbeschouwelijke dialoog, inclusief burgerschap. Dat project kunnen we verder uitrollen vanaf volgend schooljaar.

Ondertussen zijn we trouwens ook in dialoog gegaan met betrekking tot de invulling van diegenen die vrijstelling vragen voor de vakken levensbeschouwing of zedenleer. Tot op heden mochten die zelfs geen andere invulling krijgen dan bijvoorbeeld Nederlands of wiskunde, want anders zouden die misschien wel een streepje voor hebben op de andere kinderen en leerlingen. Ongelooflijk 'crazy' dus. Daarover zijn we inderdaad in dialoog.

Maar ondertussen zijn er ook proeftuinen. In het kader van die proeftuinen hebben we gezegd: kunnen we niet sommige pistes mogelijk maken, ook in de aanpak van het lerarentekort, en bepaalde scenario's waarover al heel lang discussie bestaat in het onderwijsoverleg, maar waar men verzand is in een stellingenoorlog. Om die te omzeilen en te overstijgen hebben we ook in dit debat twee proeftuinprojecten in Brussel. Er is er één voor het gemeenschapsonderwijs, waar in het basisonderwijs van die twee uren één uur anders zou worden ingevuld, namelijk op het vlak van cultuurbeschouwing. Een ander proefproject in Brussel gaat over buitengewoon basisonderwijs, waar ook aan één uur een andere invulling wordt gegeven.

We blijven dus niet op onze handen zitten, maar het belangrijkste is dat er hier wel een consensus wordt vastgesteld omtrent de herziening van de Grondwet op dit vlak, zodat we het debat tenminste ten gronde kunnen voeren en vervolgens keuzes kunnen maken naar eigen Vlaamse inzichten.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dan kan ik inderdaad alleen maar hopen dat, op het moment dat het naar het parlement komt, iedereen zijn mensen op dezelfde lijn krijgt bij de stemming.

Los daarvan: we hebben vandaag een opt-insysteem, wat betreft de derde kleuterklas. Door het feit dat we de leerplicht verlaagd hebben, waardoor dat kinderen van de derde kleuterklas nu eigenlijk leerplicht hebben, heb je natuurlijk wel een opt-insysteem. De vraag is of je dat opt-insysteem niet gewoon verder door kunt trekken. Ik denk dat daar zeker en vast mogelijkheden toe zijn.

Het is ook belangrijk, want als je, zoals daarjuist, de heer Van Rooy bezig hoort over de manier waarop hij kijkt naar de islam, en het feit dat je dat niet mag interpreteren, dan maakt hij duidelijk dat hij de koran blijkbaar af en toe wel eens leest, maar dat hij voorbijgaat aan het Nieuwe en het Oude Testament. Want, tenzij ik mij vergis, zijn het Oude en het Nieuwe Testament nu ook niet noodzakelijk een complete bepleiting voor naastenliefde en respect voor anders mening – laat ons daar ook eerlijk in zijn. Dus ik denk dat het heel belangrijk is, beste collega's, om te kijken naar de toekomst, om ervoor te zorgen dat we daar op een andere manier mee kunnen omgaan, dat we daar een open debat over voeren, en vooral dat we ervoor zorgen dat we naar de toekomst toe leerlingen hebben die óver levensbeschouwing leren, en die op het moment dat zij de volwassenheid hebben bereikt, elkaar kunnen respecteren in hun geloof in plaats van op hun eigen eiland te blijven zitten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie betreffende de defederalisering van justitie

ACTUELE VRAAG van Jeroen Tiebout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de defederalisering van justitie

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik moet eerlijk zeggen dat ik afgelopen week tevreden was toen ik hoorde dat u eindelijk die deur van de diepvries waarin uw partij het communautaire thema sinds jaar en dag vakkundig in wegsteekt openzette – nu ja openzetten, op een kiertje weliswaar, een heel, heel klein kiertje. U had namelijk de opdracht gegeven om een studie te maken over de defederalisering van justitie. Het doel was om te onderzoeken of justitie naar de deelstaten overgedragen kan worden. Grondwetsspecialisten Sottiaux en Rochtus aan de KU Leuven voerden deze studie uit door middel van een uitgebreid rechtsvergelijkend onderzoek. Defederalisering zou zo een aantal voordelen kunnen bieden. Ik som ze hier op: het zou het beleid homogener kunnen maken, het zou het beleid dichterbij de burger brengen, het zou een antwoord bieden op de verschillende visies op justitie tussen noord en zuid en een nieuwe dynamiek op gang brengen.

U reageerde alvast zeer enthousiast dat u in het onderzoek duidelijk mogelijkheden ziet voor een confederalisering op het vlak van veiligheid en justitie. Laat ons wel eerlijk zijn, minister: justitie als federale bevoegdheid is een knoeiboel, evenals de vele aanverwante bevoegdheden die onder die Federale Regering vallen, ik denk bijvoorbeeld aan het gevangeniswezen. Maar we moeten ook eerlijk zijn, minister: die studie mag ons dan wel als muziek in de oren klinken, maar ze kan totaal niets verhelpen aan het feit dat er een tweederdemeerderheid nodig is om een effectieve splitsing te verkrijgen. En laat ons ook eerlijk zijn, minister: de Franstaligen zullen nooit, maar dan ook nooit, zonder eventuele waanzinnige toegevingen hierin meegaan. Want, zoals we afgelopen dagen ook hebben mogen horen, gaan de Walen liever genieten van de vrije tijd en zijn de Vlamingen de harde werkers.

Minister, mijn concrete vraag aan u is: welke initiatieven zult u nemen op basis van dit onderzoek, om eindelijk, eindelijk werk te maken van een eigen Vlaamse justitie? Dank u wel. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, nog niet zo lang geleden lazen we in de krant: 'Brussel denkt na over de toekomst na 2024'. Naar aloude traditie doen ze dat achter gesloten deuren, misschien met wat kaviaar uit het vuistje, maar alleszins zonder Vlaamse partijen. Toch was er applaus op alle banken, want heel goed dat men nadenkt over wat er na 2024 moet gebeuren met Brussel, eindelijk. Iets later staat in een andere krant: Vlaanderen denkt niet na, maar heeft een wetenschappelijk onderbouwde studie besteld om de Vlaamse justitie te kunnen splitsen of te zien hoe die eruit zou kunnen zien na 2024.

En dan is de reactie van diezelfde mensen: "Zijn ze nu helemaal zot geworden? Waarom? Onmogelijk, niet nuttig." Voor die mensen heb ik één getal en dat is 15 procent. 15 procent van de milieuovertredingen leiden tot een vervolging, dagvaarding of minnelijke schikking op federaal niveau. Want de wetgeving is dan wel Vlaams, de opsporing en de vervolging is federaal.

En aan dat lijstje kun je veel toevoegen. Nederland wil geen gevangenen uitleveren vanwege de onmenselijke behandeling hier. Alternatieve straffen zoals werkstraffen en elektronisch toezicht stijgen, omdat men niet meer tot strafuitvoering komt op federaal niveau. Enzovoort, enzovoort.

In Vlaanderen willen we vooruit en daarbij ook een fundamenteel democratisch probleem aanpakken. Want wij hebben wel een uitvoerende macht, een wetgevende macht, maar het ontbreekt ons aan een rechterlijke macht. De eerste twee pijlers zijn er, de laatste ontbreekt. Wij zetten ons daarbij in het lijstje van superdemocratieën zoals Rusland en Maleisië.

Een defederalisering waarbij we op justitieel vlak afspreken wat we nog samen gaan doen, lijkt dan ook aan de orde. U hebt dat laten onderzoeken en mijn vraag is dan ook eenvoudig: wat zijn de volgende stappen die u zult ondernemen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, de collega's die de vraag hebben gesteld en de collega's hier vandaag nog aanwezig in het parlement. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we vanuit de Vlaamse democratie nadenken over hoe we de structuren kunnen verbeteren, in het voordeel van die Vlamingen. En de elementen die geleid hebben tot deze studie hebben te maken met onder andere inderdaad de versnippering of bevoegdheden die niet op elkaar zijn afgestemd. Denk maar aan alles wat met alternatieve straffen te maken heeft, dat is Vlaams. De gevangnissen, dat zit federaal.

Gewoon om u een cijfer te geven, want men heeft het vandaag de dag altijd over de overbevolking in de gevangnissen. Dat is ook zo, maar op dit moment zijn er zesduizend mensen die in de Vlaamse gevangnissen zitten, Vlaams en Brussels. Maar er zijn wel dertigduizend mensen die onder een alternatieve straf zitten en dus door Vlaanderen moeten worden opgevolgd. En daar is geen afstemming tussen.

Al die zaken hebben er inderdaad toe geleid dat we hebben gezegd vanuit Vlaams niveau dat we erover willen nadenken. Wij moeten nadenken over onze democratie. En dan hebben we een studie besteld. Vriend en vijand geven dat ook toe: tot op heden was er geen diepgaand academisch werk verricht rond de

defederalisering van justitie. Vandaar dat we al even geleden aan een aantal grondwetspecialisten gevraagd hebben om dat eens te bekijken. Kan dat? Kunnen we dat doen? Wat zijn de gevolgen? Wat hebben we nodig? Hoe moeten we dat proces starten?

Een van de conclusies van de studie is inderdaad dat je het kunt defederaliseren en dat het ook een logische stap is, met heel wat voordelen. We zien bijvoorbeeld ook in bijna alle andere federale staten dat justitie een bevoegdheid is die effectief bij die deelstaten zit. Vandaar dat we nu ook met deze studie verdergaan.

Dus wat hebben wij gedaan, collega's? Wij hebben dit overgemaakt naar alle parlementen: Brussel, federaal, het Duitstalig parlement en ook het Waalse Gewest en de Franse gemeenschap. Ik vind het belangrijk dat daar een open debat over komt, want nogmaals: dit gaat over het beter organiseren van onze structuren en over een efficiënter staatsbestel. Het moet er ook toe leiden dat er ook geïnvesteerd wordt in justitie. Gewoon om u een idee te geven: een klein deel van de bevoegdheden zijn Vlaams geworden, maar Vlaanderen heeft daar enorm in geïnvesteerd, en daar bijna 30 procent meer geld in gestoken. Dat is ook wel nodig, want als we kijken naar onze ranking, dan staan we voor investeringen in justitie op de 42ste plaats van de 43 Europese landen. Er wordt te weinig geïnvesteerd in justitie. Dat betaal je natuurlijk maatschappelijk terug.

Er zijn ook culturele verschillen. We zien dat bijvoorbeeld als het gaat over tijdelijke uithuiszetting rond partnergeweld. Vlaanderen doet dat consequent, in alle provincies. In Wallonië is dat zo goed als onbestaand. Als we daar op vergaderingen over spreken, is er inderdaad een verschil.

Vandaar deze studie. Dat is nu doorgestuurd naar alle parlementen. Vrijdag is er ook een academische studiedag. Die is uitverkocht, er zijn immens veel mensen geïnteresseerd, vooral juristen en ook specialisten die daarmee bezig zijn. En vervolgens wil ik ook met alle collega's, ministers van Justitie en justitiehuizen het gesprek starten.

Cruciaal is wel dat we deze studie hebben besteld vanuit de bezorgdheid dat de bevoegdheden niet op elkaar afgestemd zijn, dat er te veel versnippering is en hoe het verder moet. Dit is zeker geen vingerwijzing naar wie dan ook. Want die structuren bestaan allang en ik vind ook dat je hier als democraat met een open blik naar moet kijken en er niet verkrampd op moet reageren.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor echter nog steeds niet concreet hoe u een dergelijke defederalisering wilt aanpakken. En u doet de reputatie als minister die handenvol belastinggeld verspilt aan studies en onderzoeken zonder dat die ook maar iets opleveren eigenlijk opnieuw alle eer aan. Het begint een beetje uw mantra te worden: veel beloven en weinig geven, doet uw kiezers in hoop leven. En die kiezers, minister, die Vlaamse kiezers zijn niet dom. En iedereen hier in Vlaanderen voelt dat het met justitie op deze manier niet verder kan.

Ik vroeg u zonet welke concrete initiatieven u zult nemen om tot een eigen krachtdadige Vlaamse justitie te komen, maar u draait en u antwoordt, zoals wel vaker het geval is als Vlaams minister van Justitie wanneer u kleur moet bekennen, vakkundig rond de pot.

Minister, ik zal mijn vraag dan ook anders formuleren. Bent u er werkelijk van overtuigd dat wanneer uw partij, wanneer u, na de volgende verkiezingen in Vlaanderen in een coalitie zult treden met de linkse partijen en met centrumlinks

verder zult besturen, u eindelijk tot een volledig onafhankelijke Vlaamse kracht-dadige justitie zult komen?

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): In tegenstelling tot mijn voorgaande collega vind ik het goed dat het debat publiek wordt gevoerd en dus niet in de achterkamers, dat er wordt nagedacht, dat er op een wetenschappelijk onderbouwde wijze wordt gekeken naar op welke manier justitie kan worden georganiseerd. Dat is belangrijk.

Ik heb nog een kleine bijvraag. Ik heb begrepen dat er ook op administratief niveau een taskforce voor institutionele hervormingen werkzaam was. Kunt u mij daarover nog iets laten weten?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Bij de zesde staatshervorming zijn er al een aantal belangrijke aspecten van justitie overgeheveld. Er zijn de justitiehuizen, er is het elektronisch toezicht en wat mijn eigen streek betreft, is er ook de oprichting van een eigen parket Halle-Vilvoorde, een oude Vlaamse eis die is kunnen worden gerealiseerd.

Ik dank u ook voor de studie. Het is een heel interessante studie en het is goed dat ze er is gekomen, rechtsvergelijkend. Wij staan er uiteraard voor open om daarover na te denken en te bekijken welke aspecten justitie beter kunnen doen werken.

Ik heb in de media ook geluisterd naar wat de minister er zelf als conclusies uit heeft getrokken. Het vereist natuurlijk een tweederdemeerderheid om dat te kunnen doen. Ik heb recent uw partijvoorzitter gehoord die de bicefale methode naar voren schuift. Dat is natuurlijk iets helemaal anders. En als uw partij voor die bicefale methode zou kiezen, dan kun je maar een heel klein stukje realiseren van hetgeen u zelf vorige week in de media naar voren hebt geschoven. Wat is nu precies jullie strategie? Is het met een tweederdemeerderheid of is het bicefaal met een gewone meerderheid, en dan zal het toch wel heel wat minder zijn?

Op korte termijn vinden wij het belangrijk om stappen vooruit te zetten. Het is de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) die een rapport heeft gelanceerd en daarin een aantal samenwerkingsakkoorden naar voren schuift op het vlak van justitie. Ik dank u. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wacht even tot het applaus is uitgestorven, voorzitter.

Minister Demir, u wilt justitie splitsen. En dan vraag ik mij toch vooral af, minister Demir, hoe dat er zal uitzien, zo'n Vlaamse justitie. Is dat dan met elke dag afgeschafte rechtszaken, zoals vandaag bij De Lijn? Of is dat met een chronisch tekort aan rechters, zoals in de kinderopvang? Is dat met een dalende juridische kwaliteit, zoals in het onderwijs onder de N-VA? Is dat met een wachtlijst, zoals bij de sociale woningen? Of zijn er dan gewoon helemaal geen uitspraken en beslissingen meer, zoals deze Vlaamse Regering de laatste tijd aan beleid lijkt te doen?

Minister, justitie is zwaar ondergefinancierd, daarover is er geen discussie. Maar u durft er niet bij te zeggen dat de N-VA daar natuurlijk zelf mee verantwoordelijk voor is. Dat zou ik er, als ik u was, in het vervolg gewoon maar bij zeggen.

En we weten dus heel goed, minister, dat justitie splitsen daar niks aan zal veranderen. Integendeel, alle bevoegdheden die jullie gesplitst hebben, gebruiken jullie om te besparen. Kijk maar naar de kinderopvang: gesplitst, het enige stukje van de sociale zekerheid in Vlaamse handen, sindsdien de favoriete besparingspost van deze Vlaamse Regering. Minister, het spreekt natuurlijk voor zich dat drie of vier 'justities' in plaats van één veel duurder is. Dat moet ik u niet vertellen. U bent slim genoeg om dat te beseffen.

De voorzitter: En uw vraag?

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik heb geen vraag, wel een oproep. Ieder klein kind kan zien dat dit absurd en duur is als plan. Ik denk dat u als minister werk genoeg hebt. Ik wil u oproepen om te stoppen met dit soort verkiezingstaal en u te focussen op – ik zeg maar iets – het stikstofakkoord of zo. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega Tiebout, dat is natuurlijk een beetje krom: 15 procent van de milieumisdrijven? Nee, 82 procent van de milieumisdrijven wordt vervolgd, beboet of geschikt. Er is maar 15 procent waar geen gevolg aan gegeven kan worden. Het gros is omdat de dader onbekend is of wegens gebrek aan bewijs. Minister, als we dus zulke debatten voeren, moeten we die helder en transparant voeren met volledigheid van informatie. Ik begrijp dat u vanuit uw ideologische overtuiging niet alle punten en komma's van die studie in de pers hebt gegooid.

Collega's, de mensen malen er niet over of er aan het Justitiepaleis nu een driekleur of een Vlaamse Leeuw hangt. Mensen willen gerechtigheid, snelle, moderne justitie die ervoor zorgt dat daders harder aangepakt worden en slachtoffers beter begeleid worden. De discussie over waar dat dan moet liggen, moet, eerlijk gezegd, niet de grootste bezorgdheid zijn.

Trouwens, op federaal niveau is er een enorme inhaaloperatie ingezet. Er wordt snelrecht uitgerold. Daders worden veel meer effectief opgesloten. Maar daarnaast is strafuitvoering niet alleen opsluiten, maar ook de andere stukken die onder uw bevoegdheid vallen, minister. Ik zou toch willen oproepen om enige nuance te leggen en ervoor te zorgen dat de Vlamingen krijgen waar ze recht op hebben: een goedwerkende overheid, en het federale niveau zal ook zijn duit in het zakje moeten doen voor een goedwerkende justitie. *(Applaus van Marino Keulen)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik hoor dat blijkbaar een paar collega's de studie al hebben kunnen inkijken, maar voor een deel is dit debat toch wat theoretisch, want algemeen valt die studie nog niet in te kijken, als ik me niet vergis. Het is inderdaad zo dat er op justitie ondergeëvesteerd is in de afgelopen decennia, maar dat vereist niet noodzakelijk een splitsing. Een splitsing brengt ook drie verschillende strafwetboeken, drie verschillende strafprocedures, drie verschillende burgerlijke wetboeken met zich mee. Als we eerlijk zijn, als we kijken naar de zesde staatshervorming, heeft Vlaanderen daar ontzettend veel bevoegdheden bij gekregen, laten we dan eens kijken naar De Lijn, naar het lerarentekort in het onderwijs, naar het personeelstekort in zorg en welzijn, de privatisering in de ouderenzorg die daarnet werd besproken, de drama's in de woonzorgcentra, het drama van de regionale luchthavens, de stikstofruzies, de enorme wachtlijsten in sociale woningen: misschien moet dat dan eerst eens worden bekeken, eer er gevraagd wordt om nog meer bevoegdheden?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, in tegenstelling tot wat u zou kunnen vermoeden: ik heb geen zaken achtergehouden. U had gewoon op de SharePoint moeten klikken en dan had u de studie kunnen lezen. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, nogmaals: zoals ik gevraagd heb, zou ik de studie eens grondig doorlezen als ik jullie was.

Mijnheer D'Haese, u neemt het mij niet kwalijk dat ik het belangrijk vind dat – en dat staat ook in onze wetten – wetten en decreten gelijkwaardig zijn, maar we zien vandaag de dag dat ze niet gelijkwaardig behandeld worden. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Collega Schiltz, Vlaamse milieudelicten worden maar in 15 procent van de gevallen vervolgd? Dat is veel te weinig. Bijvoorbeeld, mijnheer D'Haese, wat heeft men gedaan bij 3M, waar u toch zo op de tribune hebt gestaan – schandalig si en la? Men heeft dat inderdaad niet vervolgd. Ik vind dan dat we een justitie moeten hebben die wel werkt. Vlamingen hebben recht op een goed werkende justitie. *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Mijnheer Schiltz, ik heb nooit gezegd dat het de schuld is van een bepaalde minister. Nee, we hebben een probleem met de structuren. Geen enkele Vlaming gaat ons geloven als je zegt dat justitie top is, dat het geweldig werkt. Nee, justitie werkt niet top. Er is heel veel vertraging.

Ik vind het niet normaal dat tienerpooiers met een enkelband thuiszitten, terwijl ze met hun gsm online die minderjarige slachtoffers aanpakken. En ja, ik vind het een probleem dat ik, vanuit Vlaanderen, dat niet kan bepalen. Ik vind dat problematisch, ja. Ik vind het niet normaal dat daders met een enkelband thuiszitten als het gaat over partnergeweld. Want die partner die geslagen wordt, die zit ook thuis. En ik vind het niet oké, dat wij vanuit Vlaanderen daar niets over te zeggen hebben. Ik vind dat justitie onwaardig. Punt aan de lijn.

De trias politica, die hebben we met zijn allen geleerd in de eerste kandidatuur of in het eerste leerjaar. Dat betekent dat je in een democratie een uitvoerende macht hebt, een wetgevende macht en een rechterlijke macht. Dat is zo in alle federale staten, of toch in de meerderheid ervan. Maar je moet daar gewoon eens als democraat over nadenken. Vinden we dat normaal? Ik ben uitvoerende macht. Jullie zijn wetgevende macht. Waar is de rechterlijke macht van de Vlaamse democratie? Dat is gewoon een hele simpele vraag, los van ideologie. Ik vind dat we daar als samenleving eens mogen over nadenken. Ik vind dat we van parlement tot parlement die discussie eens mogen voeren. Daar is toch niks mis mee. Om dan te zeggen dat men het niet vindt kunnen en dat het weer schandalig is, en ik weet niet wat allemaal ... *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Mijnheer D'Haese, we hebben inderdaad bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen rechters aangeworven. Dat gaat daar veel sneller dan bij de Raad van State. Dat is gebeurd, ja. Wij hebben geïnvesteerd, we zijn 350 mensen extra bij Vlaamse justitie aan het aanwerven. U moet dat toch goed vinden. Dat is 30 procent meer middelen in justitie. Dat is ook logisch. Sorry, maar als je vandaag de dag in de ranking ziet dat de federale justitie op de 42ste plaats van de 43 Europese landen qua investeringen staat, dan moeten we toch niet verstoeld staan dat justitie niet werkt? Dan moeten we toch vooral niet zeggen dat we daar niets gaan aan doen? *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Inderdaad, vandaar dat we die studie hebben besteld. U was heel blij, mevrouw Blancquaert, toen we die studie hebben besteld. Ik stel me voor dat je ergens moet beginnen. Als je begint na te denken: waar gaan we naartoe, wat zijn de opties, wat zijn de scenario's. Ja, ik heb een aantal grondwetspecialisten gevraagd om dat te bekijken. Ik vind dat niet meer dan normaal dat ik dat doe. Wat zijn de scenario's, hoe moeten we dat gaan aanpakken? Ik stel vast dat u nu vindt dat dit allemaal niet goed is. Maar ik ben voorbereid, en we gaan nu die discussie voeren.

Er zijn verkiezingen in 2024 en dan moet de Vlaming zich inderdaad uitspreken. Laten we hopen dat de Vlaming zich uitspreekt voor meer bevoegdheden op Vlaams niveau. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister.

Collega Schiltz, afgaande op de laatste peilingen en die van de afgelopen jaren, denk ik dat de meeste Vlamingen liever een Vlaamse Leeuw aan de overheidsgebouwen hebben dan een driekleur. Maar bon, tot daar.

Minister, u mag pleiten voor die defederalisering van ons justitiesysteem, maar wees dan intellectueel zo eerlijk om toe te geven dat het voor ons, Vlaanderen, niet zal lukken zolang wij onder dat juk liggen van het monster dat België heet. En als u echt oprecht een Vlaams nationalist bent, en ik hoop het, zoals u en uw partij toch steeds beweren te zijn, stop dan met dat flirten met die linkerkant, die geen moer of nog minder dan een moer geeft om Vlaanderen, en grijp onze reikende hand om samen een sterk Vlaams front te vormen.

U haalde zelf al de verkiezingen aan. Ik kijk enorm uit naar die verkiezingen, dan kunnen we samen, hand in hand, op weg naar een onafhankelijk Vlaanderen, met onze eigen bevoegdheden, want België barst. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Mijnheer D'Haese, splitsen is nooit een goed idee. Ik ga er dan ook van uit dat u in Brussel uw fractie niet meer splitst om meer medewerkers te kunnen hebben, maar dat u zich profileert als één fractie in Brussel. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Dit gezegd zijnde, denk ik dat het goed is dat er een wetenschappelijke studie is die de basis kan vormen om na te denken over een performanter justitie-apparaat. U zult me morgen op de studiedag terugzien. Ik kijk samen met u uit naar de toekomst van justitie. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuwe voetbalstadion van Club Brugge

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Vreese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuw voetbalstadion van Club Brugge

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging van de omgevingsvergunning voor het nieuwe voetbalstadion van Club Brugge

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Beste collega's, minister, wie al eens in het Jan Breydelstadion is geweest, die weet het wel: dat stadion is op, het is versleten. Als ik spreek over betonrot, schimmels, dan denk ik niet dat ik overdrijf. Dan denk ik dat ik als Clubsupporter – maar ik zeg het er ook graag bij, als Cercle-liefhebber – toch wel wil zeggen dat het stadion bij geen enkele van beide clubs hun status past. *(Opmerkingen. Applaus van Klaas Sloopmans)*

Op 6 oktober 2021 waren we samen met voetbalminnend Vlaanderen, met voetbalminnend Brugge heel blij. Want eindelijk, eindelijk, eindelijk kwam er een nieuwe omgevingsvergunning. Een vergunning verleend door de Vlaamse overheid, door de Vlaamse Regering voor een nieuw stadion. Een stadion voor meer dan 40.000 mensen, waar plaats was voor 3000 auto's, voor 4400 fietsen, voor 110 bussen. Waar met langeafstandsparkings wordt gewerkt om supporters naar een voetbalfeest te brengen, waar een publiek toegankelijk Olympiapark rond wordt gebouwd.

En dan toch gebeurt het opnieuw, vorige week donderdag vernietigde de Raad voor Vergunningsbetwistingen de vergunning voor het voetbalstadion, omdat er mobiliteitsproblemen zijn wegens de langeafstandsparkings. Een concept dat in het buitenland overal gekend is bij voetbalstadions, maar hier in Vlaanderen kan het niet. Ik weet niet wat, ik weet niet waarom, maar hier in Vlaanderen kan het weer niet. En dat is een slag in het gezicht, collega's, van alle voetballiefhebbers, van het hele Vlaamse voetbal, en voor iedereen die vindt dat voetbal een feest is, voor iedereen die vindt dat er ook economisch leven aan verbonden is, voor iedereen die vindt dat Vlaanderen ook nog op het vlak van de internationale voetbalkaart iets zou te betekenen moeten hebben.

Minister, welke oplossing ziet u om de bouw van het voetbalstadion van Club Brugge niet te vertragen? *(Applaus)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Collega's uit Brugge, ik zie hier eigenlijk heel wat mensen zitten. Ik denk dat degenen die vandaag nog overblijven in het parlement, waarschijnlijk allemaal Clubsupporters zijn. *(Opmerkingen. Applaus van Kris Van Dijck)*

Mensen, ik sta hier vandaag niet alleen. Minister, ik heb vandaag speciaal voor u iemand meegenomen, een klein Brugs beertje. *(Maaïke De Vreese zet een Club Bruggemascotte op het spreekgestoelte.)*

Een klein beertje, maar het staat symbool voor honderdduizenden supporters die de Brugse club rijk is, heel wat Bruggelingen, maar ook heel wat niet-Bruggelingen. Ik

kijk niet enkel en alleen naar collega Van Dijck die toch heel vaak in Brugge is om te genieten van onze wedstrijden.

Dat, collega's, is het mooie aan voetbal, dat is het mooie aan sport, dat verbindt ons. En over de partijgrenzen heen zijn we het absoluut eens dat Brugge een nieuw stadion verdient. Het heeft lang genoeg geduurd. Het oude stadion is door en door versleten. Zestien jaar, zestien jaar al duurt deze lijdensweg. Al zestien jaar zijn onze supporters aan het wachten op een nieuwe kans om een nieuw stadion te bouwen. En inderdaad, in 2021 was er dan eindelijk dat lichtpunt: de omgevingsvergunning die door u, minister, werd toegekend om dat stadion te bouwen, dat stadion te gaan exploiteren en stappen voorwaarts te zetten.

We waren vorige week dan ook enorm teleurgesteld, de emoties liepen heel hoog op, omdat er een vernietiging was van die vergunning. Als partij hebben we inderdaad heel hard aan de kar getrokken, mee naar oplossingen gezocht in dat stadion. We beginnen aan de Chartreuse, dan de Blankenbergse Steenweg, dat zijn pistes die allemaal zijn doodgelopen. We zitten nu dus aan de piste van het Olympiastadion en we staan voor het feit dat UEFA (Union Européenne de Football Association) misschien dat stadion afkeurt. Daarom moeten we snel een oplossing vinden, minister.

Welke stappen zult u nemen om daarin vooruitgang te boeken? Is het Hof van Cassatie bijvoorbeeld een mogelijkheid?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord. *(Met instemming van Immanuel De Reuse zet Maaïke De Vreese de Club Bruggemascotte aan de andere kant van het spreekgestoelte.)*

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): De twaalfde man blijft ook. *(Gelach)*

Minister, de vraag gaat over de belangrijkste bijzaak ter wereld: voetbal. De collega's hebben het al geschetst. In 2006 probeert Club Brugge een nieuwer, groter, voetbalstadion te bouwen ter vervanging van het huidige Jan Breydelstadion, dat niet alleen te klein is, maar ook verouderd, en inderdaad zo verouderd dat zelfs ook de mogelijkheid bestaat dat Club Brugge daar binnenkort geen Europees voetbal meer zal kunnen spelen. *(Chris Janssens verwijderd de Club Bruggemascotte van het spreekgestoelte. Gelach. Applaus)*

Dat zou niet enkel een financiële aderlating zijn voor Club Brugge, dat zou ook een blamage zijn voor Vlaanderen.

Er zijn mislukte pogingen op verschillende locaties, en na die mislukte pogingen besliste blauw-zwart vorig jaar om te gaan voor een nieuw stadion op de huidige site. De Vlaamse Regering steunde dit met een omgevingsvergunning. Enkele omwonenden vonden het echter een te groot project, en startten een procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Deze laatste deed ondertussen een uitspraak, en vernietigde de vergunning.

Twistpunt is een strijdigheid met een lokale verordening van de stad Brugge, die stelt dat parking op eigen terrein gerealiseerd moet worden. Ik citeer: "De Vlaamse Regering oordeelt volgens de Raad onterecht dat het project die verplichting ook kan inwilligen aan de hand van een aantal afstandsparkings. Die afstandsparkings bevestigen net dat de parkeerplaatsen niet volledig op het eigen terrein worden opgericht." Einde citaat.

Als gevolg van deze voor vele mensen – en niet enkel voor de supporters van Club Brugge, ook voor collega Sintobin – onbegrijpelijke vernietiging van de omgevingsvergunning, komt het dossier nu terug in uw handen.

Graag had ik dan ook uw reactie geweten op deze beslissing van de Raad, en of er al overleg is geweest met de stad Brugge, zoals reeds aangekondigd, en wat daar de voorlopige resultaten van zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat zowel voor Club Brugge, haar supporters, maar ook voor heel sportief Vlaanderen, het arrest van de Raad keihard is binnengekomen. Ook bij ons, bij de Vlaamse Regering, en ook bij de stad. We hebben heel hard gewerkt om daar een vergunning voor te leveren. Hoe hard die klap ook is binnengekomen, we zijn des te meer vastberaden om nu vervolgstappen te zetten.

Wat ons verbaasde was dat parkeerissue. De Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigde de vergunning vooral omdat ze een andere interpretatie geven aan de stedelijke verordening rond parkeren van de stad Brugge dan de stad Brugge zelf. Het is een beetje Kafka, maar ik lees het ook zo in het arrest.

Wat we nu zullen doen, is het arrest zo snel mogelijk remediëren. Wij hebben sinds dat arrest binnen is ook met alle stakeholders en partners samengezeten, ook met de stad Brugge, om te kijken wat de snelste mogelijkheid is om daar een antwoord op te bieden. Het is echt al een lange lijdensweg geweest. Ik denk dat we dat wel mogen zeggen.

We zien twee mogelijkheden. De eerste is om een cassatieberoep aan te tekenen. Die mogelijkheid wordt onderzocht. Maar we zijn ook aan het kijken of we een aangepaste vergunning kunnen leveren. Dat moet binnen een termijn van vijf maanden. Dus ook die nieuwe beslissing wordt bekeken, samen ook met de stad Brugge. En we kijken ook naar die stedelijke verordening, en hoe snel we daarmee kunnen werken om op dat punt toch een antwoord te kunnen bieden.

Het is eigenlijk wel jammer, want het was een redelijk groot dossier, dat ze net vanwege een interpretatie rond het parkeren de vergunning vernietigen. In ieder geval is het mijn bedoeling om met iedereen die aan tafel zit, en het gaat goed vooruit, zo snel mogelijk een beslissing te nemen, te remediëren, om vervolgens de toets van de Raad te doorstaan.

Misschien nog een kleine noot: ik begrijp heel goed dat heel veel mensen kwaad zijn. Heel veel supporters zijn kwaad. Ik begrijp dat heel goed. Ik kan dat ook plaatsen, want ook wij waren kwaad. Wij begrepen ook niet van waar dit kwam. Maar ik wil ook wel meegeven dat het niet past om doodsb bedreigingen te uiten ten aanzien van de beroepsindieners. Dat is gebeurd, en dat keur ik als minister zeker niet goed.

Wat wij nu gaan doen, is zo snel mogelijk die keuze maken: cassatieberoep of een aangepaste vergunning om dan dat parkeerissue, die stedelijke verordening, samen met de stad Brugge zo snel mogelijk op te lossen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, ik wil eerst en vooral aansluiten bij uw laatste boodschap. Ik denk dat u honderd procent gelijk hebt dat voetbal emotie is, en dat het mensen wel eens vreemde dingen laat doen, mezelf inclusief. Als ik soms naar mezelf kijk ... *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir. Gelach)*

Maar we moeten uiteraard nog altijd vriendelijk blijven voor elkaar, en ik denk dat we daar rationeel in moeten zijn.

Ik ben ook heel blij dat u duidelijk kiest voor een verbindende boodschap. U zegt dat u samen met de club, met de stad, op zoek gaat naar een oplossing, de

snelst mogelijke oplossing. Dus, cassatie, of een nieuwe vergunning binnen de vijf maanden ... afgeleverd of ingediend, ik weet niet hoe dat ik juist moet interpreteren? Mag ik concluderen, minister, dat het dossier in geval van de keuze voor een nieuwe vergunning slechts vijf maanden vertraging zou oplopen ten opzichte van de stand van vandaag? En hebt u enig inzicht in de mogelijke vertraging in het geval van de tweede optie, cassatie?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Bibi mag hier opnieuw komen zitten. *(Maaïke De Vreese zet de Club Bruggemascotte opnieuw op het spreekgestoelte.)*

Ik ben het volledig eens met collega Warnez en met u, minister, dat – hoe hoog de emoties ook oplopen – de doodsb bedreigingen totaal ongepast zijn.

Brugge is niet alleen een wondermooie stad, maar we hebben als middelgrote stad ook twee clubs die er gevestigd zijn. We hebben Club Brugge, waarvoor we nu de Olympiasite aan het bekijken zijn, maar we weten dat ook de andere club, Cercle, een nieuw onderkomen zoekt. Dat is ook heel belangrijk.

Minister, ik zou u willen vragen: kunt u daarvan ook een stand van zaken geven? Wilt u dat dossier ook niet uit het oog verliezen, alstublieft? *(Maaïke De Vreese verwijdt de Club Bruggemascotte van het spreekgestoelte.)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. We zijn natuurlijk allemaal heel tevreden dat u kijkt voor een snelle en adequate oplossing voor dit dossier, dat toch al een hele tijd aansleept en dat inderdaad heel wat emoties oproept bij de supporters, maar ook bij de omwonenden. Laat het duidelijk zijn: ook wij veroordelen elke vorm van bedreiging met geweld. Ik denk dat dat duidelijk is.

Laat me toe dit ook door een wat ruimere bril te bekijken. Het stadiondossier is in Vlaanderen geen alleenstaand geval. Uw regelgeving zorgt er met de regelmaat van een klok voor dat enkelingen er soms in slagen het algemeen belang te ondermijnen door op basis van de meest waanzinnige detailbezwaren belangrijke omgevingsvergunningen voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) onderuit te halen. Dergelijke toestanden halen het ondernemersklimaat in Vlaanderen en de toekomstmogelijkheden van onze ondernemingen en grote sportclubs onderuit.

Vandaar mijn eenvoudige bijkomende vraag: wat onderneemt u hiertegen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, al meer dan vijftien jaar pleit onze partij voor het nieuwe Brugse stadion op Olympia. Nadat er wat andere pistes werden verkend waren wij ook blij dat de vergunning verleend was. We vinden het ook bijzonder jammer dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen die vergunning heeft vernietigd, maar hij heeft dat natuurlijk gedaan omdat die gebaseerd was op een verouderde verordening van de stad, die vooral gebaseerd is op automobiliteit.

Minister, ik ben blij te vernemen dat u al overleg hebt gehad met de stad en met Club Brugge en dat u op zoek bent naar een oplossing, maar ziet u een oplossing in een alternatief mobiliteitsplan dat uitgaat van meer collectieve vervoersmodi en fietsgebruik en dergelijke meer? Is dat voor u een oplossing? Zou daardoor een versnelde doorstart uitgerold kunnen worden?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, u bent wel van een andere partij, maar ik wil u toch uitdrukkelijk bedanken voor uw inspanningen en de constructieve medewerking die u hebt verleend aan een heel belangrijk project in onze stad, een voetbalstadion. Het is een stadion voor Club Brugge, waarin tijdelijk ook de tweede ploeg, Cercle Brugge, kan spelen. Het is een noodzaak dat er een nieuw stadion komt, want het stadion is nu echt in een aftandse toestand. Er zijn drie locaties geweest, telkens met verzet. Een eerste locatie was in Loppem. Dat werd vernietigd voor een vleermuis. Een tweede locatie in Sint-Pieters ging niet door omdat er onzorgvuldig ruimtegebruik was. De groenen waren ertegen omdat er open ruimte werd aangesneden.

Nu is het in een woonwijk op de huidige plaats, met natuurlijk meer bewegingen omdat er 40.000 zitjes komen. En nu is er ineens een unieke interpretatie door de Raad van Vergunningsbetwistingen van de Brugse verordening, die zowel de stad Brugge als het Vlaamse Gewest anders hadden gelezen.

Minister, laat mij duidelijk zijn: in een rechtsstaat staat niemand boven de wet...

De voorzitter: Het is niet omdat uw hart begint te praten dat u geen vragen moet stellen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): ...en hebben we ook onafhankelijke rechters. Ik zou dus niet in conflict gaan en zeggen dat we hen niet begrijpen. U krijgt een tweede kans om binnen de vijf maanden de vergunning meer bullet-proof te maken. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat zal lukken. Wij zullen u met de stad daarin ondersteunen.

De voorzitter: Oké. U hebt dus geen vraag?

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mijn vraag is dan ook, minister, zult u binnen de vijf maanden een nieuwe beslissing nemen?

De voorzitter: Ik hoop in elk geval sneller dan dat u uw vraag hebt gesteld.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Ik kon ook één zinnetje hebben gezegd.

De voorzitter: Dat is waar.

De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Collega De Vreese, ik hoop dat uw blauw-zwart beertje niet 'Toon' als naam heeft gekregen. Maar dit terzijde.

Ik ben een van de meest bevoorrechte getuigen in het parlement want sinds mijn vijf jaar ga ik elke twee weken naar het Jan Breydelstadion. Minister, collega's, het is niet alleen verouderd, het is ronduit onveilig geworden. Ik vrees niet alleen dat de Union of European Football Associations (UEFA) binnenkort het stadion zal afkeuren, het is gewoon onveilig. De brokken beton vallen naar beneden, de toiletten lopen over, en ik kan daar nog een tijdje mee voortdoen.

Ik wil dit wat ruimer bekijken dan het dossier zelf. De supporters zijn vooral boos omdat het al meer dan zestien jaar duurt en we nog geen stap vooruit zijn. Ik was 34 jaar toen de eerste plannen naar voren zijn gekomen om een nieuw stadion te bouwen. We zijn nu zoveel later, en er is nog niets. Dat begrijpen de mensen niet.

Minister, bent u niet bang dat het instituut Club Brugge de handdoek zal gooien en Brugge zal verlaten om op een andere plaats een nieuw stadion te bouwen?

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Ik was twee weken geleden nog in het Jan Breydelstadion. Ik zie sommigen hier al kijken, maar geen paniek: ik zat in het uitvak. Ik ben niet van ploeg veranderd. Maar ik ben het wel eens met wat collega Vandenberghe zegt: het is daar gevaarlijk. Ik heb zelden zo'n gevaarlijk en slecht onderhouden uitvak gezien. Het is wachten op een ongeluk. Je kunt in dat stadion bijna geen supporters meer ontvangen. Er is een nieuw stadion nodig. Voor beide ploegen, voor Club en voor Cercle. Ik ben het er helemaal mee eens dat de tweede ploeg niet mag worden vergeten.

De Olympiasite is op zich een logische site. Maar ik denk wel dat de mobiliteitsproblemen reëel zijn. Ik heb in die wijk veel familie wonen en zij klagen over de parkeerdruk op wedstrijddagen. Een deel van het probleem is dat er in die wijk een desinvestering is geweest in mobiliteit. Ik hoorde van buurtbewoners dat de bushalte Jan Breydel aan het stadion door deze Vlaamse Regering wordt geschrapt. Op die manier wordt het natuurlijk minder mogelijk om in het stadion te geraken op een andere manier dan met de auto. Minister, waarom zet u niet veel meer in op andere alternatieven om de parkeerdruk te verminderen, terwijl we wel een nieuw stadion bouwen met dezelfde capaciteit? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik ben misschien van een andere partij, maar ik werk voor alle Vlamingen in dit land. Dat wil ik toch wel meegeven. Zeker ook voor de Bruggelingen, mevrouw Van Volcem. Dat is, denk ik, ook logisch.

Het dossier zit in een heel lang traject, al vijftien jaar. Deze regering heeft daar niet mee getalmd. Het was een van de eerste zaken die we hebben bekeken. De rechter heeft een andere interpretatie gehad dan de verordening van de stad Brugge. De stad Brugge heeft die verordening wel goed kunnen interpreteren en heeft daar een gunstig advies in verleend. De Raad zegt daar iets anders over. Het gaat alleen over dat punt. Op alle andere, veel complexere punten is men niet ingegaan.

We moeten dit nu remediëren. We hebben afgesproken dat we dat samen doen met Brugge. De juristen, de stad Brugge, wij en natuurlijk ook Club Brugge zijn een juridische analyse aan het maken. Wij zullen natuurlijk voor de snelste weg kiezen, de weg die ervoor kan zorgen dat de vergunning die we verlenen staande kan blijven. Het zal dus ofwel cassatieberoep zijn ofwel een aangepaste vergunning.

Als het over de laatste optie gaat, betekent dat echter dat dat binnen een termijn van vijf maanden moet, te tellen vanaf vandaag. Wij hopen daar in de loop van de komende weken met zijn allen uit te zijn. Nogmaals, het is bijzonder belangrijk om dat samen met die partners te doen, waarbij alle neuzen in dezelfde richting staan. We staan daar eigenlijk niet ver van af. Het is alleen het punt van de parkings.

Mevrouw Schauvliege, wat de mobiliteitsplannen betreft: ik weet niet of u ze hebt doorgenomen, maar ik was toch wel aangenaam verrast. Er zitten heel veel goede maatregelen in. Het is ook een grote verbetering tegenover voorheen: veel natuur, veel groen, veel wadi's. Men heeft dus zo veel mogelijk geprobeerd tegemoet te komen aan de bezorgdheden die er zijn op het terrein. Dit mobiliteitsplan is een verbetering in vergelijking met de vorige. Dat is toch heel duidelijk.

Ik wil meegeven dat Cercle Brugge ook recht heeft op een stadion. We hebben ook daarover iets met de stad afgesproken. We hebben delegatie verleend aan de stad, maar uiteraard volgt Vlaanderen dat mee. Dat was ook de afspraak die we hadden gemaakt samen met de clubs. Ik besef dat dat bijzonder gevoelig ligt, ook voor de supporters. Ook daarvan zullen we dus werk moeten maken.

Collega Vandenberghe, u vroeg of ze dat daar nog wel willen, of dat niet op een andere plaats moet. Ik denk dat dat niet zo simpel is. Ik zou het houden waar het is. Ik heb zelf ook geen signalen dat men dat daar niet wil. Dit is eigenlijk een interpretatieprobleem. Ik denk dat dat niet onoverkomelijk is. We hebben al andere vergunningen meegemaakt, met andere vernietigingsgronden. Ik denk dus dat we op dit punt samen met de stad tot een goede oplossing moeten komen. Ik heb daar goede hoop op, en ik merk ook rond de tafel dat iedereen van goede wil is om daar snel in te gaan, met een juiste juridische analyse, om dan opnieuw een vergunning te kunnen verstrekken voor Club Brugge.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik denk dat we mogen concluderen dat uitstel geen afstel is in dezen, dat we verder gaan voor een stadion op Olympia en dat het eigenlijk echt wel gaat over een juridisch probleem en niet over een mobiliteitsprobleem. Er zijn 3000 parkeerplaatsen, en 4400 voor fietsen. Er is de langeafstandsparking. Het openbaar vervoer is er. Minister, ik denk dus dat we heel snel voor die Olympiasite moeten gaan, en ik hoop dat we heel snel samen in dat nieuwe Jan Breydelstadion kunnen staan, dat we er een braadworst kunnen eten van een lokale bakker, van een Vlaamse boer daar ter plaatse en een titel voor Club Brugge kunnen vieren. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ik denk dat het heel duidelijk is. *(Maaïke De Vreese zet de Club Bruggemascotte opnieuw op het spreekgestoelte.)*

Alle spelers die nu aan zet zijn, moeten keihard werken: 'No sweat no glory'. We zullen dat samen moeten doen. Ook het Brugse stadsbestuur zal inderdaad grondig zijn huiswerk moeten maken, maar samen moeten we tot die doorbraak komen. Zoals een echte Clubsupporter het zou zeggen: "Hand in hand, kameralen, hand in hand, voor blauw en voor zwart. Geen woorden maar daden. Lang leve blauw en zwart."

Minister, ik had een beertje mee. Die waren uitverkocht. Ik heb dat gekregen van een bestuurslid van ons. Hij wou dat schenken "voor het hogere doel". Zo noemde hij het. Ik mag dat aan u geven. Dat is voor uw dochter Rozanne. *(Maaïke De Vreese overhandigt de Club Bruggemascotte aan minister Zuhal Demir. Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Geef het dan maar aan Chris Janssens. *(Gelach)*

Minister Zuhal Demir: Dank u. De papa is wel fan van Cercle Brugge. *(Gelach. Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Inderdaad, in voetbal komen emoties en dromen samen. Club Brugge is een groeiende familievoetbalploeg met een lange traditie. Om klaar te staan voor de toekomst is dat nieuwe stadion dringend nodig, niet enkel voor Club Brugge, maar ook voor de verenigingen. Een nieuw stadion is goed voor de stad en voor Vlaanderen. Dat geeft een positieve uitstraling. Zelfs het clubmotto is inderdaad: 'No sweat no glory'. Dat typeert ook de Vlaamse volksaard. Vraag het maar aan Paul Magnette.

Minister, daarom is het inderdaad belangrijk dat u ervoor zorgt, samen met de stad, dat het nieuwe stadion er zeer snel komt. Maak van de gelegenheid ook gebruik om dat dossier aan te grijpen om de regelgeving aan te pakken, om ervoor te zorgen dat niet elk groot dossier in Vlaanderen een economische

lijdensweg voor onze ondernemers is. Ook dat is belangrijk. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Mijn VerbouwLening

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de renteverhoging voor de Mijn VerbouwLening

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Diependaele.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik heb geen knuffelbeer voor u bij, minister, ik heb wel de heer D'Haese in de aanbieding. U kunt hem misschien meenemen naar huis straks.

Ik ben ter voorbereiding van deze vraag gaan kijken naar een bijzonder betrouwbare bron, toch in hoofde van minister Diependaele, veronderstel ik. Ik ben gaan kijken naar de website van minister Demir. De website leert mij dat wij een bijzonder grote uitdaging hebben als het gaat over de renovatie van woningen in Vlaanderen: 2,9 miljoen woningen moeten tegen 2050 in Vlaanderen gerenoveerd worden. Maar er is hoop, Vlaanderen heeft een uitstekende renovatiestrategie, dat zegt niet alleen minister Demir, maar blijkbaar ook Europa. Europa heeft zelfs een prijs overhandigd aan Vlaanderen voor de uitstekende Europese renovatiestrategie, die bestaat uit het ontzorgen en begeleiden van mensen, versterkte premies die inkomstengerelateerd zijn, maar ook renteloze leningen die ervoor zorgen dat elke renovatie voor iedereen in Vlaanderen haalbaar en betaalbaar moet zijn. Dat staat allemaal te lezen op de website van minister Demir.

En zij heeft gelijk, het is een uitstekend instrument, financiering gekoppeld aan premies en begeleiding. Dat werkt, en dat vinden ook de Vlamingen de eerste maand dat die renteloze leningen bestonden, dat was pas een paar maanden geleden. Het voorbije najaar zijn al meer dan tweeduizend aanvragen ingediend. Ondertussen heeft zich al een wachtrij gevormd bij elk energiehuis dat deze renteloze leningen aanbiedt. Zelfs op 1 februari laatstleden heeft minister Demir in de commissie Energie nog de loftrompet gestoken, terecht, over de renteloze leningen die ervoor moeten zorgen dat Vlamingen kunnen gaan renoveren.

Groot is dan ook de consternatie bij heel veel Vlamingen wanneer plots de renteloze leningen verleden tijd lijken te zijn en de rentes opgetrokken worden naar 2,25 procent. Dat zorgt er niet alleen voor dat er meer terugbetaald moet worden, weliswaar op langere termijn, maar dat er uiteraard ook rentelast bij komt. Om een voorbeeld te geven: wie 50.000 euro leent op 25 jaar zal meer dan 15.000 euro aan rente aan de Vlaamse overheid moeten betalen.

Minister, dit kan volgens ons niet de bedoeling zijn. Dit dreigt het systeem van de renteloze leningen te ondergraven, het dreigt de renovatiestrategie van Vlaanderen te ondergraven. Wat kunt u doen om die renteloze lening opnieuw renteloos te maken? (*Applaus van Stijn De Roo, Björn Rzoska en Hannelore Goeman*)

De voorzitter: U hebt twee fans, neen drie.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ben ook wel fan van deze tussenkomst moet ik zeggen. *(Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

Ik wilde net zeggen, minister, dat het wel mooi is om hier te staan in een gemeenschappelijk front van meerderheid en oppositie, want dit kan inderdaad heel moeilijk zijn.

Ik ben trouwens een beetje verbaasd – niet dat ik iets tegen u heb, minister Diependaele – dat minister Demir zonet de zaal heeft verlaten en zich heeft laten vervangen. Misschien kunt u nog zeggen wat de reden daarvoor is?

De voorzitter: De regering beslist altijd zelf wie antwoordt.

Jos D'Haese (PVDA): Voilà, misschien heeft ze daar een goede reden voor, dus ik ga daar verder niet op ingaan.

Minister, het is inderdaad wel kras. Renteloze leningen aankondigen en dan, na een paar maanden, toch de rente verhogen. Ik vraag me af hoe de mensen op deze manier de Vlaamse Regering nog kunnen vertrouwen?

Stel u voor, als jong koppel heb je pas een huisje gekocht met werk aan, en je vraagt je af hoe je dat moet betalen. Je zit met de handen in het haar. Net dan hoor je de minister op de radio zeggen dat de overheid renteloze leningen geeft, gratis geld, om je huis te renoveren. Je denkt, yes, we kunnen toch ons dak isoleren en dubbel of driedubbel glas plaatsen. Je begint te puzzelen, je vraagt offertes op, je maakt plannen op, je denkt, oké we gaan er geraken. Je vraagt je lening aan en wat blijkt? Het is al gedaan met de renteloze leningen, het is al gedaan met het gratis geld. Het is niet meer gratis, het is 18.000 euro voor het volle pakket.

Minister, het lijkt erop dat je in Vlaanderen maar eens met de ogen moet knipperen en er zijn al beloftes gebroken. U denkt nu misschien dat ik het wat op flessen trek, maar ik heb ook een persbericht van de N-VA bij en daarin wordt Patrick uit Koersel geciteerd: "Dankzij deze lening is renoveren nu ook voor mij betaalbaar. Ik kan tot 60.000 euro renteloos lenen, en dankzij de verlengde terugbetaaltijd van 25 jaar is alles behapbaar. De uitspraak 'lenen kost ook geld' is hier dus niet van toepassing." Aldus Patrick uit Koersel in het persbericht van de N-VA.

Gelukkig dat Patrick er vlug bij was anders had hij 18.000 euro aan rentelasten moeten ophoesten.

De voorzitter: De Jos moet er ook vlug bij zijn. De tijd is om.

Jos D'Haese (PVDA): In het vervolg zou ik aan Patrick zeggen van de kleine lettertjes ook te lezen. Ik zal die misschien subiet in de repliek voorlezen.

Minister, zal deze Vlaamse Regering haar beloftes nakomen, en die renteloze leningen weer renteloos maken? *(Applaus bij de PVDA en van Imade Annouri en Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u, Robrecht de tjeef en Jos de communist, voor jullie vragen. Als dat de nieuwe manier is om elkaar aan te spreken, goed.

Het gaat inderdaad om een heel succesvol systeem. We hebben tot nu toe – het is begonnen in oktober, met terugwerkende kracht kon er een beroep op worden gedaan – voor de Mijn VerbouwPremie 59.000 dossiers en voor de Mijn

VerbouwLening 4100 dossiers. Op dat moment lag dat voornamelijk aan de stijgende energieprijzen. Dat was om mensen kapitaal te bieden om een renovatie te kunnen doorvoeren om de energiefactuur te doen dalen. Ik kom daar nog op terug.

Toen stond die rente natuurlijk ook zeer laag. De mensen die er toen op ingetekend hebben, hadden een relatief kleiner voordeel. Als je de marktrente – puur hypothetisch –, 2 procent, zou betalen, hebben zij maar een voordeel gehad van 2 procent. Ik kom daar nog op terug.

De essentie van het systeem was dat men door die klimaatrenovaties voor isolatie, nieuwe ramen, een warmtepomp of wat dan ook, door een lagere energiefactuur, de terugbetaling van die lening kon doen. Daarom is de lening op zeer lange termijn ingezet, 25 jaar is het maximum. Die termijn zou je op de markt niet vinden.

Ik antwoord omdat ik ervoor gepleit heb om een voorzichtigheidsprincipe in te bouwen in het systeem. Daar zijn twee goede redenen voor. Eerst en vooral werk je natuurlijk met een budgettaire enveloppe. De rentesubsidie die betaald wordt, komt uit het Klimaatfonds. Dat betekent dat als je meer gaat betalen per Mijn VerbouwLening, je binnen die enveloppe maar minder Mijn VerbouwLeningen gaat kunnen doen.

Mijnheer Bothuyne, u zegt dat dit een hypotheek lijkt op onze renovatiestrategie, ik denk dat het tegendeel waar is. Hierdoor blijft het systeem betaalbaar, ook op langere termijn of als er meer beroep op wordt gedaan.

Ten tweede hoop ik dat er niemand pleit voor nog nieuwe budgettaire avonturen zoals dat in het verleden wel eens gebeurd is. We betalen vandaag nog altijd miljarden af van oversubsidiëring uit het verleden. 9 miljard euro staat er nog altijd open. Die fout gaan we geen tweede keer mogen maken.

Die rente van 2,25 procent, zeker op een lange termijn van 25 jaar, blijft heel voordelig voor een renovatiekrediet. Vooral wat de billijkheid betreft, blijft het voordeel dat men geniet, even groot. Men blijft die 3 procent korting genieten. Dat is zelfs in veel gevallen meer dan de eerste 'intakers' van oktober zouden hebben gehad. De vergelijking wordt gemaakt: wie moet die rente betalen? De korting die je krijgt, vergroot ook. Dan moet je eerlijk toegeven, met het voorbeeld dat je geeft, 60.000 euro over 25 jaar betekent een korting van zomaar eventjes 28.270 euro ten opzichte van de marktrente.

Een collega heeft het herhaald, ik heb het ook gezien, alsof we daar nu geld aan zouden verdienen. Dat is absoluut niet waar. De redenering was dat we met die 2,25 procent meer inkomsten zouden hebben dan we zelf op de kapitaalmarkt moeten betalen voor de schuldfinanciering, want we hebben hier schuldfinanciering voor nodig. Dat geeft me de gelegenheid om u te zeggen dat de rente ook voor de overheid heel snel heel veel gegroeid is. Dat wisselt natuurlijk voortdurend, maar wij lenen momenteel, dat hangt af van de looptijd, aan 3,5 procent. Van winst is zeker geen sprake, laat dat duidelijk zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, ik dank u voor uw repliek. Uiteraard zijn de haalbaarheid en betaalbaarheid uiterst belangrijk. U kijkt naar de betaalbaarheid voor de Vlaamse overheid, wij kijken naar de betaalbaarheid voor de Vlamingen. Als de Vlamingen straks 50.000 euro willen gaan lenen via dit systeem, zullen ze aarzelen om de stap te zetten om te renoveren – een doelstelling die we allemaal delen – als ze weten dat er 15.000 euro aan interestlasten bij komt

kijken, nota bene ongeveer het bedrag aan premies dat wij gaan geven om hen te helpen om die renovatie te gaan realiseren.

Dus, minister, ik zou u toch oproepen om een en ander te gaan evalueren. De Vlaamse overheid leent nu inderdaad ook aan hogere rentes, alleen heeft de Vlaamse overheid – goede huisvader als ze is – het grootste deel van haar schuld op lange termijn al gefinancierd aan veel lagere rentes, zo leert mij het laatste schuldrapport dat uw administratie heeft uitgegeven en dat een uitstekend zicht geeft op de manier waarop we onze schuld financieren. Dus ja, op dit moment kan de Vlaamse overheid, zonder financiële avonturen, wel degelijk ervoor zorgen dat er, zeker door kwetsbare gezinnen, kan worden geleend aan lagere rentes dan dat u vandaag naar voren schuift. Dus ik wil u beleefd vragen om toch nog een en ander te evalueren en te kijken hoe we, zeker voor de lagere inkomens en de kwetsbare gezinnen, renovaties haalbaar en betaalbaar kunnen houden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dat was een heel lange uitleg, maar het overtuigt mij niet. Het verschil is voor de mensen zeer duidelijk. U hebt reclame gemaakt op de radio, op televisie en in de kranten voor renteloze leningen. Renteloze leningen betekent 'leningen zonder rente', dat wil zeggen 0 euro rente. Mensen die nu een lening aangaan, 60.000 euro op 25 jaar, die betalen niet 0 euro rente, die betalen 18.000 euro rente. Daar kun je al eens een dak van isoleren. En u komt hier eigenlijk gewoon zeggen dat toen de rente laag stond en vandaag hoog staat, dus dat dat allemaal heel normaal is. Maar dat is niet normaal. Dat is een redenering van een boekhouder op een bankkantoor, maar u bent een minister die verantwoordelijk is voor renovaties, en eigenlijk zegt u dat ze dan maar de kleine lettertjes hadden moeten lezen. Die kleine lettertjes kon je in september bij de lancering op de website zoeken. Je kon dan, als je helemaal naar beneden scrollde, lezen dat als de OLO-rente op 25 jaar op kwartaalbasis gemiddeld zou stijgen boven de 3 procent, dat de interest dan ... en zo verder. Minister, ik denk dat dat niet serieus is en ik vraag me samen met de heer Bothuyne af of u zich toch niet zou willen engageren om op die beslissing terug te komen. De Vlaamse Regering toont zich hierin echt niet betrouwbaar.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Bothuyne, collega D'Haese, je moet niet zo ver kijken op de website. Als je naar www.vlaanderen.be en 'Mijn VerbouwLening' gaat, dan staat daar dat de lening renteloos is zolang de wettelijke rente onder 3 procent blijft. Dat staat gewoon bovenaan. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Collega D'Haese!

Andries Gryffroy (N-VA): Dus als de wettelijke rente op jaarbasis hoger is dan 3 procent, dan zal de interest ... enzovoort. Dat is aangekondigd; dat is geen nieuw beleid.

Zoals de minister zegt, spreken we hier over een klimaatfonds waaruit de middelen worden gehaald. Dat is een stuk gesloten portefeuille. Wij moeten de keuze maken. Ofwel geef je aan de helft van de mensen een heel groot voordeel ten overstaan van de bestaande marktrente, ofwel geef je dubbel zoveel mensen het voordeel dat ze ook vroeger hadden, zijnde het verschil tussen ongeveer 2 procent. En ik denk dat ik dan kies voor dubbel zoveel mensen in plaats van de helft van de mensen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister en vooral collega Bothuyne, de waarheid is natuurlijk dat de huidige lening, zelfs toen ze zagezegd renteloos was – want dat was natuurlijk een verkoopspraatje – a priori niet toegankelijk was voor de lage inkomens en de kwetsbare gezinnen die u ter harte schijnt te nemen. Enkele honderden euro's extra afbetalen per maand is voor een hele hoop gezinnen, zeker jonge mensen, niet mogelijk. Lenen op 25 jaar is voor oudere eigenaars van een woning per definitie niet mogelijk. Nochtans zouden ook die mensen met heel veel plezier minder geld uitgeven aan hun energiekosten. Maar ze hebben dus geen mogelijkheden om daarvoor te lenen. Ik hoop dus, nu dat de ballon van de communicatie over zagezegd renteloos lenen, doorprikt is, want dat is in principe nooit het geval geweest ... Dat klonk alleen maar goed. Maar nu er nog bijkomende kosten zijn, is dat natuurlijk nog voor meer mensen onbereikbaar en ontoegankelijk geworden. Dus ik hoop dat als de Vlaamse Regering meer geld wil inzetten, zeker vanuit het Klimaatfonds, dat dat dan in de eerste plaats naar de groepen gaat die niet in de mogelijkheid zijn om te lenen zodat ze hun woning kunnen isoleren en die ook graag minder kosten willen om zich te verwarmen en te verlichten. *(Applaus bij Vooruit en van Björn Rzoska)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, de verbouwpremie- en lening is echt een succes, en dat vind ik goed. Er zijn in oktober meer dan tweeduizend aanvragen ingediend. Als iets goed gaat, zou ik zeggen: laat het goed blijven gaan. Dat zou ik alleszins doen in uw geval. U kunt er natuurlijk ook niet aan doen dat het in uw reglementering nu eenmaal aan de wettelijke rente gekoppeld is, en die is opeens naar 5,25 procent gegaan. Dat is jaren niet zo hoog geweest.

Minister, ik pleit er toch wel voor om verder te gaan met je transitie. Want net nu hebben we de Vlamingen mee gekregen om te renoveren, – ook gedeeltelijk door de dure energieprijzen – om de energieprijzen laag te houden, omdat ze zeggen: "Elke vorm van energie die we niet verbruiken, is eigenlijk de goedkoopste."

Ik zou dan eerder bepleiten om toch tijdelijk die renteloze lening, bijvoorbeeld een of twee jaar, te verlengen, zodat mensen ook gemotiveerd zijn om het in deze twee jaar te doen. Zo heb je een quick win en ga je veel verdieneffecten hebben voor je economie, die misschien ook terugvloeien naar je begroting.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, de vroegere Vlaamse energielening was renteloos. Er is dan een nieuwe in de plaats gekomen die renteloos leek, maar dat was helaas maar voor vijf maanden. En wie heeft er nu het meest nood aan een gerenoveerde woning? Dat zijn de meest kwetsbare gezinnen. Wie valt er nu als eerste uit de boot, door de verhoging van die rente? De meest kwetsbare gezinnen.

We gaan nu opnieuw weg van die doelstelling. En dan wordt er wel gezegd: "We zijn beloofd met een uitstekende renovatiestrategie.", daar wordt geregeld mee op de borst geklopt. Maar de realiteit staat enorm ver van de strategie en de doelstellingen. We moeten 'maal dertig' gaan om die renovatiedoelstellingen die de Vlaamse overheid zichzelf oplegt, te halen. Maal dertig! En dan is dit exact het tegenovergestelde van wat we moeten doen. We moeten het mensen niet moeilijker, maar makkelijker maken om te renoveren.

Ik roep u ook op, net als alle nagenoeg alle collega's die ik tot nu toe gehoord heb, om die renovatiepremie renteloos te houden of ze op die manier terug te brengen. *(Applaus bij Groen en van Thijs Verbeurgt)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Eerst en vooral, mijnheer Bothuyne, het renoveren van je woning blijft natuurlijk sowieso een groot voordeel. Je gaat daarmee een lagere factuur hebben, je hebt nog altijd een lagere rente dan vandaag op de markt aangerekend wordt, je kunt dat spreiden over een langere looptijd – ik kom daar straks bij de heer Tobback op terug – en je hebt natuurlijk ook de waardestijging van je woning. Het blijft dus een zeer voordelig systeem om te gebruiken voor een renovatie. Daarom hoop ik dat mensen het absoluut blijven doen.

U zegt ten tweede dat we nog de lagere rentes uit het verleden genieten. Eerst en vooral moeten we hier als overheid een nieuwe financiering voor aangaan. Niet alleen dat, ook die vroegere leningen moeten vroeg of laat – en het gaat over een gemiddelde termijn van ongeveer de komende acht jaar – geherfinancierd worden, en dat gebeurt allemaal tegen een hogere rente. Vandaar dat wij, en dat is bij de begrotingsbesprekingen al aan bod gekomen, wel degelijk aankijken tegen een zeer stevig stijgende rentefinanciering.

Mijnheer Tobback, het punt is net dat het hele systeem erop gericht is dat lagere inkomens dit doen. Waarom? Omdat men met een lagere energiefactuur eindigt. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

En wat men wint op de energiefactuur, is voldoende om die lening af te betalen. Net daarom is het systeem op lange termijn gezet, iets wat je niet vindt op de markt. Ik daag u uit, ze bestaat misschien maar ik ben ze toch nog niet tegengekomen op de markt: een financiering voor een renovatie van langer dan 120 maanden, van langer dan 10 jaar. Ik ben er niet zeker van dat je ze gaat vinden, en zeker niet aan een rente van 2,25 procent. Dus het is net het grootste voordeel voor die laagste gezinnen. En daarboven – en dat is dan los van Mijn VerbouwLening – kunnen zij ook het gemakkelijkste, en het hoogste, bedrag krijgen voor de Mijn VerbouwPremie.

Kijk, het is heel eenvoudig. De uitdaging bestaat erin te proberen met beperkte middelen zoveel mogelijk effect te hebben. Het voordeel van 3 procent dat we nu geven, is billijk voor iedereen. Zelfs de eerste instappers hadden eigenlijk omgerekend nog een kleiner voordeel dan degenen die het vandaag gaan doen. Naar de toekomst toe, blijft dat een gigantisch voordeel van 3 procent.

Ik ben er dus van overtuigd dat het zowel een gezond systeem is voor de overheid, als een mooie ondersteuning voor mensen die willen renoveren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, minister. Ik heb goed geluisterd. U zegt: "We moeten oppassen. De overheid moet zichzelf ook kunnen financieren, en dat gaat aan rentes van 3 en 3,5 procent." Dat heb ik u horen zeggen. We hebben in dit systeem afgesproken om een rentekorting te geven van 3 procent. Als ik 3,5 min 3 doe, dan kom ik aan 0,5 procent uit. Door de koppeling aan de wettelijke rentevoet, die inderdaad meer dan 5 procent bedraagt – zoals collega Van Volcem daarnet stelt – komen we nu op een rente van 2,25 procent. En u hebt gelijk: renovaties van woningen zijn rendabel. Dat zorgt ervoor dat er lagere energiefacturen zijn. Maar men moet ze wel kunnen betalen, en heel veel kwetsbare gezinnen zijn zonder dit systeem van renteloze leningen niet in staat om ze te gaan financieren, niet in staat om de renovaties te gaan betalen.

Dus, minister, ik hoop dat u alsnog een en ander wilt evalueren. Kijk naar de werkelijke rente die de overheid betaalt. Geef daar een korting op van 3 procent,

en u zult zien dat u heel dicht weer bij de renteloze leningen zult zijn die u en minister Demir heel terecht hebben beloofd en in de markt hebben gezet.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik denk dat het duidelijk is dat er in dit parlement een heel duidelijke meerderheid is om die renteloze lening renteloos te houden, behalve bij uw eigen partij. Het Vlaams Belang interesseert het blijkbaar niet hoe jonge mensen hun huis gerenoveerd krijgen, maar dat is geheel voor hun rekening.

Mijnheer Gryffroy, als ingenieur weet u ongetwijfeld dat websites vernieuwd kunnen worden. U weet waarschijnlijk ook hoe u terug in de tijd kunt gaan, dus u kunt de vorige versies van de website van voor 1 februari opzoeken, en dan zult u zien dat u wel degelijk naar de kleine lettertjes moet doorscrollen. En dat is wat ik met woordbreuk bedoel. Jullie kondigen overal renteloze leningen aan, en dan worden de rentes verhoogd.

Ik denk, minister, dat dat uw probleem is: u vergelijkt telkens met de markt. U hebt dat hier ook altijd herhaald: "Ja, maar op de markt kun je dit niet vinden. Ja, maar op de markt is de rente zoveel hoger."

Ik vergelijk met een systeem dat bijvoorbeeld in Duitsland bestaat, waar men de KfW heeft: een openbare kredietbank die is opgericht na de Tweede Wereldoorlog, die wereldleider is in het stimuleren van energiezuinige renovaties. Dat is een publieke bank die met publiek geld zorgt voor betaalbare renovaties, voor renteloze leningen, voor derde-betalerssystemen, en zo verder. Ik denk dat we daarnaartoe zouden moeten kijken, in plaats van ons te vergelijken met de markt en als een boekhouder op een bankkantoor zeggen: "De rente gaat omhoog, dan moeten de mensen meer betalen." (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het pleidooi van de minister om ambtenaren van de Vlaamse Belastingdienst uit te rusten met luchtdrukgeweren

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, u pleitte er onlangs voor om ambtenaren van de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) die op de openbare weg intercepties en controles doen, uit te rusten met luchtdrukpistolen en pepperspray, omdat zij regelmatig slachtoffer worden van agressie. U hebt blijkbaar officieel toestemming gevraagd aan minister van Justitie Vincent Van Quickenborne van Open Vld, en die zou dat dan voorleggen – als ik het goed voor heb – aan de Vlaamse Regering.

Door regeringspartij Open Vld is er al kritisch gereageerd op uw voorstel. "We moeten van controleurs geen cowboys maken", zo klonk het. Alsof iedereen die zichzelf op een wettige manier verdedigt met een niet-dodelijk wapen, een cowboy zou zijn ... ik vind dat nogal van de pot gerukt, maar ja. We moeten eigenlijk eens dringend ophouden met de mensen die het recht nemen om zich op een wettige manier te verdedigen met een niet-dodelijk wapen, te klasseren als cowboys. Dat kan toch eigenlijk niet, want wettelijke zelfverdediging is geen vorm van geweld, maar een vorm van intelligentie. Als de Vlaamse Regering niet in staat is om ambtenaren van VLABEL de veilige bescherming te geven die zij nodig hebben om hun werk te kunnen uitvoeren, dan moeten zij toch minstens de kans krijgen om zichzelf op een wettelijk toegelaten manier te verdedigen.

Minister, ik zou dus graag van u horen wat uw plannen zijn. Kunt u even toelichten wat u juist heeft verklaard? Hoe zult u uw Vlaamse coalitiepartners overtuigen om inderdaad de nodige bescherming te voorzien voor de ambtenaren van VLABEL die gevaar lopen op de openbare weg? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Misschien moet ik één correctie doen: die toestemming moet gevraagd worden bij de federale overheid. Het ligt dus bij de minister van Justitie.

Maar goed, VLABEL is een organisatie van een duizendtal belastingambtenaren die instaan voor het correct innen van belastingen. Slechts een dertig daarvan doen eerstelijnsintercepties: dat zijn de fameuze wegcontroles. Waar gaat dat specifiek over? In eerste instantie – daarvoor is het ook een belastingdienst – gaat dat over verkeersfiscaliteit, belasting op de inverkeerstelling (BIV), jaarlijkse verkeersbelasting, nummerplaten, bijvoorbeeld de Z-platen. Daarnaast gaat dat ook over de kilometerheffing voor vrachtwagens en buitenlandse vrachtwagens die ook gecontroleerd worden.

Maar daarnaast doen zij ook heel veel taken die rechtstreeks te maken hebben met verkeersveiligheid en klimaatmaatregelen. Het gaat dan om de massa van een voertuig: is die niet overladen? Of over de ladingzekerheid: zit een lading wel goed vast? De technische keuring, is die gedaan? Of over brandstoffraude met bijvoorbeeld het AdBluesysteem: er zijn nu allemaal technieken om dat te omzeilen. En ga zo maar verder.

Dat zijn natuurlijk allemaal taken die men aanvullend doet aan de politie, waardoor de politie zelf tijd vrij heeft om zich bezig te houden met andere problemen, zoals drugs, criminaliteit en dergelijke meer – ik denk dat iedereen het er wel over eens is dat er voldoende is. Het gaat dus om politionele bevoegdheden. En die ambtenaren hebben dan ook allemaal de graad van officier van gerechtelijke politie en vallen dus nu al onder het toezicht van Comité P. Het gaat om een zeer performante dienst, en in die zin betreur ik dat ze vergeleken worden met cowboys. Dat lijkt me heel onterecht te zijn. Ze zijn er bijvoorbeeld in geslaagd om de inning van de verkeersbelasting van 3 procent niet betaald naar 0,6 procent te krijgen, dat is dus heel goed.

Nu, het gaat dikwijls over duizenden euro's boetes, wagens die in beslag worden genomen, en daar komt inderdaad regelmatig ook agressie bij kijken. We hebben ook gezien dat dat van 2021 naar 2022 verdubbeld is. De gevallen van fysieke agressie zijn zelfs met twee derde vermeerderd. Dat gaat over allerlei zaken: spuwen, iemand bedreigen, iemand die met een baseballbat staat te zwaaien, VLABEL-motorrijders die men probeert aan te rijden, er worden ook af en toe illegalen gevonden, er worden klappen uitgedeeld, waardoor er een ziekenhuisopname volgt ... Volgens mij is dit een heel weloverwogen en proportioneel systeem om te zorgen dat die mensen zichzelf kunnen verdedigen. Ik zou niet graag diegene zijn die, bij een calamiteit te veel, tegengehouden heeft dat zij zich kunnen verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, u hebt groot gelijk als u zegt dat die mensen het recht moeten hebben om zichzelf te verdedigen in moeilijke situaties. En ze komen, zoals blijkt uit de voorbeelden die u geeft, ook terecht in moeilijke situaties. Het toeval wil dat een broer van een van mijn collega's een wegkantcontroleur is: die komen in zeer gevaarlijke situaties en het

kan niet zijn dat men op die manier zijn werk moet uitvoeren en dat men altijd zo'n groot risico loopt.

Ik ben dus voorstander, zeer zeker, van het uitrusten van deze wegkant-controleurs van VLABEL met eventueel luchtdrukpistolen en pepperspray. Ik vind trouwens dat ook chauffeurs van De Lijn of treinbegeleiders terecht vragen om bescherming. Er moet eventueel zelfs overwogen worden om ook hen uit te rusten, omdat zij ook dagelijks slachtoffer zijn van belaging – en zij zijn met nog veel meer, met veel agressie tegenover hen. Ik denk dat het noodzakelijk is om uw voorstel door te drukken. Alleen hoorde ik niet hoe u uw Vlaamse coalitie-partner zou willen overtuigen. Ik lijkt toch waar te nemen dat daar nog geen akkoord over is. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, laat mij eerst zeggen dat ik zeer goed begrijp dat mensen die dergelijke controles moeten uitvoeren – en het gaat over een beperkte groep – af en toe in penibele situaties komen. Dat staat buiten kijf. Het gaat om 19 gevallen in 2021 en 38 in 2022, als ik het goed gelezen heb.

Langs de andere kant vraag ik mij af wat u overtuigt dat iemand bewapenen, al is het met een luchtdrukgeweer, een de-escalatie in de hand gaat werken op een moment dat diegene die gecontroleerd wordt, overgaat tot de agressie zoals u ze oplijst. In mijn ogen is het vooral van belang is om te de-escaleren. Dat gebeurt ook op bussen bij De Lijn: ook daar krijgen chauffeurs en mensen daartoe een opleiding. Ik vind het van u en de Vlaamse Regering een heel vreemd voorstel, want ik zie niet in hoe het bewapenen van mensen die controles uitvoeren, gaat zorgen voor de-escalatie, net in die situaties waar het inderdaad uit de hand dreigt te lopen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Minister, ik sluit mij daar deels bij aan. Het geweldmonopolie van de politie is iets waarmee we zuinig moeten omspringen. Je mag dat niet zomaar bij iedereen rondstrooien. Toen ik uw suggestie las, werd ik toch wel wat bezorgd. Voor een liberaal is het beeld van de gewapende tolheffer behoorlijk angstaanjagend.

In mijn communicatie aan de pers heb ik, net als collega Rzoska, onderstreept dat we streng moeten optreden tegen mensen die agressie plegen tegen orde-handhavers of ambtenaren. En ik vraag mij af of het echt niet mogelijk is om bij die specifieke gevallen waarin er naar hun zeggen meer agressie voorkomt de politie in te schakelen. Dat moet toch mogelijk zijn? In dit federale land is niet alles mogelijk, maar dát lijkt mij nu toch wel mogelijk te zijn.

Minister, is het niet nuttig om enige terughoudendheid aan de dag te leggen over het toekennen van wapens aan ambtenaren? We kunnen trouwens ook denken aan onderwijzers, buschauffeurs. Dat is niet de bedoeling, lijkt me.

Is het mogelijk om met de Federale Regering een akkoord te sluiten om de belastingambtenaren van VLABEL te laten bijstaan door de politie om op die manier de risicogeveallen in te perken?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, minister, het is duidelijk: we worden geconfronteerd met een toenemend probleem in onze samenleving, een toenemend probleem van agressie ten aanzien van mensen die een gezagsfunctie uitoefenen. En of het nu gaat over belastingcontroleurs, brandweermannen,

ambulanciers of leerkrachten, de agressie ten aanzien van hen is onaanvaardbaar. Voor onze fractie is het dan ook heel helder: handen af van wie zijn werk doet. Ambulanciers, politieagenten, belastingcontroleurs, daar blijf je af.

Het is dan ook zeer goed dat de federale overheid bijvoorbeeld de sancties ten aanzien van agressie op ambulanciers heeft verstrengd. We moeten absoluut zwaar sanctioneren.

Collega Van dermeersch, ik krijg wel wat schrik als ik u hoor spreken. Wij passen voor een Amerikaans model waarbij u denkt de onveiligheid te verbeteren door iedereen een wapen te geven. U spreekt over buschauffeurs. Wat is het volgende: leerkrachten met een wapen voor de klas? Het Amerikaanse model toont aan dat iedereen een wapen geven niet de oplossing is. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

We moeten daar dus zeer schaars mee omspringen. Collega's, laten we dus sanctioneren waar mogelijk, maar zeer voorzichtig omspringen met wie in deze samenleving een wapen draagt. Want ik pas voor Amerikaanse situaties waarbij vele Vlamingen een wapen op zak dragen. *(Applaus bij Vooruit en van Johan Danen)*

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, ik denk dat alle collega's het erover eens zijn dat agressie tegen ambtenaren die hun job doen totaal onaanvaardbaar is. Ik begrijp dan ook dat de minister op zoek is naar oplossingen om met die agressie om te gaan. Het debat gaat vooral over welk middel we daar juist voor kunnen inzetten. U hebt nu een voorstel gedaan en dat is voorgelegd aan de minister van Justitie.

Het valt misschien ook te overwegen om te werken met bodycams zodat de vervolging van de personen die tot agressie zijn overgegaan beter kan worden gedaan, aangezien de bewijzen dan op beeld staan. Bovendien zal dat volgens mij ook wel een afschrikkend effect hebben.

Minister, stel dat het terugkomt van de minister van de Justitie en die spreekt zich daarover uit, wat is dan het vervolgtraject? Binnen welk kader kan dit dan worden uitgerold? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Voorzitter, agressie tegen ambtenaren is uiteraard onaanvaardbaar. Ik heb heel veel respect, en zeker voor de mensen die het slachtoffer zijn van agressie gewoon omdat ze hun job doen.

Het voorstel dat hier vandaag wordt besproken, lijkt mij persoonlijk niet het meest doordachte voorstel. De belangrijke eerste reden daarvoor is dat ik in de krant lees dat de vakbond zegt dat hen zelfs nog geen advies werd gevraagd. Ik vind het toch bijzonder dat een minister al toestemming gaat vragen aan het federale niveau om iets door te voeren nog voor er advies is gevraagd aan de vakbonden en het personeel dus bevroegd wordt.

Ten tweede, ik vind dat de vakbond gelijk heeft: de mensen willen geen cowboys worden. Waarom wordt er niet gezocht naar alternatieven? Ik vind het een goed voorstel om bij heel grote boetes ook de politie in te schakelen. Waarom wordt er niet gekeken naar de goede ervaringen in de jeugdzorg rond de de-escalerende communicatie? Maar nee, er wordt al gesproken, ook door u, minister, over het bewapenen van buschauffeurs en hulpverleners.

Collega's, ik weet dat jullie vorige week Midwest hebben ingevoerd als regio. Maar ik doe een kleine oproep, minister, en stel voor dat we van de rest van het land toch geen Far West maken. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Collega's, ik dank jullie voor de bijkomende opmerkingen. Ik vind het jammer dat sommige mensen het graag op flessen trekken, want je zult maar die ambtenaar zijn die het ziekenhuis in wordt geslagen.

Mijnheer Rzoska, de afweging die u maakt, is de juiste. Daar heb ik ook mee geworsteld. Als persoon ben ik ook niet wapengek of wat dan ook.

Maar wat mij overtuigd heeft, is het feit dat ik twee keer zo'n controle meegemaakt heb. Wat me dan vooral opvalt, is dat de mensen die aan de kant gezet worden, niet weten waarom ze aan de kant gezet worden. Ze weten niet dat het gaat over de controle van een keuringsbewijs, van een verzekeringsbewijs of het betalen van hun belastingen. Als daar dan iemand tussen zit die met andere bedoelingen de baan op is en andere zaken in zijn auto liggen heeft, zou die wel eens een keer veel erger kunnen reageren dan wat we nu meegemaakt hebben. Daar zit voor mij die afweging. Hoeveel keer heeft een normale politieman vandaag zijn wapen nodig? Ik heb er ooit een cijfer van gehoord. Ik weet niet of het waar is, ik weet niet of het klopt, maar dat is een keer op dertig dienstjaren. Dat is relatief weinig. Laat dat ook maar een goede zaak zijn dat dat relatief weinig is. Maar de ene keer dat het effectief nodig is, wil je natuurlijk niet diegene zijn die ervoor gezorgd heeft dat dat niet mogelijk is. Dat is voor mij de overweging geweest dat hier een defensief wapen – want het gaat puur om een defensief wapen – mogelijk moet zijn.

Mijnheer Schiltz, ik vond uw opmerking rond cowboys totaal misplaatst, net zoals de PVDA en de heer Vandewalle er de Far West van maakten. Dat is geen ernstige manier om hierover te praten. Punt. En het gaat ook om een hele training die men moet doorlopen. Er wordt een psychologische screening gedaan. Men krijgt antiagressietraining om in de eerste plaats de situatie te laten de-escaleren. Men krijgt opleiding over het gebruik van het wapen en hoe dat correct gebruikt wordt. Inderdaad, ook het inschakelen van politie zit er zeker in. Het gaat niet zomaar om daar snel, onmiddellijk het wapen bij te trekken.

Nu, het zal u waarschijnlijk verwonderen, maar bijvoorbeeld de douane die onder de FOD Financiën valt, is ook een belastingbevoegdheid en ook zij dragen wapens. En ik weet niet of je gelezen hebt wat er in Zaventem gebeurd is. Maar bijvoorbeeld ook bij natuurinspecties hebben de milieu-inspecteurs de graad van officier van gerechtelijke politie. Sommigen daarvan dragen inderdaad een wapen. In die zin gaat het niet over de enigen, zelfs niet over de enigen die onder de Vlaamse overheid vallen die dat zouden doen. Ik ben het helemaal eens met feit dat dat weloverwogen moet zijn, en dat is het in dit geval, en ook dat dat met de nodige omkadering moet gebeuren om die mensen te leren daarmee om te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Als mijn linkse collega zegt dat hij schrik krijgt als hij mij hoort spreken, dan zie ik dat als een compliment. *(Applaus van Klaas Sloomans)*

Maar wat de angst van de controleurs betreft, daar is toch wel nood om de kant waar men bang is te veranderen. Die moet niet bij de controleurs, de wegkant-controleurs, zijn, maar bij de gecontroleerden. Men moet inderdaad proberen te

de-escaleren. Dat is sowieso een feit. Maar wat als dat niet meer lukt? Wat als men verder gaat? Dan moet de wegkantcontroleur de mogelijkheid krijgen om zich wettig te verdedigen met een niet-dodelijk wapen. Minister, ik denk dat u het in dezen bij het rechte eind hebt. U kunt op de steun rekenen van het Vlaams Belang, helaas niet van linkse partijen en ook niet van al uw coalitiepartners. In ieder geval, wij steunen u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering voor een kwartier.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.42 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.01 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen – 1517 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1517/1)

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen

– 1529 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1529/3)

– Artikel 1 tot en met 19 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft

– 1526 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1526/1)

– *Artikel 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie – 1499 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie.

De bespreking is geopend.

De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik veronderstel dat ik hier in dit halfroond niemand hoeft te overtuigen van het belang om buitenlandse investeringen aan te trekken of het belang van de export voor Vlaanderen. Het is belangrijk voor onze economie. Het is belangrijk voor onze werkgelegenheid, en dus ook voor onze welvaart.

Vlaanderen heeft er daarom alle belang bij dat er goede handels- en investeringsakkoorden worden gesloten tussen enerzijds Europa en anderzijds de rest van de wereld. Die akkoorden maken dat de samenwerking, de handel en investeringen tussen die verschillende gebieden vereenvoudigd worden.

Welnu, er is toch wel iets raars aan de gang. Want negen van die akkoorden zijn in België niet geratificeerd geraakt. Voor een aantal van die akkoorden – twee, met name – is het zelfs zo dat België het enige land is dat nog moet ratificeren. Dit komt natuurlijk voor een deel door onze staatsstructuur, waar naast België elke regio die akkoorden moet goedkeuren. Vlaanderen heeft, gelukkig, elk van die akkoorden al goedgekeurd. Maar nu eens het Waals Parlement, of de Franse Gemeenschap, dan weer het Brussels Parlement, en hier en daar ook de federale overheid, hebben voor een aantal van die akkoorden nog geen oké gegeven.

Voor die twee op de negen, maar ook voor die zeven andere, ontstaat een perceptie dat Vlaanderen – of België – weigerachtig zou zijn tegenover zulke akkoorden. Dat geeft een negatief imago aan Vlaanderen, en zeker ook schade aan onze economie.

Binnenkort wordt België Europees voorzitter. En vandaar lijkt het ons, als indieners van dit voorstel van resolutie, een moment om resolutie naar voren te schuiven. In dat voorstel van resolutie erkennen we in eerste instantie dat het handels- en investeringsbeleid jobcreatie met zich meebrengt, economische groei met zich meebrengt, maar ook dat zo'n handelsakkoorden een hefboom zijn. Een hefboom naar duurzaam ondernemen, een hefboom naar productnormen, naar milieudoelstellingen en voedselveiligheid. En daarom vragen wij in het voorstel van resolutie om die lopende ratificaties snel af te ronden, maar ook om nieuwe

akkoorden te gaan onderhandelen en af te sluiten. En misschien zijn er in het Waalse landsgedeelte wel mensen die vinden dat zij meer moeten profiteren en genieten, maar laat ons, als wij dan meer moeten werken, toch werken zoals wij willen. Vandaar de vraag: teken die handelsakkoorden. Die export en die aantrekking van investeringen zijn voor ons belangrijk.

Daarnaast vragen wij aan de Vlaamse Regering dat er jaarlijks een voortgangsrapport zou komen over de Europese handelsbelemmeringen, en om dat voortgangsrapport in de commissie te bespreken.

Tot slot vragen we dat de Vlaamse Regering aan de Europese Commissie verzoekt om de impact van bestaande en in werking zijnde handelsakkoorden in kaart te brengen. Want ik denk dat het goed is – heel vaak is er heel wat commentaar op voorhand over handelsakkoorden – om toch een idee te hebben post factum welke invloed en welke impact dat die akkoorden hebben gehad.

Ik wil eindigen, voorzitter en collega's, met de collega's die dit voorstel van resolutie mee hebben ingediend te bedanken voor de vlotte wijze waarop we dit samen tot stand hebben gebracht.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, internationale handel is van cruciaal belang voor een open economie als onze Vlaamse economie. En het is dus hoog tijd om de Europese handelsmotor opnieuw te starten en onze ondernemingen, in het bijzonder onze kmo's, perspectief te bieden.

Om het belang van handel te kunnen inschatten, volstaat het om naar de cijfers te kijken, die spreken voor zich. In Vlaanderen is handel verantwoordelijk voor maar liefst een op de drie jobs. En laat ons ook niet vergeten dat maar liefst 85 procent van de wereldwijde groei tegen 2024 buiten Europa zal worden geboekt. Vlaanderen heeft er dus alle baat bij om een ambitieuze en liberale handelskoers te varen. We mogen ook niet vergeten dat handelsakkoorden essentieel zijn voor de digitale en ecologische transitie van onze economie. De diversificatie van export- en importbronnen, en het versterken van bevoorradingsketens en toeleveringslijnen.

Zij die in deze moeilijke tijden tegen handel en internationale handel pleiten, vergeten toch wel één cruciaal gegeven: je kunt geen sociale welvaartsstaat bouwen op een economisch kerkhof. En in het belang van onze welvaart, onze jobs, en onze concurrentiepositie moeten we resoluut vrijhandel en de ratificatie van handels- en investeringsverdragen blijven beschermen en versterken. Een snelle ratificatie van de handelspartners- en investeringsbeschermingsakkoorden van de Europese Unie door alle bevoegde entiteiten is dan ook van groot belang.

En ik wil hier, namens de liberale fractie, graag ook even de aandacht vestigen op het zesde verzoek uit de resolutie: "We verzoeken de Vlaamse Regering om minstens jaarlijks een voortgangsrapport over het Europese handelsbeleid op te stellen, en dit in te dienen in de commissie." Op federaal niveau gebeurt dit reeds jaarlijks, en dat document is bijzonder informatief. Voor mijn fractie is het belangrijk dat we een op cijfers gebaseerd debat kunnen voeren omtrent handel, niet over dogma's, maar over objectieve cijfers die voor onze welvaart het kompas moeten zijn. Een jaarlijks rapport met telkens aandacht voor de impact op de Vlaamse economie, op de jobs en de welvaart kan dit objectief debat alleen maar voeden. De liberale fractie zal dit voorstel van resolutie dan ook volmondig steunen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, we hebben ook in de commissie uitvoerig toegelicht waarom we tegen deze resolutie zijn. Een aantal zaken die cruciaal zijn ontbreken erin. Er wordt bijvoorbeeld verwezen naar milieustandaarden, maar mensenrechten, wapenhandel en klimaatbeleid worden hier niet in opgenomen. Dat valt hierbuiten, hoewel dat ook een belangrijk kader is om economische verdragen rond af te wegen. Dat is één.

Twee: deze resolutie wordt naar ons inziens vooral gebruikt om andere parlementen wat op de vingers te tikken en wat stoer te doen. Ik vind dat helemaal niet gepast. Als we dan kijken naar het klimaatbeleid, komen er vandaag twee dossiers onder de aandacht. Enerzijds het verzet van de Vlaamse Regering, waardoor België niet eens mee kan onderhandelen over de ETS-akkoorden (emissions trading scheme). Zelfs dat is niet mogelijk. Daarmee komen we in het clubje van Polen, Hongarije en Bulgarije terecht. Je moet het maar doen als Vlaanderen.

En dan een tweede dossier: het ECT-verdrag, het Energiehandvestverdrag, waarvan de commissie nu ook zegt dat we eruit moeten. Dat zeggen ook Spanje, Frankrijk, Duitsland, Nederland en Italië. Waarom moeten we daaruit? Omdat klimaatwetenschappers van de Verenigde Naties (VN) zeggen dat dit verdrag in de weg staat van het wegstappen van de fossiele industrie. Dat staat daar in de weg. Maar wie blokkeert het Belgische standpunt om daaruit te stappen? De Vlaamse Regering.

In plaats van op de vingers te tikken rond economische handelsakkoorden, waarbij dan het klimaatbeleid uit het oog verloren wordt, zouden we beter in eigen boezem kijken en wat meer ambitieus zijn op het vlak van het klimaatbeleid, zodat ook België daar een ambitieuze rol in kan opnemen in Europa. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Collega's, zoals jullie weten is buitenlandse handel een gewestbevoegdheid, waardoor handels- en investeringsverdragen geratificeerd moeten worden door de drie gewesten en het federale niveau. Europa kan een verdrag dus niet ratificeren zonder goedkeuring van alle lidstaten, en België kan zijn handtekening pas zetten als alle gewesten hun fiat hebben gegeven. Dit legt het zwaartepunt dus bij de gewesten.

De consequentie daarvan is dat elk gewest zijn eigen beoordeling kan maken van die verdragen, en op basis daarvan een verdrag kan ratificeren of juist tegenhouden. Wallonië en Brussel hebben vaak goede redenen om een handelsakkoord niet snel te ratificeren. Bijvoorbeeld: in het geval van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (Comprehensive Economic and Trade Agreement of CETA) ging het over de rol van de internationale handelstribunalen, waar regeringen en buitenlandse investeerders hun conflicten over de correcte toepassing van het verdrag kunnen uitvechten. In vijf Amerikaanse en Afrikaanse verdragen, waaronder Mercosur, wijst Wallonië dan weer op het gebrek aan respect voor mensenrechten, en voor sociale en milieunormen in de partnerlanden, en het gebrek aan assertiviteit van de Europese Commissie.

Dat zijn wat ons betreft terechte bezorgdheden. Vooruit wil harde garanties rond milieustandaarden, arbeidsrechten en mensenrechten, vooraleer we kunnen overgaan tot ratificatie. Voor Vooruit is het belangrijk dat nieuwe handels- en investeringsakkoorden dan ook dwingende en afdwingbare standaarden bevatten. Vanwege die redenen zal Vooruit niet steunen wat hier voorligt. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, sta me toe om te zeggen dat ik dit een beetje een bizarre tekst vind, een bizarre resolutie. Mijnheer Muyters, u zei dat we goede handelsakkoorden nodig hebben. Daar kan ik in komen. De vraag is dan of de akkoorden die worden opgelijst in jullie resolutie goede akkoorden zijn, natuurlijk. Maar daar gaat die resolutie niet over. De resolutie zegt gewoon: handelsakkoorden goedkeuren. Maar de vraag is: zijn dit goede handelsakkoorden? Er wordt hier gesproken over Mercosur. Ik moet toch niet zeggen dat dat een redelijk betwist akkoord is, met een impact op het Amazonenwoud, op milieustandaarden enzoverder. Er wordt hier gesproken over CETA. Ik moet jullie toch niet uitleggen, beste collega's, dat CETA op zijn minst een akkoord is waar zeer veel discussie over is. Het is een akkoord dat trouwens volledig in de achterkamers van de politiek besloten is, waar zeer weinig openheid over is.

Ik vind het dus heel bizar dat hier een tekst wordt voorgelegd die erop neerkomt dat we alle handelsverdragen moeten goedkeuren, want die zijn altijd goed. Er zijn verschillende visies op wereldhandel. Je hebt de neoliberale vrijhandel, die we nu tientallen jaren geprobeerd hebben, en die leidt tot verwoesting in de hele wereld, die leidt tot een aantal rijkere enkelingen, ondertussen het milieu verwoestend en de werkende mensen verarmend, in alle deelnemende landen. En dat zien we met de vrijhandelsakkoorden. Ik moet jullie dat toch niet uitleggen.

En er zijn eerlijke handelsverdragen, die de werkende klasse in alle deelnemende landen versterken en de standaarden omhoog tillen. Maar een heel aantal van de akkoorden die hierin staan, behoren zeer duidelijk tot de eerste categorie, en niet tot de tweede.

We kunnen daar natuurlijk een politiek debat over hebben. Men kan voorstander zijn van die eerste categorie, en van de N-VA begrijp ik dat helemaal. Maar men moet toch niet van een parlement verwachten, wanneer men een lijst met akkoorden geeft en zegt dat alle vrijhandel goed is, dat men dat zomaar moet goedkeuren. Het lijkt me dus redelijk evident dat wij dit voorstel van resolutie niet zullen goedkeuren. Mocht ik in jullie plaats zijn dan zou ik het hier ook niet hebben voorgelegd, want volgens mij sla je een redelijk mal figuur naar de andere parlementen toe.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik wil toch even repliceren op de drie collega's. Ik ga beginnen met collega D'Haese. Natuurlijk leggen we hier de handelsakkoorden niet ter goedkeuring voor. Ze zijn hier al goedgekeurd, mijnheer D'Haese. De meerderheid in Vlaanderen heeft die handelsakkoorden al goedgekeurd. U heel duidelijk niet, maar de meerderheid in Vlaanderen heeft ze goedgekeurd, en de meerderheid in Vlaanderen weet ook wel waarom ze die heeft goedgekeurd: omdat ze belangrijk zijn voor onze economie, voor onze welvaart, voor onze werkgelegenheid, maar ook omdat wij – net zoals de onderhandelaars in Europa – beseffen dat ze een hefboom kunnen zijn naar betere arbeidsmarktsituaties en klimaatsituaties in het buitenland. Heel Europa schijnt dat te zien in een aantal van die akkoorden.

Ik zeg dat ook naar de andere collega's toe. Collega Aerts, u zegt dat Vlaanderen voor een aantal dingen behoort tot het selecte kringetje. Wel, Wallonië en Brussel behoren zelfs niet meer tot het kringetje! Als we kijken naar het associatieakkoord met Centraal-Amerika en het handelsakkoord met de Andesgemeenschap, dan is er niemand anders in heel Europa die het nog niet geratificeerd heeft. Alleen Wallonië en Brussel hebben het niet geratificeerd! Blijkbaar denkt de heer D'Haese dat de rest van Europa idioten zijn, en dat alleen zij daarin het juiste inzicht hebben. Neen. Dat is niet het geval. Voor Vlaanderen zijn export en het aantrekken van investeringen cruciaal. En neen, niet zomaar. Daarin steun ik

collega Lambrecht zelfs: wij moeten dat koppelen aan arbeidsvoorwaarden en aan het klimaat. Echt sluitend kun je dat niet maken, maar ik ben er nog altijd van overtuigd dat elk nieuw handelsakkoord beter is. We drukken daar ook op, naar Europa toe.

Dus, collega's, ik zal jullie niet overtuigen. Ik geloof ook niet dat ik jullie kan overtuigen, maar wij hebben vanuit de meerderheid de vaste overtuiging dat de handelsakkoorden en die investeringsakkoorden goed zijn voor Vlaanderen, ervoor zorgen dat er in Vlaanderen een taart wordt gebakken waar zij die het niet goedkeuren, ook nog van profiteren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotings-toelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft
– 1551 (2022-2023) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Dank u wel. Ik denk dat het goed is dat ik kort even toelicht wat hier aan reglementswijziging wordt voorgesteld.

Ik veronderstel dat iedereen zich nog herinnert dat wij op 1 juli 2022 een wijziging van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën hebben goedgekeurd, en dat die op 1 januari 2023 ook van kracht is geworden. Door de wijzigingen die zijn voorgesteld vraag ik u twee wijzigingen aan het reglement van het Vlaams Parlement.

Het eerste is de afschaffing van de beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing. Wat is er eigenlijk gebeurd? We hebben in de Codex gezegd dat die beleids- en begrotingstoelichting niet meer moet gebeuren bij een begrotingsaanpassing.

De voorzitter: Collega's! Collega Muyters probeert een uitleg te geven.

Gaat u verder.

Philippe Muyters (N-VA): De afschaffing van die begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing is in de Codex goedgekeurd. In het reglement staat wat de minimale inhoud is van die toelichting. Het lijkt mij, als dat artikel geschrapt is, niet nodig om nog te zeggen wat er minimum als toelichting moet gebeuren.

Een tweede element is dat in de Codex een nieuw artikel is opgenomen dat gaat over de overheidsinvesteringen. Ik denk dat iedereen wel begrijpt dat het interessant is om overheidsinvesteringen – zowel in de tijd als internationaal en

intra-Belgisch – eenvoudig met elkaar te kunnen vergelijken en eenvoudig te kunnen opvolgen.

Wij hebben met de werkgroep voor de leesbaarheid van de begroting daarover van gedachten gewisseld met heel de groep, het Rekenhof, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en anderen, om tot een goede definitie te komen. Wij hebben die definitie gevonden. Wij suggereren dat zij hier in het reglement wordt opgenomen. Ik denk dat dat reglement ook een goede plaats is om die definitie in op te nemen omdat het een publiek toegankelijk document is, dat bovendien volwaardig deel uitmaakt van de Vlaamse regelgeving.

Voorzitter en beste collega's, vandaar mijn voorstel om die twee elementen in het reglement te wijzigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1551/1)

– *Het enig artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het reglement houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannelore Goeman, Kurt De Loor en Ludwig Vandenhove over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra – 1573 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Hannes Anaf, Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannelore Goeman, Kurt De Loor en Ludwig Vandenhove over het bestrijden van fraude met dagprijzen in commerciële woonzorgcentra.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik zal mij uiteraard tot de spoedvraag beperken. We hebben daarnet de discussie gehad over de situatie in de woonzorgcentra, die momenteel bijzonder precair is. Volgende week donderdag is er een bijzondere ondernemingsraad gepland bij Orpea. De spoedvraag spreekt voor zich. Als we dit pas volgende week agenderen, lopen we achter de feiten aan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, dit is inderdaad een heel belangrijk thema. Wij willen dit ook ten gronde bespreken. Het is echter onmogelijk, zoals collega Anaf vraagt, om nu ineens in de plenaire vergadering alle elementen ten volle mee te nemen. Collega Anaf, wij stellen voor om dat volgende week toe te voegen aan de agenda van de commissie. Zo kunnen we inhoudelijker op alle elementen van dit voorstel van resolutie ingaan.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord. Maar dan wel over de spoed!

Hannes Anaf (Vooruit): Ik ben het daar niet mee eens. Tijdens een actuele vraag heb je maar twee minuten en een minuut repliek. Nu zouden we het debat wel uitgebreid kunnen voeren. Nogmaals, de bijzondere ondernemingsraad vindt volgende week donderdag plaats. Een van de vragen die wij stellen, is om de Orpeagroep onder curatele te plaatsen zodat er op financieel vlak geen beslissingen meer kunnen worden genomen zonder dat wij als Vlaamse overheid daar een zeg in hebben. Als we wachten tot volgende week dinsdag om die bespreking te doen, lopen wij achter de feiten aan. Dan zijn we te laat met onze resolutie. Ik vind het dus een vreemd voorstel. Ik pleit ervoor om het toch vandaag te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega, de minister is daarnet ingegaan op die zaak. Een aantal zaken die jullie vragen, zijn decretaal of juridisch onmogelijk. Het is belangrijk dat we het thema bespreken en mogelijk een aantal maatregelen nemen, maar dan moeten ze natuurlijk wel onderbouwd zijn, en daar hebben wij meer tijd voor nodig, zodat er een onderbouwd voorstel kan worden goedgekeurd. Op deze manier kunnen wij dit voorstel van resolutie hier niet goedkeuren. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Collega's, mag ik vaststellen dat er geen eensgezindheid is over de spoedbehandeling?

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen – 1517 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen

– 1529 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen, wat betreft de omzetting van richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Allessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft

– 1526 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Annick De Ridder, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Allessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de invoering van een normenkader voor de tijdelijke huisvesting van arbeidskrachten betreft.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie – 1499 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van Philippe Muyters, Vera Jans, Bart Tommelein, Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Cathy Coudyser over de ratificatie van handels- en investeringsverdragen van de Europese Unie.

Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Ik wil even duiden waarom ik mijn fractie niet volg, namelijk omdat ik een stemafpraak heb met collega Nachtergaele, die op dienstreis is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb een stemafpraak met mevrouw Yalçın.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik heb op mijn beurt een stemafpraak met collega Ronse.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik neem de stemafpraak van collega Bex voor het ouderschapsverlof van collega Tavernier over.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Ik heb een stemafpraak met collega Moors. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Einde van de stemming.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotings-toelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft
– 1551 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van Philippe Muyters tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de afschaffing van de beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsaanpassing en de invulling van de definitie van de overheidsinvesteringen betreft.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 15 februari 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.34 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez.

Afwezig met kennisgeving

Rita Moors, Axel Ronse: ambtsverplichtingen;

Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Allessia Claes, Bart Dochy, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele, Leo Pieters, Joke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Ludwig Vandenhove, Bart Van Hulle: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Els Ampe, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Carmen

Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens,

Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Els Ampe, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Elisabeth Meuleman, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Johan Danen, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloodmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez